

Stad Wervik

Kerkenbeleidsplan

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Colofon

Dit document is een publicatie van:
Intercommunale Leiedal
President Kennedypark 10 - BE-8500 Kortrijk
T +32 56 24 16 16 - www.leiedal.be
info@leiedal.be

Ontwerpers:
Joran Lombahe
Fien Coysman
Jozefien Bernard

Opdrachtgever:
Stad Wervik

De burgemeester:
Youro Casier

De voorzitter gemeenteraad:
Philippe Deleu

De algemeen directeur:
Annemie Vos

Goedkeuring Kerkenbeleidsplan Wervik

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Wervik:

- De Sint-Medarduskerk, Sint-Medardusstraat, 8940 Wervik
- De Sint-Jozefkerk, Kruisekestraat, 8940 Wervik
- De Sint-Dionysiuskerk, Sint-Denijsplaats, 8940 Wervik, Geluwe
- De Heilig Hartkerk, Kruisekestraat, 8940 Wervik, Kruiseke

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de stad Wervik, het centraal kerkbestuur van Wervik en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Brugge op 17 maart 2025 (zie bijlage).
- door de gemeenteraad van de stad Wervik op 6 mei 2025 (zie bijlage).

Deze oefening is een antwoord op de verplichting vanuit het eredienstendecreet om tegen 2025 een actueel kerkenbeleidsplan te hebben. In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerkgebouw afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een omschrijving van het actueel gebruik en de actuele functies. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Inhoudsopgave

1.	Methodiek..	6
1.1.	Verzamelen van gegevens	6
1.2.	Overleg en discussie	6
1.3.	Informatie- en participatiemoment	6
1.4.	Opmaak ontwerp kerkenbeleidsplan	6
1.5.	Vaststellen als beleidsdocument	7
2.	Fiche per kerkgebouw..	8
2.1.	Situering Kerkgebouwen	8
2.2.	Sint-Medarduskerk	9
2.3.	Sint-Jozefkerk	32
2.4.	Sint-Dionysiuskerk	49
2.5.	Heilig Hartkerk	68
3.	Naar een toekomst.	85
3.1.	Mogelijke toekomsttrajecten	85
3.2.	Pastoraal plan	87
3.3.	Gedragen lange termijnsvisie op het toekomstig gebruik en functie	89
3.4.	Maatschappelijke waarde	92
3.5.	Plan van aanpak: Hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	94
4.	Vervolg.	97
5.	Bibliografie.	98

1. Methodiek

De Stad Wervik nam Intercommunale Leiedal onder de arm om de opmaak van het kerkenbeleidsplan te begeleiden. De intercommunale Leiedal werkte een plan van aanpak uit voor het kerkenbeleidsplan bestaand uit onderstaande onderdelen:

- Verzamelen van gegevens
- Overleg en discussie
- Informatie- en participatiemoment
- Opmaak ontwerp kerkenbeleidsplan
- Vaststellen als beleidsdocument

1.1. Verzamelen van gegevens

Een essentiële stap voor de opmaak van een kerkenbeleidsplan is een basisinventaris van de kerkgebouwen waarvoor een grote hoeveelheid gegevens werd verzameld. Dit omvat informatie over de gebouwen zoals bouwplannen, administratieve gegevens, inspectierapporten van monumentenwacht en een omschrijving van de erfgoedwaarde. Het gebruik werd ook in kaart gebracht aan de hand van cijfers over het aantal bezoekers aan de kerk en de erediensten die er werden georganiseerd. Gegevens over de ligging van de kerk in de gemeente en zijn directe omgeving werden ook opgenomen. Al de cijfergegevens dateren van de periodes 2010, 2015, 2018, 2023 en 2024.

1.2. Overleg en discussie

Tijdens de opmaak van het kerkenbeleidsplan werd regelmatig overlegd met de stuurgroep. Deze stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de vier kerkfabrieken, de pastoor, de deken, vertegenwoordiger(s) van het centraal kerkbestuur en het parochieteam. Vanuit de burgerlijke overheid sloten de bevoegde schepenen en ambtenaren aan. De stuurgroep heeft onder andere mee informatie aangeleverd over de kerken, hun visie op de kerkgebouwen gedeeld en feedback gegeven op het proces. Deze gesprekken werden doorheen het traject gevoerd, met bijeenkomsten in de zomer van 2019 alsook het najaar van 2020. Omwille van de uitbraak van de coronapandemie werd het traject vervolgens tijdelijk op pauze gezet. In 2022 werd het traject opnieuw opgestart waarna overlegmomenten volgden in februari en juni 2022. Vervolgens heeft de stad bilaterale gesprekken met het kerkbestuur georganiseerd, met als doel de afstemming tussen de visie van het stadsbestuur en het kerkbestuur.

Deze verschillende overleggen hebben als doel ervoor te zorgen dat het beleidsdocument ‘Kerkenbeleidsplan Wervik’ een breed gedragen toekomstvisie bevat.

1.3. Informatie- en participatiemoment

De ruimere bevolking werd bevraagd over de toekomstige bestemming van de kerken aan de hand van een enquête die zowel digitaal als fysiek verspreid werd. Inwoners van Wervik konden de enquête invullen van maart 2022 tot augustus 2022. In de enquête werd de bevolking bevraagd over hun eigen gebruik van de kerken alsook hun mening over het al dan niet behouden of herbesteden van de kerken in de gemeente. Inwoners konden ook hun persoonlijk engagement meegeven voor hetzij behoud, hetzij herbesteding van de kerkgebouwen.

1.4. Opmaak ontwerp kerkenbeleidsplan

Het kerkenbeleidsplan bestaat uit twee onderdelen en is opgesteld conform artikel 33 / 2 van het Eredienstendecreet. Het eerste deel bevat vier fiches die per kerk de belangrijkste gegevens samenvatten, zoals de identificatie, beschrijving,

situering in de omgeving, en het huidige gebruik en functie van elk gebouw. Deze fiches zijn gestructureerd op basis van de richtlijnen uit de inspiratienota voor kerkenbeleidsplannen van 22 februari 2017, aangevuld met het sjabloon voor kerkenbeleidsplannen van 2024, opgesteld door PARCUM vzw (erkend museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur) en het Platform Toekomst Parochiekerken.

Het tweede deel van het plan omvat een onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de functie van de betrokken kerken, inclusief een plan van aanpak voor de realisatie van de toekomstige bestemming: valorisatie, medegebruik, nevenbestemming of herbestemming.

Het ontwerp van het kerkenbeleidsplan werd voorgesteld aan de stuurgroep voor feedback.

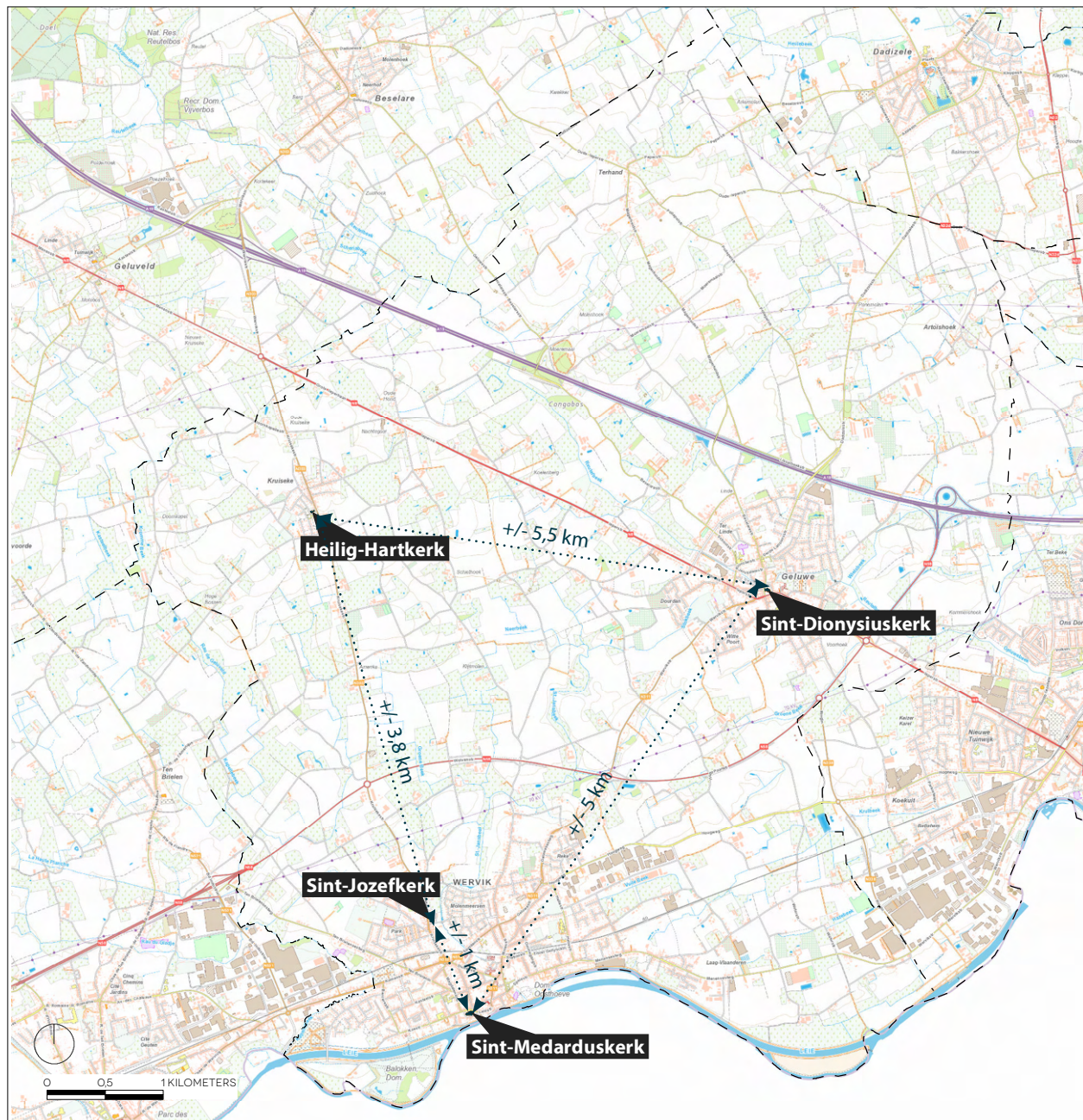
1.5. Vaststellen als beleidsdocument

Nadat de feedback op het ontwerp van het kerkenbeleidsplan werd verwerkt en het document een breed gedragen toekomstvisie bevat, worden stappen doorlopen om het document als beleidsdocument vast te stellen. Eerst wordt het document ter controle naar PARCUM gestuurd, vervolgens ter goedkeuring naar het bisdom van Brugge, en uiteindelijk ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad.

2. Fiche per kerkgebouw

2.1. Situering Kerkgebouwen

1. De Sint-Medarduskerk, Sint-Medardusstraat, 8940 Wervik
2. De Sint-Jozefkerk, Kruisekestraat, 8940 Wervik
3. De Sint-Dionysiuskerk, Sint-Denijsplaats, 8940 Wervik, Geluwe
4. De Heilig Hartskerk, Kruisekestraat, 8940 Wervik, Kruiseke

Topografische kaart
Bron: cartoweb.be met toelating van het ngi van 11/12/2015 - www.ngi.be, augustus 2018

2.2. Sint-Medarduskerk

2.2.1. IDENTIFICATIE

LIGGING	
Straat	Sint-Medardusstraat
Wijk	Centrum Wervik
Provincie	West-Vlaanderen
EIGENAAR EN PLAATS IN KERKELIJKE STRUCTUUR	
Eigenaar	Kerkfabriek Sint-Medardus
Beheer	Kerkfabriek Sint-Medardus
Bisdom	Brugge
Dekenaat	Menen
Parochie	Sint-Medardusparochie
BESCHERMING	
Beschermd als monument	09-12-1964
	4.01/33029/301.1
Beschermingsdossiers	4.01/33029/721.1
	DW000252
	OW001245
ID inventaris	533
Vastgestelde archeologische zone	Historische stadskern van Wervik (19-02-2016)

aanduiding ligging Parochiekerk Sint-Medardus
Bron: inventaris onroerend erfgoed

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Foto's tijdens plaatsbezoek (04/11/2019)

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Foto's tijdens plaatsbezoek (04/11/2019)

2.2.2. BESCHRIJVING

– A) Cultuurhistorische waarde

BOUWKUNDIGE GEGEVENS	
Datering	Rond 1214 werd de nieuwe parochiekerk gebouwd ter vervanging van de toenmalige Sint-Maartenskerk
Stijl	Gotisch
Kerktype	Basilicaal type met kooromgang, transept, driebeukig schip en westtoren
Torentype	'Brabantse' vierkante westtoren
BESCHRIJVING	
	Georiënteerd gotisch bedehuis van het basilicale type met kooromgang, transept, driebeukig schip en westtoren. Eén van de ruimste bedehuizen in het zuiden van West-Vlaanderen: 81 meter lang, 37 meter breed en 86 meter hoog. Bouwgeschiedenis opklimmend tot begin 13de eeuw. Door bevolkingstoename - economische bloeiperiode! - werd de toenmalige Sint-Maartenskerk op het gelijknamige plein te klein. Circa 1214, bouw van een nieuwe parochiekerk, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart en de Heilige Medardus, aan de linker Leie-oever; van dit vroeg-gotisch bedehuis met driebeukig schip en koor, bleef de crypte (tweede helft 13de eeuw) onder de huidige zuidelijke kooromgang bewaard. Verwoesting door de Franse troepen in 1382, waarna onmiddellijk bouw van de huidige kerk op dezelfde plaats en volgens A. Sanderus (1641), dubbel zo groot als de vorige. Volgens een octrooi van 1414, kerk toen praktisch voltooid en toren in aanleg. Laatst genoemde blijkbaar af in 1433. Plundering en ingrijpende vernielingen tijdens de godsdienstoorlogen, 1566, 1579... tijdelijk gebruik als verdedigingspunt door de malcontenten, en brand in 1580-1581. In de loop van de 17de eeuw, herstel van het bedehuis waarvan volgens octrooiën van 1608 tot 1620 nog slechts de buitenmuren en een gedeelte van het dak aan de zuidkant bewaard. Historische beschrijving Eerste kwart 18de eeuw: overkluizing met stenen gewelven en bouw van luchtbogen waarvan zes aan het koor en tien aan het schip. Brand tijdens de Franse Revolutie, waarna nieuwe bekapping -essenhout uit de Nonnebossen (Zonnebeke)- iets minder hoog dan de vorige; leien bedaking in 1799. In de loop van de 19de eeuw, ingrijpende restauratiewerken waarin de luchtbogen een belangrijke plaats innemen; hele proces in zekere mate beantwoordend aan eenheid van stijl-principen met nodige interpretaties, aanvullingen en tussentijdse correcties en met de alom verspreide materiaalvervanging. Kritiek in dit verband in 1887 vanwege de Koninklijke Commissie voor Monumenten: de door de toenmalige architect-restaurateur P. Croquison (Kortrijk) - in opvolging van architect J. Lernould (leper) - ruim ingevoegde witsteen van Savonniere vormde een te schril contrast met de oorspronkelijke Atrechtse zandsteen. Tenslotte overdracht van de restauratiewerken aan architect A. Van Assche (Gent). Vanaf dan, meer doordachte restauratie-aanpak onder meer geïnspireerd op de afbeelding van de Sint-Medarduskerk bij Sanderus en de Sint-Bertinuskerk van Sint-Omaars (Noord-Frankrijk); uitvoering in hergebruikt materiaal en Gobertangesteen. 1895: gunstig advies van Koninklijke Commissie voor Monumenten voor het plaatsen van een doksaal naar ontwerp van A. Van Assche. De bouw van een nieuwe stenen torenlantaarn met spits naar ontwerp van vermeld architect in 1898-1902 zette een punt achter de 19de-eeuwse restauratie.

Historische beschrijving

Na de Eerste Wereldoorlog, herstellingswerken onder leiding van architect J. Bosschaert (Wervik) aan noordzijde van de hoofdbeuk en de toren, met hergebruikt materiaal en Euvillesteen.

Jaren 1980, restauratie van de koorpartij -gevels en bedaking- onder leiding van de architecten W. Lannoy (Wervik) en J. Van Genneken (Menen).

Plattegrond en typering

Voorgeplaatste vierkante westoren met ronde traptorens in noordwestelijke en zuidwestelijke oksels (begin 15de eeuw). Driebeukig basilicaal schip van zes traveeën met zijkapel en -portaal ten noorden en ten zuiden van respectievelijk de vijfde en de zesde travee (eind 14de- begin 15de eeuw). Transept met gelijke armen van anderhalve travee. Ruime koorpartij (eind 14de eeuw): hoofdkoor van twee ongelijke traveeën met vijfzijdige sluiting; kooromgang met onregelmatige vorm ten gevolge de aanwezigheid van een crypt ten zuiden; rechthoekige kranskapellen, één ten noorden en vier ten zuiden; driezijdige askapel. Traptorentje in oksel van de noordelijke kranskapel en transept. Zuidelijke sacristie en bergruimte (19de eeuw).

In tegenstelling met baksteen als regionaal bouw materiaal, hier typerend gebruik van natuursteen met als plausibele verklaring de gemakkelijke aanvoer ervan via de nabijgelegen Leie; tevens bepalende factor voor de architecturale uitwerking.

Koorpartij enigszins verwant met die van de Kortrijkse Onze-Lieve-Vrouwekerk (eerste kwart 14de eeuw) waar de Doornikse invloed doorslaggevend was voor het inhalen van de Franse klassieke gotiek. Te Wervik echter opgetrokken uit Atrechtse zandsteen, het "nieuwe" bouw materiaal vanaf de 13de eeuw aangevoerd via de Leie in West-Vlaanderen; echter nog gebruik van Doornikse steen voor scheibogen en zuilen waarvan de kapitelen bovendien nog verwant aan het Scheldegotisch knoppenkapiteel. Schip en westoren grosso modo van Ledezandsteen en voorbeeld van de invloed van de Brabantse gotiek in het zuidwestelijke gedeelte van het graafschap Vlaanderen.

Tijdens de 19de eeuw ingevoegde restauratiematerialen: baksteen onder meer voor de luchtbogen, witsteen van Savonniere, Gobertangesteent, Euvillesteen... Leien bedaking.

Architecturale beschrijving

Exterieur

"Brabantse", vierkante westoren van drie geledingen met omlappende kordons en waterlijsten, onder bekroning van 1898-1902. Overhoekse steunberen verlevendigd door middel van casementen en uitlopend op wimbergen; ten zuidwesten en ten noordwesten met aanleunend traptorentje onder kegelvormige leien spits. Gekoppelde korbboogdeuren in geprofileerde omlijsting opgenomen in de doorgetrokken spitsboogomlijsting van het groot vierlicht ten westen. Tweede geleding gemarkeerd door grote spitsboognissen met ingeschreven stenen traceringen. Gekoppelde galmgaten onder de balustrade met hoekpinakels. "Nieuwe" bekroning in aansluitende bouwtrant: achzijdige torenlantaarn onder gesloten, stenen spits afgezet met hogels.

Middenbeuk en hoofdkoor onder zadeldaken waarbij die van de transeptarmen aansluiten, zijbeuken en kooromgang onder lessenaarsdak; telkens afgelijnd met uitgewerkte stenen balustrade en per travee gemarkeerd door stuttende luchtbogen aansluitend bij de steunberen en uitlopend op pinakels. Spitsboogvensters met nagenoeg geüniformeerde tratering voor drie- en vierlichten; meer uitgewerkte zeslichten in transeptpuntgevels. Geaccentueerd noordportaal met korbboogdeur verdiept in spitsboogomlijsting tussen steunberen uitlopend op pinakel; traceerwerk in het boogveld waarvan archivolt met kruisbloemen.

Interieur

Hoge vierzijdige ruimte onder de toren, met uitlopend baksteenmetselwerk en kruisribgewelf met mangat. Bepoetste basiliek. Schip geritmeerd door spitsbogige scheibogen op zandstenen zuilen met achzijdige sokkel en enkelvoudig koelbladkapiteel. Schijntriforium: per travee, rondboognis met ingeschreven driepas.

Architecturale beschrijving	Uitgewerkt noordportaal: oplopend metselwerk met nissen gekenmerkt door het gebruik van afwisselend gele en rode baksteen; kraagstenen met florale versiering; deuroplijsting als vereenvoudigde repliek van die aan de buitenkant. Kruising gemarkeerd door bundelpijlers waarvan de oostelijke van Doornikse steen. Hoofdkoor met zelfde opstand als middenbeuk, hier echter gebruik van Doornikse steen voor scheibogen en zuilen met knoppenkapiteel. Onregelmatige kooromgang (crypt!), in het noordelijk gedeelte met spitsbogige doorgang naar kranskapel en voorts korbboognissen onder de spitsboogvensters; in het zuidelijk gedeelte, rondbogige doorgangen naar drie kranskapellen, echter ter hoogte van de tweede vervangen door deur (toegang crypt). Afdekking door middel van bakstenen kruisgewelven met stenen ribben, uitstralend in de hoofdkoorsluiting en met de nodige vormaanpassingen in de kooromgang; onder meer opgevangen door schalken in hoofdbeuk en -koor, en door figuratief uitgewerkte kraagstenen (hoofdje) in de noordelijke kranskapel of Sint-Janskapel, voormalige schatkamer (zie wapenschild op sluitsteen). Octogonale crypt (tweede helft 13de eeuw): centrale, polygonale natuurstenen zuil met uitstralende dito ribben opgevangen door gesculpteerde kraagstenen (symbolen evangelisten?); bepleisterde, bakstenen gewelven. Eerste Wereldoorlog In de kerk herinneren verschillende items aan de Eerste Wereldoorlog. In de askapel zit een spitsboogvormig glasraam die herinnert aan diegenen die voor het 'vaderland' overleden tijdens de Eerste Wereldoorlog. Het glasraam werd geschonken door de familie Vandermersch. Op de muren van een ruimte boven het noordportaal (achter het orgel) zijn inscripties te zien uit de Eerste Wereldoorlog, afkomstig van Duitse militairen. Er zijn eveneens beschadigingen te zien op de sarcofaag in een zuidelijke zijkapel, waarvoor eveneens Duitsers verantwoordelijk zouden geweest zijn.
Roerend religieus erfgoed	Mobilair Schilderijen op doek uit de 17de eeuw: Heilige Familie (gerestaureerd), Tenhemelopneming van Maria, Doop van Jezus; uit de 18de eeuw: Heilige Familie (circa 1700) toegeschreven aan Jacob Van Oost de Jonge, Bekering van Paulus en Verloochening van Petrus (1725) toegeschreven aan Jan Van Orley, Heilige Filomena. Houten beelden voornamelijk uit de 18de eeuw: Jezus aan het kruis (17de eeuw), buste Heilige Apollonia, Onze-Lieve-Vrouw van Smarten, Heilige Paulus, Heilige Medardus. 19de-eeuwse calvarie op de triomfbalk. Neogotische altaren uit het vierde kwart van de 19de eeuw - eerste kwart van de 20ste eeuw. Barokke preekstoel (1674-1675) toegeschreven aan M. Linnart (Rijsel). Laat-barokke biechtstoel gedateerd 1724, werk van B. Arrion (Rijsel). Houten 17de-eeuwse offerblok een "slaaf" voorstellend. Vier stenen 15de-eeuwse grafreliëfs verspreid over de kerkmuren. In de Sint-Janskapel, grafsteen van Thierry Van Gherbode (+ 1419). In Sint-Ritakapel, graftombe van schildknaap Érvé de Mériadech (+ 1478) en Jane de Croix (+ 1460). In de kerk bevindt zich een beeld van Madonna met kind. Dit beeld werd in 1945 vervaardigd door de Gentse beeldhouwer Berten Coolens. Het beeld is een kopie naar het werk van Michelangelo in de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Brugge en werd in 2002 geschonken door de familie van Elslande - Coolens. Orgel door Jules Anneessens van circa 1925. <i>Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Parochiekerk Sint-Medardus [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32913 (geraadpleegd op 8 november 2024)</i>

Immaterieel erfgoed

Tradities en gebruiken

Tabaksstoet - Stoet Jehan van d'Helle:

De Tabaksstoet, ook bekend als de Stoet Jehan van d'Helle, trekt elk jaar op Hemelvaartsdag door de straten van Wervik en haar Franse buurgemeente Wervicq-Sud. Deze stoet, die in de jaren '50 ontstond, heeft zijn oorsprong in Frankrijk. Voor het eerst vertrok de stoet in 1988 vanaf Vlaamse bodem aan de Steenakker in Wervik, ter gelegenheid van de 30ste editie.

De stoet passeert onder andere langs de Sint-Medarduskerk.

De stad Wervik wijdde zich in 1926 aan het Heilig Hart. Dit wordt gesymboliseerd door het Heilig Hartbeeld voor de kerk in de Sint-Medardusstraat. Elke 25 jaar wordt deze toewijding herdacht met de Heilig Hartfeesten. Een eerstvolgende herinneringsfeest is in 2026.

091264

KONINKRIJK BELGIE

0533

MINISTERIE VAN NATIONALE OPVOEDING EN CULTUUR

224

Bestuur voor Kunst en Letteren

A/II/NK/RL/V.VI 454

BOUDEWIJN
KONING DER BELGEN

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groot.

Gelet op de wet van 7 augustus 1951 op het behoud van monumenten en landschappen;

Gelet op het advies van de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad van West-Vlaanderen, gegeven op 26 maart 1964

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, gegeven op 24 april 1964;

Op de voordracht van Onze Minister van Cultuur, Adjunct voor Nationale Opvoeding en op het in Raad overlegd advies van Onze Ministers,

HEBBERN WIT BESLOTEN EN BESLUTEN . . . :

Artikel 1. - Wordt gerangschikt, als monument, overeenkomstig de bepalingen van artikel 1 der wet van 7 augustus 1951, om reden van haar historische en artistieke waarde : de Sint-Medarduskerk te Wervik, West-Vlaanderen, bekend ten kadaster : stad Wervik, artikel 474, sectie 0, nr. 206, 22a Loca, eigendom van de Kerkfabriek van Sint-Medardus te Wervik.

Artikel 2. - Onze Minister van Cultuur, Adjunct voor Nationale Opvoeding, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, de 9.12.1964 .

VAN KONINGSWEGE :
De Minister van Cultuur, Adjunct
voor Nationale Opvoeding,

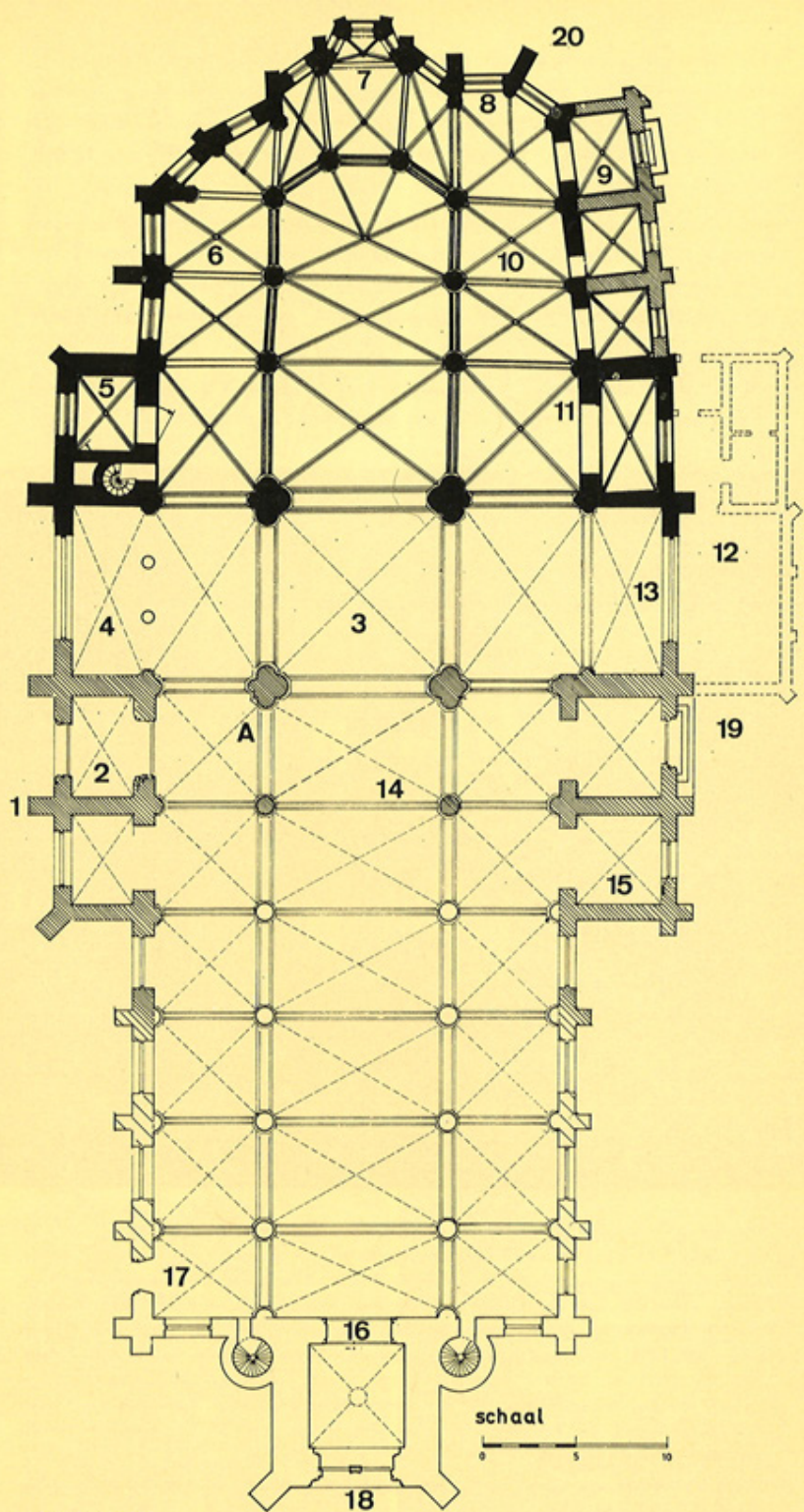
63.4
9-12

B) Gebouw en architecturale mogelijkheden

BOUWKUNDIGE KENMERKEN	
Footprint kerkgebouw	ca. 2200 m ²
Oppervlakte terrein	De kerk wordt omgeven door publiek domein
Weekkapel	Aanwezig, 25-tal stoelen
Uitbreidingsmogelijkheden	De kerk wordt omgeven door rijwegen en een parking. Aan de voorzijde grenst de kerk aan een plein dat deels groen en deels verhard is. De ruimte tussen de rijwegen/parking en de kerk is beperkt waardoor er geen uitbreidingsmogelijkheden zijn aansluitend op het gebouw.
Afzonderlijke deelruimtes	Sacristie Crypte 2 Opbergruimtes
Mogelijkheden tot compartimentering	Een horizontale opdeling met bijvoorbeeld een tussenvloer is minder wenselijk voor de zijbeuken omwille van de beperkte vrije hoogte. Ook de middenbeuk blijft best vrij van horizontale opdeling om de typerende monumentaliteit en ruimtelijkheid niet te verliezen. Verticale compartimentering met bijvoorbeeld tussenwanden is mogelijk. Hierbij kunnen zijbeuken afgeschermd worden of met een transparante wand kan de middenbeuk opgedeeld worden. Compartimentering heeft wel impact op de werking van het gebouw als klankkast voor het orgel. Een box in box principe is mogelijk zolang de monumentaliteit van de kerk behouden blijft.
WAARDEVOLLE ROERENDE GOEDEREN	
	Schilderijen op doek, houten beelden, neogotische altaren, barokke preekstoel, laat-barokke biechtstoel, houten 17de eeuws offerblok, grafsteen en graftombe, Beeld van Madonna en kind en orgel.
	Omschrijving: zie "cultuurhistorische waarde"
Opsomming waardevolle roerende goederen	In 2019 werd er een uitgebreide erfgoedinventaris opgemaakt i.s.m. erfgoedcel Zuidwest. De collectie werd digitaal ontsloten via Erfgoedplus.be (collectie 33029W01) en telt 720 objecten in totaal. Meer info: https://www.zuidwest.be/collecties/sint-medarduskerk-wervik De collectie heeft geen waarderingstraject doorlopen. Bij interesse kan de Erfgoedcel Zuidwest hierin ondersteuning bieden.
VOORZIENINGEN	
Verwarming	Aanwezig: gasinstallatie (volledig vernieuwde installatie -2016 - met condensatieketel) De installatie wordt tweejaarlijks gekeurd (laatste keuring 2024). Er is een verplaatsbare elektrische bijverwarmingselement op het doksaal aanwezig.
Sanitair	Eén toilet aanwezig bij de sacristie, ook twee voormalig toiletruimtes
Elektriciteit	Aanwezig, In januari 2019 werd spanning aangepast ifv nieuwe verwarming
Verlichting	Aanwezig In 2024 is een deel van de verlichtingsarmaturen vernieuwd, en de oudere armaturen worden aangepast voor LED-verlichting. In de periode 2025-2026 zal een groot deel van de oude kwikdampampen verder worden omgebouwd naar LED Veiligheidsverlichting: aanwezig

Audiosysteem	Aanwezig. Het audiosysteem werkt naar behoren en werd in 2020-2021 volledig uitgebreid om alle moderne mogelijkheden te ondersteunen, waaronder USB, Blu-ray, CD, DVD, HDMI-aansluiting, SD-kaart, draadloos internet en draadloze microfoons.
Beeldscherm(en)	Aanwezig. Er zijn vooraan permanent grote led-TV schermen opgesteld.
Keuken	Eén lavabo in sacristie aanwezig, alsook uitgietsbak met warm/koud water (elektrische boiler) in de bijsacristie.
Gsm-operatoren	Er zijn geen antennes van gsm-operatoren aanwezig. Momenteel is een aanvraag in behandeling met een gsm-operator met concrete vraag tot plaatsen van antennes. De toren van de kerk wordt ook gebruikt als relaisstation voor de antennes van de stad Wervik (informaticanetwerk van de stad Wervik en het Woonzorgbedrijf Wervik) alsook voor deze van Politiezone Arro leper (o.a. camerabeelden).
Aandachtspunt technieken (verwarming)	Verandering van de verwarming heeft impact op de werking van het orgel.
TOEGANKELIJKHEID	
Toegangen	Gebruikte toegangen voor het publiek: zijtoegang vooraan (dagelijkse toegang), zijtoegang achteraan (bij optredens), achteraan (bij begravenissen, huwelijken). Daarnaast ook toegang via gang bij sacristie
Voorzieningen andersvaliden	Zijtoegang achteraan is toegankelijk, in de zijtoegang vooraan is een mobiel hellend vlak aanwezig Binnenin zijn er 2 hellende vlakken voorzien aan de verhoogde delen van het hoogkoor zodat de zijkapellen bereikbaar zijn.
VEILIGHEID	
Diefstal- en brandveiligheid	In 2020-2022 stelde Parcum een calamiteitenplan op voor de kerk, met een actieplan en noodplan op maat van het gebouw.
Bliksembeveiliging	Aanwezig (interne als externe bliksembeveiliging aanwezig) Jaarlijkse controle en onderhoud door een gespecialiseerde firma.
DUURZAAMHEID MET BLIK OP DE TOEKOMST	
Duurzaam stroomverbruik	Vandaag zijn er nog geen zonnepanelen aanwezig. Het plaatsen van zonnepanelen zou de energiekost voor stroom kunnen verminderen. Dit mogelijk in combinatie met batterijen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken van beschermd erfgoed is mogelijk, mits enkel uitzonderingen. Meer info: https://www.onroenderfgoed.be/zonnepanelen De Energiesparen-app toont aan dat het dak van de kerk bijzonder geschikt is voor zonnepanelen. Verdere afstemming met het Agentschap onroerend erfgoed is hierin essentieel.
Regenwateropvang	Bij de heraanleg van de kerkomgeving enkele jaren terug werd geen regenopvang voorzien. De opportuniteit voor hergebruik en vertraagde afvoer zijn te onderzoeken tijdens een duurzaamheidsstraject.
Dakisolatie	Niet aanwezig

Groendak	De kerk heeft nauwelijks platte daken waardoor het installeren van een groendak geen optie is.
Duurzaam verwarmen	Op korte termijn kan er fossielvrij verwarmd worden door gebruik te maken van een warmtepomp. Hierbij zijn de meest voor de hand liggende systemen een lucht-waterwarmtepomp of een geothermische warmtepomp. Een lucht-waterwarmtepomp haalt warmte uit de buitenlucht via een buitenunit. Een geothermische warmtepomp is efficiënter en vereist geen buitenunit. Hierbij dient naast het kerkgebouw wel een beo-veld te worden aangelegd. Volgens de regionale ruimtelijke energiestrategie voor Zuid-West-Vlaanderen is er potentieel voor een warmtenet in het centrum van Wervik. De Sint-Jozefkerk kerk bevindt zich niet in deze zone met potentie voor het ontwikkelen van een lokale warmtenet. Andere warmtesystemen, zoals zonneboilers lijken niet aan de orde. Een energiescan lijkt opportuun om het meest geschikte verwarmingssysteem te kiezen.
BIODIVERSITEIT	
Aanwezigheid van dieren / vliegopeningen	Op de Sint-Medardustoren is er een nestkast ingericht voor slechtvalken, die er jaarlijks nestelen en broeden. Tijdens het broedseizoen worden de jonge vogels geringd. Daarnaast is er hoger in de spits van de kerktoren een nestkast voor kerkuilen. Er kan altijd advies gevraagd worden aan Regionaal Landschap Leie en Schelde mbt biodiversiteit in en rond de kerk.

- EINDE XIV
- ▨ IN AANLEG EINDE XIV
- BEGIN XV

Plattegrond : Architect Luc. Lannoy

Bron: L. Lannoy, plattegrond Sint-Medarduskerk

C) Bouwfysische toestand

Inspectie monumentenwacht	Er zijn verslagen van 1996 // 1998 // 2000 // 2005 // 2008 // 2011 voor exterieur van de kerk. Het laatste verslag dateert van 4 augustus 2016. Inspectienummer: W-57/50041/2016/B. Het betrof een vervolginginspectie voorafgaand aan de opmaak van en meerjarenonderhoudsplan. Er zijn verslagen van 2008 // 2003 voor het interieur van de Kerk. Het laatste verslag dateert van 4 april 2023, inspectienummer: 50041/2023/I. Tijdens het laatste interieurinspectiebezoek werd afgesproken om bij een volgende inspectie een hoge stelling of hoogtewerker te voorzien. Hiermee kunnen de op hoogte hangende schilderijen en het calvariekruis boven het altaar geïnspecteerd en beperkt onderhouden worden.
Resultaten inspectie en urgentie problemen	De kerk is vrij toegankelijk. Op korte termijn: - De moerbalken op de zolders van schip, koor en viering behandelen tegen grote klopper Op termijn: - Het binnenschilderwerk in de kerk opfrissen Voor een duurzaam onderhoud zijn de volgende punten van bijzonder belang: - Het buitenschrijnwerk dat schraal in de verf staat schilderen- De schimmels in het toilet bestrijden en de afwerkklagen vernieuwen Urgente problemen: - Systematisch de duiven afvangen met een vangkooi en afgetimmerde voliëre op zolder- Na volledige afvang van alle duiven, de goten, daken en kerkzolders ontdoen van duivenmest en duivenkrengen, de zolders desinfecteren- Het lek in de goot dichten
Voorziene investeringswerken in meerjarenbegroting	- Op 12 november 2024 werd door de kerkraad beslist om in 2025-2026, in samenwerking met het Agentschap Onroerend Erfgoed, een erfgoedbeheersplan op te stellen voor de kerk. Daarin zal worden weergegeven hoe gedurende 24 jaar de erfgoedkenmerken en -elementen van het goed zullen behouden, hersteld en versterkt worden. Dit plan, gebaseerd op het Onroerend Erfgoeddecreet en het typebestek van 2019, is noodzakelijk voor het verkrijgen van erfgoedpremies. Gezien de financiële consequenties voor zowel het kerkbestuur als het stadsbestuur, is het opstellen van dit plan noodzakelijk.- Evenwel wordt wel gevraagd om "dringende herstellingen" aan het interieur wel op te volgen en uit te voeren. Daartoe wordt gebruik gemaakt van het onderhoudsplan opgesteld door Monumentenwacht.- Veiligheidsinstallatie voorzien (brand, diefstal).- Op de kerkraad van 12 november 2024 werd beslist, na plaatsbezoek en op advies van het Agentschap Onroerend Erfgoed tot het overgaan van een dossier voor de restauratie van de gildekasten en muurschilderingen. Daartoe bezorgde het agentschap de nodige restauratiegegevens.- In 2024 werd eveneens beslist over te gaan tot de restauratie van de processievaardels die in het hoogkoor staan.

Uitgevoerde werken in de laatste 10 jaar

De bouwfysische toestand is goed, ook omdat de kerk sinds 2012 aan de buitenkant volledig is gerestaureerd. Naast de slotfase van deze restauratie aan de buitenkant van de kerk (zijbeuken, toren) werd ook de verwarmingsinstallatie volledig vernieuwd (o.a. condensatieketel) en kan het gebouw worden verwarmd op een comfortabele manier.

In 2020-2022 werd een calamiteitenplan opgemaakt door Parcum. In het meerjarenplan is momenteel een veiligheidsinstallatie voorzien (brand, diefstal). De CV installatie is reeds voorzien van gasdetectie.

De voorbije jaren werd reeds een deel van het schilderwerk binnen opgefrist.

Het buitenschrijnwerk (deuren beneden en schrijnwerk boven) werd de voorbije jaren herschilderd.

De goten en de daken worden jaarlijks 4 x gecontroleerd. Daarbij worden de goten gereinigd en worden kleinere herstelwerken aan de leien en goten aangepakt. Ook herstelwerken aan schrijnwerk (b.v. aan dakkapellen) worden daarbij uitgevoerd.

Er werd reeds in het verleden een voliëre geplaatst met een vangkooi. Deze bracht/brengt echter zeer veel onderhoud en toezicht met zich mee (wekelijks 1 à 2 maal controleren, duiven vangen).

Enkel de slechtvalken zorgen tot nu toe voor een vermindering van de zeer grote duivenpopulatie. Door het kerkbestuur werd in de loop der jaren al vele duivenpinnen laten plaatsen (o.a. op richels van de grote ramen tot zelfs in de inkom van de kerk).

De loden goot van het schip is lek op één van de lasnaden. Zie aanduiding [x] op het bijgevoegde dakenplan.

De gemetselde trap voor het zuidelijk toegangsportaal is licht beschadigd.

De kerkmuren zijn gedeeltelijk vlak geschilderd en tot op lambriseringshoogte werden sjabloon schilderijen toegepast. Verspreid over de kerk is de bepleistering en het verfwerk ingevolge waterinfiltraties losgekomen. Verspreid bemerken we barsten in de bepleistering.

De deur naar de wandeling en de torenraampjes staan schraal in de verf.

Het is dringend noodzakelijk alle duiven systematisch af te vangen.

Bron: Desmet P. & Rutten E. (4 augustus 2016). *Bouwkundige inspectie Sint-Medarduskerk [verslag]*. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer W-57/50041/2016/B.

2.2.3. SITUERING VAN HET GEBOUW IN ZIJN RUIMTELIJKE OMGEVING

RUIMTELIJKE CONTEXT	
Rol van de kerk t.o.v. stedelijk weefsel	De Sint-Medarduskerk is de hoofdkerk van Wervik en tegelijk ook de oudste kerk op het grondgebied van de stad. Deze vrijstaande historische kerk staat in het centrum van de stad Wervik, nabij de Leie en de grens met Frankrijk. De kerk bevindt zich in een dichtbebouwde stadscontext en fungeert als een herkenningspunt en ontmoetingsplaats. De stedelijke morfologische context is doorheen het bestaan van de kerk veranderd, met periodes van heropbouw en aanpassing aan de stedelijke groei en veranderende infrastructuur. Ondanks deze veranderingen bleef de Sint-Medarduskerk een centraal element binnen het stedelijke weefsel van de stad Wervik.
Beschermde stads- of dorpszichten of beschermde landschappen	/
Vastgesteld archeologische zone	Historische stadskern van Wervik (19-02-2016)
Stedenbouwkundige bestemming kerkgronden	Gewestplan: woongebied
Nabijheid andere gebedsruimten (kapel, klooster...)	Een gebedsruimte in het WZC Mater Amabilis (Sint-Jorisstraat): 260 m Sint-Jozefkerk: 1 km Sint-Dionysiuskerk: 4,7 km Heilig Hartkerk: 4,7 km
NABIJE FUNCTIES	
Kerkhof	Niet aangrenzend aanwezig. De oude begraafplaats op 900m van de kerk gelegen (Komenstraat) Parkgraafplaats bevindt zich op 1,7km van de kerk (Hansbekestraat)
Pastorie	Aanwezig, op 170 m van de kerk bevindt zich de Pastorie. Magdalenastraat 15 - Neogotisch Dekenij van Sint-Medarduskerk (vastgesteld bouwkundig erfgoed) De kerkfabriek is eigenaar van de pastorie. De pastorie werd recent verbouwd en uitgebreid(2004-2006). De ruimtes vooraan doen dienst als bureau en ontvangstruimte voor de pastoor, terwijl de achterliggende ruimte dienst doet als vergaderlokaal voor de kerkfabriek en de parochieverenigingen. Het recente kerkarchief bevindt zich in de kerk, het oude kerkarchief bevindt zich op de zolder. De nieuwbouw (living, keuken, sanitair) aan de achterkant van de pastorie wordt bewoond door de pastoor. De pastorie beschikt over een ondergrondse parkeergarage in de achterliggende residentie Amarosa.
Klooster	/

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Luchtfoto Parochiekerk Sint-Medardus (2024)
Bron: streetsmart.cyclomedia.com

Erfgoed	De Sint-Medardusstraat (tussen Koestraat en Vrijdagmarkt) staat op de inventaris bouwkundig erfgoed net als andere straten in de directe omgeving van de kerk. Ten noorden van de kerk is een beschermd 19de eeuws herenhuis met wintertuin en romantische stadstuin gelegen. Naast dit herenhuis ligt een burgerhuis, vastgesteld in de inventaris bouwkundig erfgoed. Langs de Pastorijstraat is eenheidsbebouwing aanwezig die eveneens vastgesteld is in de inventaris bouwkundig erfgoed.
Scholen (kleuterscholen, basisscholen, secundair onderwijs, volwassenonderwijs, deeltijds onderwijs)	Volgende scholen zijn op minder dan een kilometer van de kerk gelegen: - Scholen aan de Leie Campus Sint-Jozefscollege, secundair (Koestraat 24) - Centrum voor volwassenonderwijs MIRAS (Koestraat 26 en Sint-Jorisstraat 3) - De Graankorrel Wervik vestiging Grauwe Zusterstraat 2 - De Graankorrel Wervik vestiging Magdalenastraat 29 - Centrum voor deeltijdse vorming De Wijzer (Speiestraat 23 A) - Centrum voor Basiseducatie Brugge-Oostende-Westhoek op ca. 400 m van de kerk (Sint-Maartensplein 16 en Speiestraat) - GO! Futura Basisonderwijs Speldenstraat
Cultuur	- Nationaal Tabaksmuseum en Erfgoedcentrum op ca. 300 m van de kerk (Koestraat 63) - GC Forum op ca. 400m van de kerk (Speiestraat 16)
Andere	- Achter de kerk is het woonzorgcentrum Het Pardoen gelegen - Op 150 m. van de kerk is het woonzorgcentrum Mater Amabilis gelegen - Op 150m van de kerk is het Lokaal Dienstencentrum De Kim gelegen (Sint-Jorisstraat).
BEREIKBAARHEID	
Openbaar vervoer	Bushalte vlakbij de kerk: Wervik Sint-Medarduskerk, lijn 81 of Flexbus
Parkeerplaatsen	18 plaatsen op de parking Vrijdagmarkt, 22 plaatsen langsparkeren in de Sint-Medardusstraat, 118 plaatsen op 4 parkings binnen max 200 m. wandelafstand (totaal 158).

Bestaande ruimtelijke structuur Wervik zoals aangegeven in het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (bron: Gemeentelijk Structuurplan Wervik 2006)

2.2.4. BESCHRIJVING VAN HET ACTUEEL GEBRUIK EN DE ACTUELE FUNCTIE

LITURGISCHE ACTIVITEITEN (GEGEVENS VAN 2018 - REPRESENTATIEF OVERZICHT VAN VÓÓR CORONA (VÓÓR 2020))		GEMIDDELD AANTAL BEZOEKERS PER VIERING
Aantal weekendvieringen	1 x per weekend	ca. 60-80
Dag weekendvieringen	zondag	
Aantal weekdagvieringen	5 x per week	ca. 10-20
Dag weekvieringen	Maandag - vrijdag	
Eerste communievieringen	2 x per jaar	ca. 500-700 (+/- 63 kinderen in 2018)
Aantal vormselvieringen (incl. startviering)	1 x per jaar	ca. 700-850 (65 vormelingen in 2018)
Groepsactiviteiten ter voorbereiding van eerste communie of vormsel	1ste communie: 1 ouderavond vormsel: 2-5 activiteiten	/
Aantal doopvieringen	2018= 27 (meer kinderen over gehele parochie)	
Trend doopvieringen: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010=84/ 2015=69/ 2023=21 / 2024= 7	
Aantal huwelijken	2018=6	ca. 50-250
Trend huwelijken: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010= 3/ 2015=3/ 2023=1 / 2024=2	
Aantal begrafenissen	2018= 36	ca. 30-700
Trend begrafenissen: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010 = 72/ 2015= 63/ 2023=18 / 2024=24	
Aantal schoolvieringen	1 lagere school komt 4x per jaar/ 1 middelbare school komt 2x per jaar.	ca. 230-500
Bezoek leerlingen in groep	In periode van advent, Kerstmis en Pasen (geen zicht op)	/
Aantal zitplaatsen in de kerk	830	
Openingsuren kerk buiten vieringen	Elke voormiddag open van 8u tot 12u In de periode van Kerstmis, de vasten en Pasen ook in de namiddag tijdens de grote vakantie ook elk weekend in de namiddag open	
Aantal priesters	Voor de pastorale eenheid Fratelli Tutti (Menen-Wervik) zijn er tot september 2025 2 pastoors en, na september 2025 is er 1 pastoor. Daarnaast is er 1 parochie-assistent en 1 meewerkende priester. Deze bedienaars gaan de viering voor in verschillende kerken binnen de federatie.	
Gebruik door andere gemeenschappen	/	
Aantrekkingskracht voor bepaalde ceremonies	De Sint-Medarduskerk is, gezien haar status als geklasseerd monument en als hoofdkerk van de Sint-Medardusparochie met 9.367 parochianen en een reside- rende pastoor, een gebouw voor de eredienst dat nog elke dag in gebruik is.	

NIET-LITURGISCHE ACTIVITEITEN

Toeristisch karakter van de kerk	De kerk is de 2de grootste te bezoeken toeristische site in Wervik na het nationaal tabaksmuseum
Aard van de activiteit	– Preouverture van het Gregoriaans Festival van Watou – Optreden Garde Républicaine de France – Bolle Saint-Martin – activiteit voor kinderen en ouders rond 1 november – Activiteiten door de Gezinsbond – Kunstzomerroute in de Westhoek – West-Vlaanderen – 2 maanden permanente tentoonstelling met op zondag gidsbeurten voor het publiek – Gospeloptreden – Deelname aan de “Open Kerkendag” – Nocturnes met toneelstukken over de geschiedenis van de kerk en de stad Wervik – Open kerk tijdens de maanden juli en augustus. Tijdens die 2 maanden is de kerk open voor de toeristen en andere bezoekers. Op die dagen worden ook rondleidingen gegeven door gidsen. Daarbij is een rondleiding op de toren en het bewonderen van het panoramisch zicht over de gehele streek vanop de toren een “succesformule”. – lichtwandelingen georganiseerd door de dienst cultuur – Kerstop tredens
Wanneer vinden die plaats?	Zie hierboven
Initiatiefnemers niet-liturgische activiteiten	– Verenigingen uit de stad Wervik – De dienst cultuur en dienst toerisme van de stad Wervik
Socio-culturele organisaties die de kerk niet gebruiken, maar daar wel interesse toe zouden (kunnen) hebben	Momenteel niet gekend

2.2.5. BESTEMMINGSPROFIEL

Als aanvulling op de kerkenfiche voor de Sint-Medarduskerk werd een bestemmingsprofiel opgesteld. Dit profiel werd ontwikkeld door het studieteam Endeavour, RE-ST architecten en Sven Sterken (KU Leuven), in opdracht van het Agentschap Onroerend Erfgoed en het Platform Toekomst Parochiekerken. Het bestemmingsprofiel geeft inzicht in de ruimtelijke kwaliteiten en toekomstmogelijkheden van de kerk, en ondersteunt lokale en kerkbesturen bij het nemen van gestructureerde en objectieve beslissingen over de toekomst van hun parochiekerken.

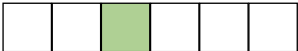
Deze tool is vooral nuttig voor kerken waar een vaste niet-religieuze bestemming in de toekomst wordt overwogen, omdat het randvoorwaarden koppelt aan mogelijke toekomstscenario's. Daarnaast genereert het een lijst van gebruiksmogelijkheden die ruimtelijk passen binnen de kerk, als inspiratie voor toekomstige trajecten.

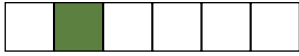

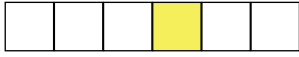
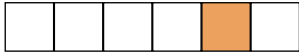

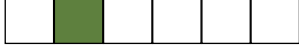
Hieronder volgt het resultaat van deze oefening voor de Sint-Medarduskerk, dat richting kan geven aan een vervolgetraject:

Kleurcode bij het invullen:

ERFGOEDWAARDEN	TOELICHTING
Juridische beschermingsstatus	De kerk is aangeduid als beschermd monument. De juridische bescherming is dus hoog. Een advies van het agentschap Onroerend erfgoed zal steeds vereist zijn.
Onroerend erfgoed: architectuur	De kerk heeft duidelijke architecturale erfgoedwaarde. Het betreft een gotisch kerk van het basilicale type. Elke ingreep in de gevels, daken, muren of vloeren van het gebouw moet met de grootste omzichtigheid gebeuren. Ingrepen respecteren of versterken de erfgoedwaarden.
Onroerend erfgoed: interieur	Ingrijpen in het interieur is mogelijk maar moet gemotiveerd worden wat omgang met de erfgoedwaarden betreft.
Onroerend erfgoed context	De kerk staat vrij en wordt omzoomd door publieke ruimte. Ingrijpen in de omgeving is mogelijk, maar moet gemotiveerd worden.
Roerend erfgoed	In de kerk zijn enkele waardevolle stukken aanwezig, waaronder schilderijen op doek, houten beelden, neogotische altaren, een barokke preekstoel, een laat-barokke biechtstoel, een houten 17de eeuws offerblok, een beeld van Madonna met Kind en een orgel. Aan de inventarisering van deze roerende goederen werd geen waarderingstraject gekoppeld. De kerkfabriek werd hierin ondersteund door de erfgoedcel Zuidwest. Naar toekomstige trajecten is dit een belangrijk document om mee rekening te houden.
Immaterieel erfgoed	Er zijn geen immateriële erfgoedpraktijken bekend die rechtstreeks nauw verband hebben met het kerkgebouw. Vanuit dit standpunt zijn er geen bezwaren tegen ingrepen in het gebouw.

BOUWFYSISCHE TOESTAND	TOELICHTING
Bouwfysische toestand	De bouwfysische toestand van de kerk is redelijk goed. Er vallen geen problemen te verwachten op korte termijn.
Onderhoud	Het inspectierapport van 2016 (exterieur) en 2023 (interieur) geeft aan dat er vooral enkele onderhoudswerken nodig zijn om de huidige staat te behouden onder andere het weren van de duiven en desinfecteren van de zolders, kleine herstellingswerken aan het dak en de afvoeren, insectenbestrijding, onderhoudsschilderwerken en reguliere onderhoudswerken.
Risico op gevolgschade	Een calamiteitenplan voor de kerk werd in 2020-2022 opgesteld door Parcum.

RUIMTELIJK POTENTIEEL	TOELICHTING
Opdelen	Het gebouw is moeilijk op te delen naar kleinere deelruimtes zonder de ruimtelijke kwaliteit, akoestische karakteristieken of sacrale symboliek te hypothekeren. De voorkeur gaat naar een programma dat de kerkruimte als geheel activeert of gebruik maakt van reeds bestaande deelruimten. Horizontale indelingen in de zijbeuken zijn praktisch minder wenselijk door de beperkte hoogte, en de middenbeuk moet vrij blijven van horizontale scheidingen om de ruimtelijkheid te waarborgen. Verticale compartimentering kan een optie zijn, maar hierbij moet speciale aandacht uitgaan naar het orgel, dat immers afhankelijk is van de akoestiek van de kerk. Plannen om de kerk te compartimenteren moeten afgestemd worden met het Agentschap Onroerend Erfgoed.
Integreren	
Uitrusten	
Openen/ontsluiten	Het bestaande interieur kan goed geïntegreerd worden bij een eventuele nevenbestemming of herbestemming. Decoratieve elementen, vast meubilair en aanwezige cultuurobjecten kunnen verwijderd of verplaatst worden.
Toevoegen/wegnemen	De integratie van technische installaties voor comfort en klimaatbeheersing of de inrichting van ondersteunende functies zal bijzondere aandacht vergen. Het kerkgebouw beschikt vandaag reeds over twee bergruimten en sanitair (één toilet) bij de sacristie en een crypte. De vloeren en plafonds kunnen moeilijk aangewend worden voor het plaatsen van nieuwe nutsleidingen of technische installaties. Het leggen van leidingen in de voornamelijk natuurstenen vloer is geen evidentie en het aanbrengen van een verlaagd plafond is niet mogelijk vanwege de specifieke dakvorm.
Activeren	
Linken	De kerk heeft verschillende toegangen, wat belangrijk is voor de brandveiligheid. De glasramen dienen ter plaatse behouden worden. De vorm van huidige toegangen kan mogelijk aangepast worden. Er is wel de mogelijkheid om hoogteverschillen tussen binnen en buiten op te vangen. Er zijn geen later toegevoegde gebouwdelen die afgebroken zouden kunnen worden. De kerk wordt omgeven door publiek domein waardoor het niet voor de hand liggend is een nieuw gebouw naast de kerk te plaatsen. Het gebouw kan verder geactiveerd worden door de publieke ruimte rondom te betrekken bij het breder gebruik van de kerk. Het toeristisch potentieel voor de toegang tot de kerktoren werd onderzocht, maar omwille van risico op versterking van de slechtvalken en de financiële kost van het openstellen van de toren werd beslist de toren niet open te stellen. Er is een ruimtelijke koppeling mogelijk met het WZC het Pardoën. Door zijn centrale ligging in het centrum van de stad zijn er verschillende functionele koppelingen met gemeente infrastructuur mogelijk. De kerk bezit een hoog toeristisch potentieel

Het bestemmingsprofiel genereert automatisch een lijst van gebruiksmogelijkheden, gebaseerd op de specifieke ruimtelijke kenmerken van het kerkgebouw ook wel "matchmaking" genoemd. Deze matchmaking biedt louter inspiratie en helpt bij het verkennen van passende functies voor de kerk.

MATCHMAKING (IN FUNCTIE VAN 19 POTENTIËLE PROGRAMMA'S)			
1		Begraafplaats	Columbarium, begraafplaats van urnen, begroetingsruimte bij kerkhof...
2		Commercieel gebruik (S)	Kleine handelszaak
3		Commercieel gebruik (L)	Grote handelszaak (supermarkt, meubelzaak, kringloopwinkel,...)
4		Gemeenschapsgebruik / cultuur (S)	Polyvalente ruimte voor kleine tentoonstellingen, voordrachten, concerten,...
5		Gemeenschapsgebruik / cultuur (L)	Tentoonstellingsruimte/ museum/ concertzaal met kantoorruimte, archief, loges, stockageruimte, ...
6		Kantoren (S)	Beperkte kantoorruimte praktijkruimte, atelierruimte,...
7		Kantoor (L)	Meerdere kantoren, administratief centrum, bedrijf,...
8		Onderwijs (S)	Workshopruimte, beperkte aantal klaslokalen,...
9		Onderwijs (M)	Refter, studiezaal, overdekte speelplaats, bewegingruimte
10		Onderwijs (L)	Meerdere klaslokalen en polyvalente ruimten
11		(Overdekte) onverwarmde ruimte	Markthal, overdekte buitenruimte...
12		Spiritueel gebruik	Liturgie, bezinningsruimte, stilte ruimte, luwte plek,...
13		Sociaal/diensten (S)	Polyvalente ruimte met beperkt sanitair, berging, kitchennette,...
14		Sociaal/diensten (L)	Polyvalente ruimte met vestiaire, loges, backstage, foyer, keuken,...
15		Sport (S)	Sportruimte voor kleinere sporten zoals tafeltennis, fitness,...
16		Sport (M)	Turnzaal, trampoline, circusschool, dans,...
17		Sport (L)	Balsporten: basket, volleybal, handbal,...
18		Wonen (S)	1 wooneenheid of meerdere kleine wooneenheden
19		Wonen (L)	Meerdere wooneenheden

Legende: 100% -70% 60%-40% 40% -0% niet van toepassing

2.3. Sint-Jozefkerk

2.3.1. IDENTIFICATIE

LIGGING	
Straat	Kruisekestraat (ter hoogte van Sint-Jansstraat)
Wijk	De kerk is bij de wijken 'Oud Park' en 'Nieuw Park' gelegen
Deelgemeente	Wervik
Provincie	West-Vlaanderen
EIGENAAR EN PLAATS IN KERKELIJKE STRUCTUUR	
Eigenaar	Kerkfabriek Sint-Jozef
Beheer	Kerkfabriek Sint-Jozef
Bisdom	Brugge
Dekenaat	Menen
Parochie	Sint-Jozefparochie
STATUUT	
De kerk is niet beschermd, maar is wel aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 14-09-2009 (hervastgesteld: 14-05-2024)	

aanduiding ligging Sint-Jozefkerk
Bron: inventaris bouwkundig erfgoed

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Foto's tijdens plaatsbezoek (29/10/2019)

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Foto's tijdens plaatsbezoek (29/10/2019)

2.3.2. BESCHRIJVING

A) Cultuurhistorische waarde

BOUWKUNDIGE GEGEVENS	
Datering	1937-1938
Stijl	Interbellumkerk
Kerktype	Zaalkerk met schip van zes traveeën met koor aansluitend bij vijfzijdige absis, toren aansluitend op voorgevel.
Torentype	Vierkante noordwestelijke toren (nevenstaand)
BESCHRIJVING	
Historische beschrijving	Recente zaalkerk, gebouwd in 1937-1938 naar ontwerp van architect J. Bosschaert (Wervik) in kader van de naoorlogse stadsuitbreiding ten westen van de Kruisekestraat, namelijk de sociale woonwijken "Oud Park" en "Nieuw Park" respectievelijk daterend uit de jaren 1920 en 1930.
Architecturale beschrijving	Plattegrond en typering Interbellumkerk: traditionele plattegrond, streekeigen bouwmaterialen, herkenbare vormgeving niettemin met aandacht voor functionaliteit en introductie van "nieuwe" technieken. De plattegrond beschrijft een schip van zes traveeën met een koor van een halve, smalle rechte travee aansluitend bij een vijfzijdige absis; een aanleunende vierkante noordwestelijke toren met half rond traptorentje in de oksel met de noordelijke kerkgevel; een sacristie ten zuiden van het koor. Exterieur Baksteenbouw; met schijnvoegen gecementeerde plinten. Zadeldaken bedekt met mechanische pannen. Westelijke puntgevel met portaaltje en breed drielicht. Overige gevels: ritmerende, versneden steunberen waartussen rechthoekige vensters, onder meer uitgewerkt tot registers. Toren met naar boven toe verjongende steunberen en gekoppelde rechthoekige galmgaten onder het tentdak. Interieur Bakstenen spitstongewelf met betonnen spanten in de vorm van een krukgebint. <i>Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Parochiekerk Sint-Jozef [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32854 (geraadpleegd op 8 november 2024).</i>
Immaterieel erfgoed	Tradities en gebruiken – Autowijding vindt telkens op de eerste zondag van mei plaats.– Processie: Het feest van Sint-Jozef wordt jaarlijks op 19 maart gevierd

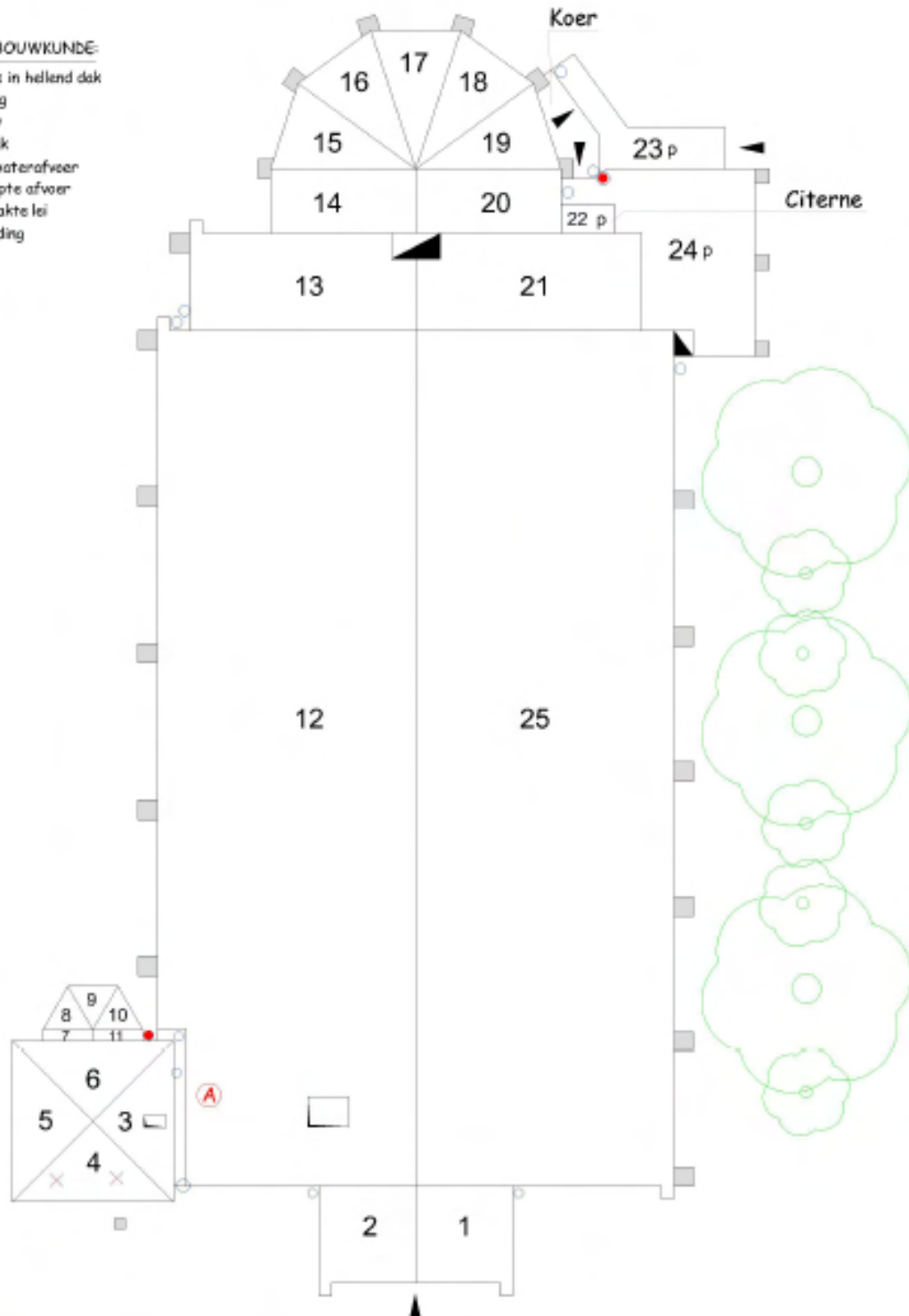
B) Gebouw en architecturale mogelijkheden

BOUWKUNDIGE KENMERKEN	
Footprint kerkgebouw	ca. 650 m ²
Oppervlakte terrein	kerk + omliggende verharde zone: ca. 3.900 m ²
Weekkapel	Niet aanwezig, enkel kleine ruimte vooraan (voor 5-tal personen), die op vandaag als berguimte gebruikt wordt
Uitbreidingsmogelijkheden	Rondom de kerk is een asfaltvlakte met parking aanwezig. Achter de kerk bevindt zich een beboste zone, aansluitend op de Sint-Jansbeek. In de groenzone langsheen de parking bevinden zich nog vier statiekapelletjes in verband met belangrijke gebeurtenissen uit het leven van Sint-Jozef en een Lourdesgrot De uitbreidingsmogelijkheden zijn eerder beperkt, maar wel mogelijk bij een herinrichting van de directe omgeving.
Afzonderlijke deelruimtes	Kleine ruimte vooraan Sacristie
Mogelijkheden tot compartimentering	Het compartimenteren van deze kerk is mogelijk, hierbij dient er voldoende aandacht te worden geschonken dat het grote glasraam aan de voorzijde van de kerk tot aan de achterzijde van de kerk waarneembaar blijft. De ruimtelijkheid van de zaalkerk dient ten alle tijden waarneembaar te blijven (transparante verdeling/box in box principe)
WAARDEVOLLE ROERENDE GOEDEREN	
Opsomming waardevolle roerende goederen	Geen kunstschatten aanwezig De kerk beschikt niet over een inventaris roerende goederen. Bij interesse kan de erfgoedcel Zuidwest hierin ondersteuning bieden.
VOORZIENINGEN	
Verwarming	Aanwezig: Gasinstallatie in de kelder. De huidige installatie dateert van de jaren 1990 en is eind 2023 uitgevallen. Er is een subsidiedossier voor nieuwe installatie bij Agentschap binnenlangs bestuur ingediend. De installatie wordt vervangen in de loop van 2025.
Sanitair	Eén toilet aanwezig
Elektriciteit	Aanwezig, er is geen keuringsattest aanwezig
Verlichting	Aanwezig, er is nog geen omschakeling gemaakt naar LED-verlichting. Halogeenverlichting Veiligheidsverlichting aanwezig
Audiosysteem	Aanwezig, werkt naar behoren
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Keuken	Niet aanwezig
Gsm-operatoren	Niet aanwezig
Mogelijkheden technieken	De kerkvloer heeft geen uniek patroon en beperkte erfgoedwaarde. Aanpassingen aan de vloer zijn mogelijk i.f.v. nieuwe leidingen.

TOEGANKELIJKHEID	
Toegangen	1 hoofdtoegangen aan de voorzijde van het kerkgebouw 1 zijtoegang ter hoogte van de sacristie
Voorzieningen andersvaliden	De hoofdtoegang is voorzien van een hellend vlak/pad i.f.v. rolstoelgebruikers Binnenin zijn er geen hellende vlakken voorzien aan de verhoogde delen.
VEILIGHEID	
Diefstal- en brandveiligheid	Er is geen calamiteitenplan, noch zijn er voorzorgsmaatregelen aanwezig
Bliksembeveiliging	Zowel interne als externe bliksembeveiliging niet aanwezig
DUURZAAMHEID MET BLIK OP DE TOEKOMST	
Duurzaam stroomverbruik	Vandaag zijn er nog geen zonnepanelen aanwezig. Het plaatsen van zonnepanelen zou de energiekost voor stroom kunnen verminderen. Dit mogelijk in combinatie met batterijen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken van vastgesteld erfgoed dient per erfgoedobject verder onderzocht te worden of dit wenselijk is. Meer info afwegingskader zonne-energie in een erfgoedcontext: https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/AKOE/5/AKOE005-001.pdf De Energiesparen-app toont alvast aan dat het dak van de kerk bijzonder geschikt is voor zonnepanelen.
Regenwateropvang	Er is een regenput met opvang aanwezig buiten de kerk. De opportuniteit voor hergebruik en vertraagde afvoer zijn te onderzoeken tijdens een verduurzaamheidsstraject.
Dakisolatie	Niet aanwezig
Groendak	De kerk heeft nauwelijks platte daken (enkel sacristie) waardoor het installeren van een groendak geen optie is.
Duurzaam verwarmen	Vandaag is er nog geen warmtenet aanwezig in Wervik. Volgens de regionale energiestrategie voor Zuid-West-Vlaanderen is er echter wel potentieel om een warmtenet te realiseren in het centrum van de stad. Gezien de ligging van de kerk is er zeker potentie om het gebouw aan te sluiten op een toekomstig warmtenet. Indien er niet op een warmtenet wordt aangesloten biedt de nabijheid van de Leie kansen voor aquathermie. Daarnaast ligt de kerk vlakbij een stuk van het gemeentelijk rioleringsstelsel met een grote potentie heeft voor riothermie. Op korte termijn kan er fossielvrij verwarmd worden door gebruik te maken van een warmtepomp. Hierbij zijn de meest voor de hand liggende systemen een lucht-waterwarmtepomp of een geothermische warmtepomp. Een lucht-waterwarmtepomp haalt warmte uit de buitenlucht via een buitenunit. Een geothermische warmtepomp is efficiënter en vereist geen buitenunit. Hierbij dient naast het kerkgebouw wel een beo-veld te worden aangelegd. Andere warmtesystemen, zoals zonneboilers lijken niet aan de orde. Een energiescan lijkt opportuun om het meest geschikte verwarmingssysteem voor de kerk te bepalen.
BIODIVERSITEIT	
Aanwezigheid van dieren / vliegopeningen	Er zijn momenteel geen nestkasten of openingen in de kerktoren voorzien als schuil- of broedplaatsen voor dieren. Ooit ontvingen we een oorkonde van de Kerkuilwerkgroep Vlaanderen uit waardering en erkentelijkheid voor het beschermen van kerkuilen. Er kan altijd advies gevraagd worden aan Regionaal Landschap Leie en Schelde mbt biodiversiteit in en rond de kerk.

LEGENDE BOUWKUNDE:

- daktuik in hellend dak
- toegang
- scheuw
- plat dak
- regenwaterafvoer
- verstopte afvoer
- uitgezakte lei
- aanduiding

Er zou een grondplan van de kerk aanwezig zijn in de pastorie. Dit moet nog verder worden nagegaan.

monumentenwacht West-Vlaanderen APB	Object : Sint-Jozefkerk	
	Adres : Kruisestraat 100 8940 Wervik	
Plan : Dakenplan (Situatieschets)	Dossiernr. : 50840	Tekenaar : Ramses Vlamincx
Datum : 05/11/2018		

Bron: Vlamincx R., Inghelbrecht J-P & Hoornaert A. (23 oktober 2018). Bouwkundige inspectie Sint-Jozefkerk [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer W-57/50840/2018/B.

C) Bouwfysische toestand

Inspectie monumentenwacht	Er zijn verslagen van jan 2007 // april 2007 // 2012// 2018. Het laatste verslag dateert van 11 oktober 2024. Inspectienummer: 50840/2024/B
Resultaten inspectie en urgentie problemen	Tijdens de inspectie werden enkele werken uitgevoerd: Alle dakgoten en platt daken werden gereinigd, twee tapgaten ontstopt en een uitgezakte pan teruggeplaatst. Algemeen advies: Sinds onze vorige inspectie in 2018 is de bakgoot aan de noordzijde bekleed met rubber, andere werken lijken niet uitgevoerd. Een aantal werken worden toch het best binnenkort uitgevoerd. Constructief is het gebouw in goede staat. Algemeen kan het onderhoud wel beter en er zijn meerdere werkjes die aangepakt dienen te worden. De toegankelijkheid is goed. De daken zijn algemeen in goede staat. Door de waterinfiltratie via het dakluik en de vervolgschade is de conditiemeting redelijk. Het onderhoud wordt af en toe gedaan, maar kan beter. De goten en afvoeren zijn in redelijke tot goede staat. De goten en platte daken waren wel sterk vervuild, het onderhoud hiervan kan beter. Structureel zijn de kapconstructies in goede staat. Door de waterinsijpeling via het dakluik in de toren is rot ontstaan, een aanpak is gewenst. Het buitenschrijnwerk is op sommige plaatsen goed onderhouden, op andere dan weer minder. We merken ook buitenschrijnwerk op dat in mindere staat is. Het interieur van de toren en kerk kan een opfrissing gebruiken, op meerdere plaatsen merken we vervolgschade op van oude waterinfiltratie. Ook de technische installaties zijn verouderd. Voor een duurzaam onderhoud zijn de volgende punten van bijzonder belang: - Regelmatig, minstens 2 x per jaar, de goten en platte daken reinigen en de afvoeren en ontvangers nazien op verstoppingen- Plaats een nieuw dakluik aan de zuidzijde van de torenspits incl. alle lood rondom vernieuwen.- ontbrekend natuurleien bijplaatsen- Nieuwe kantpannen plaatsen- losliggend en ontbrekend loketlood vastleggen of plaatsen- voegwerk van de bakstenen schouw vernieuwen- Schade herstellen aan de toegangstrap van de kerk, muurtjes en hervoegen van de muurtjes- regelmatig, minstens jaarlijks de uitgezakte pannen terugplaatsen- buitenschrijnwerk aan de zuidzijde van de kerk is aan opfrissing toe: onderhoud op regelmatige basis van het houten buitenschrijnwerk (hernemen van verf- en vernislagen, vervangen van rotte onderdelen, behandeling van hout tegen zwamaantasting)- Enkele diefijzers + ladders toegang torenspits opfrissen met de beschermlaag- periodiek nazicht en onderhoud van de ijzeren topbekroningen, diefijzers en muurroosters- onderhoudswerken uitvoeren rond de kerke (snoeien van bomen, onkruid verwijderen,...)
Voorziene investeringswerken in meerjarenbegroting	De verwarmingsinstallatie is in 2023 onherstelbaar kapot gegaan, deze zou in 2025 vernieuwd worden maar subsidies moeten nog toegekend worden.

	2014 - waterinsijpeling dak sacristie
	2019
	- Depannage CV + temperatuur regelaar - Vernieuwing schakelbord verwarming - Nazicht van de verwarming - Plaatsen van klokthermostaat - Nazicht schoorsteen - Vervangen van zinken bakgoot
	2020
	- Onderhoud van het torenuurwerk en klokken - Binnenschilderwerken sacristie + boog absis - Reinigen bakgoten
	2021
	- Terugplaatsen dakpannen - Onderhoud torenuurwerk en klokkeninstallatie
Uitgevoerde werken in de laatste 10 jaar	2022
	- Stormschade dakwerken - Buitenschilderwerken voordeur en 2 dakgoten - Jaarlijks onderhoud klokken en torenuurwerk
	2023
	- Onderhoud klokken en torenuurwerk - Bekleden goot in EPDM - Reinigen goot en plat dak - Herstellen brander + nazicht
	2024
	- Nazicht centrale verwarming - Tweede ingreep verwarmingsketel - Terugplaatsen dakpannen - Depannage verwarmingstoestel - Werken aan dakpannen

Meerdere kantpannen zijn gescheurd, onderdelen kunnen uitvallen

Meerdere kantpannen zijn gescheurd, onderdelen kunnen uitvallen

Aandachtspunten

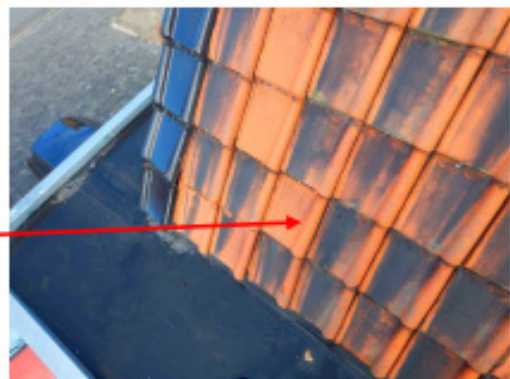
1.1.1.a. R Uitgezakte dakpan

Dakvlak [25]

In de westelijke hoek merkten we tijdens onze inspectie een uitgezakte dakpan op. We hebben deze terug goed geplaatst. Zie de aanduiding X op het dakenplan.

Zie ook onze infofiche [onderhoud-van-pannedaken](#)

Tijdens de inspectie door ons teruggeplaatst

1.1.1.b. M Afgebroken kantpannen

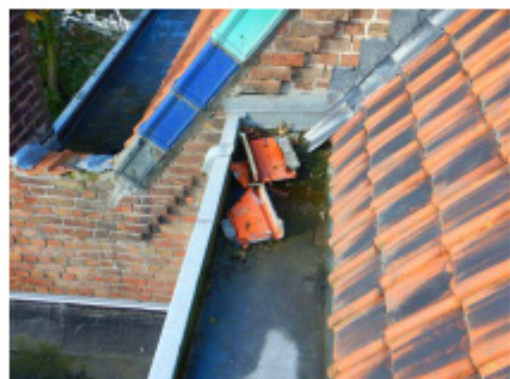
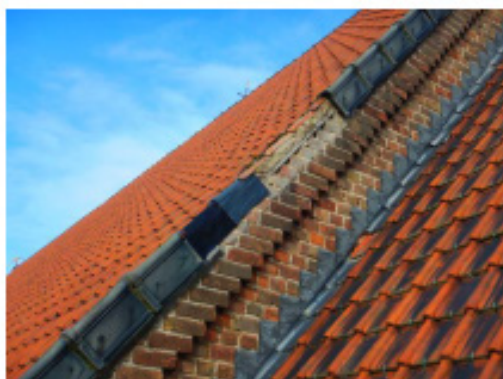

Dakvlak [25]

Bij de oostelijke topgevel zijn twee kantpannen uitgevallen. De gebroken kantpannen liggen in de bakgoot van dakvlak [21].

Zie voor de positie de aanduiding * op het dakenplan.

Zie ook onze infofiche [onderhoud-van-pannedaken](#)

Bron: Vlaminc R. & Hoornaert A. (11 oktober 2024). Bouwkundige inspectie Sint-Jozefkerk [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer 50840/2024/B.

2.3.3. SITUERING VAN HET GEBOUW IN ZIJN RUIMTELIJKE OMGEVING

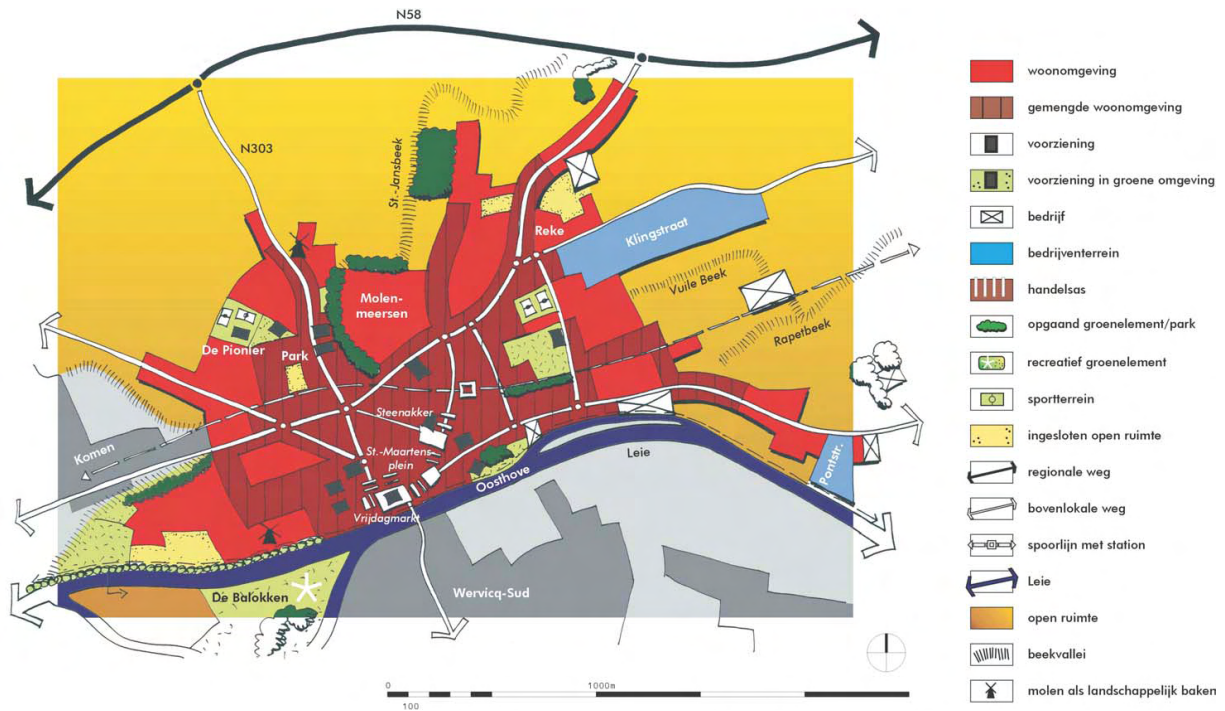
RUIMTELIJKE CONTEXT	
Rol van de kerk t.o.v. stedelijk weefsel	De kerk ligt langs de Kruisekestraat, waar zowel ten oosten als ten westen wijken gelegen zijn. De Sint-Jozefkerk fungeert als herkenningspunt en ontmoetingsplaats binnen de wijken. Aan de achterkant van het gebouw grenst de parking van de kerk aan de beekvallei van de Sint-Jansbeek. Ten zuiden van de kerk loopt een west-oost verbinding voor fietsers en voetgangers die de Kruisekestraat verbindt met de Sint-Jansstraat.
Beschermde stads- of dorpszichten of beschermde landschappen	/
Stedenbouwkundige bestemming kerkgronden	Gewestplan: woongebied
Nabijheid andere gebedsruimten (kapel, klooster...)	Sint-Medarduskerk: 1 km Sint-Dionysiuskerk ca. 5 km Heilig Hartkerk: 3,8 km
NABIJE FUNCTIES	
Kerkhof	Niet aangrenzend aanwezig, begraafplaats op 900m van de kerk gelegen (Komenstraat) Parkgraafplaats bevindt zich op 1,9km van de kerk (Hansbekestraat)
Pastorie	Er is geen pastorie meer. Het gebouw 't Portaal iets verder in de Kruisekestraat wordt gebruikt als vergaderlocatie door de kerkfabriek.
Klooster	/
Erfgoed	In de nabije omgeving zijn nauwelijks waardevolle panden aanwezig die vastgesteld zijn in de inventaris bouwkundig erfgoed
Scholen (kleuterscholen, basisscholen, secundair onderwijs, volwassenonderwijs, deeltijds onderwijs)	/
Cultuur	/
Andere	Het Minnehuis, Kruisekestraat 92, dagcentrum voor volwassenen met een beperking (deel van Vondels vzw).
BEREIKBAARHEID	
Openbaar vervoer	Bushalte vlakbij de kerk: Wervik Sint-Jozefkerk. Deze halte heeft geen vaste buslijnverbinding en bevindt zich in het flexgebied Wervik-Menen-Wevelgem. Dichtsbijzijnde bushalte met vaste buslijnverbinding (Lijn 81) bevindt zich op 500 m van de kerk (bushalte Wervik Damier)
Parkeerplaatsen	Er zijn ca. 50 parkeerplaatsen aanwezig op de gratis parking rondom de kerk.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Luchtfoto Parochiekerk Sint-Jozef (2024)
Bron: streetsmart.cyclomedia.com

Bestaande ruimtelijke structuur Wervik zoals aangegeven in het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (bron: Gemeentelijk Structuurplan Wervik 2006)

2.3.4. BESCHRIJVING VAN HET ACTUEEL GEBRUIK EN DE ACTUELE FUNCTIE

LITURGISCHE ACTIVITEITEN (GEGEVENS VAN 2018 - REPRESENTATIEF OVERZICHT VAN VÓÓR CORONA (VÓÓR 2020))		GEMIDDELD AANTAL BEZOEKERS PER VIERING
Aantal weekendvieringen	1 x per weekend	ca. 80
Dag weekendvieringen	Zaterdagavond om 16u	
Aantal weekdagvieringen	/	/
Dag weekvieringen	/	
Eerste communievieringen	/	/
Aantal vormselvieringen	/	/
Groepsactiviteiten ter voorbereiding van eerste communie of vormsel	1 x per jaar paaswake met voorbereiding erop	
Aantal doopvieringen	2018=22	
Trend doopvieringen: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010=18/ 2015=20/ 2023= 27/ 2024=6	
Aantal huwelijken	2018=1	Zeer verscheiden, van 25 tot 125
Trend huwelijken: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010=13/ 2015=3/ 2023=0/ 2024= 0	
Aantal begrafenissen	2018=39	Zeer verscheiden van 8 tot 450
Trend begrafenissen: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010=18/ 2015=27/2023=45/ 2024=12	
Aantal schoolvieringen	1 x per jaar	ca. 70
Bezoek leerlingen in groep	/	/
Aantal zitplaatsen in de kerk	300	
Openingsuren kerk buiten vieringen	Elke dag van 8u30 tot 18u	
Aantal priesters	Voor de pastorale eenheid Fratelli Tutti (Menen-Wervik) zijn er tot september 2025 2 pastoors en, na september 2025 is er 1 pastoor. Daarnaast is er 1 parochie-assistent en 1 meewerkende priester. Deze bedienaars gaan de viering voor in verschillende kerken binnen de federatie.	
Gebruik door andere geloofsgemeenschappen	/	
Aantrekkingskracht voor bepaalde ceremonies	In de maand maart, elke zaterdag, St.-Jozefsmegang - 15 tot 25 aanwezigen gouden bruiloften	

NIET-LITURGISCHE ACTIVITEITEN

Toeristisch karakter van de kerk	De kerk heeft niet direct een toeristisch karakter
Aard van de activiteit	In de kerk worden er occasioneel culturele activiteiten (concerten, benefiet avond...) gehouden op aanvraag. Vergaderingen vinden plaats in het parochiaal centrum.
Wanneer vinden die plaats?	Op vrijdagavond, zaterdagavond, zondag (afhankelijk van de aanvraag)
Initiatiefnemers niet-liturgische activiteiten	culturele verenigingen, verenigingen als Ferm (vroegere KVLV), OKRA...
Socio-culturele organisaties die de kerk niet gebruiken, maar daar wel interesse toe zouden (kunnen) hebben	Niet gekend

2.3.5. BESTEMMINGSPROFIEL

Als aanvulling op de kerkenfiche voor de Sint-jozefkerk werd een bestemmingsprofiel opgesteld. Dit profiel werd ontwikkeld door het studieteam Endeavour, RE-ST architecten en Sven Sterken (KU Leuven), in opdracht van het Agentschap Onroerend Erfgoed en het Platform Toekomst Parochiekerken. Het bestemmingsprofiel geeft inzicht in de ruimtelijke kwaliteiten en toekomstmogelijkheden van de kerk, en ondersteunt lokale en kerkbesturen bij het nemen van gestructureerde en objectieve beslissingen over de toekomst van hun parochiekerken.

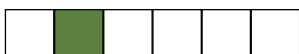
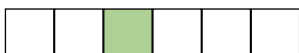

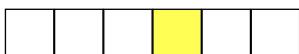
Deze tool is vooral nuttig voor kerken waar een vaste niet-religieuze bestemming in de toekomst wordt overwogen, omdat het randvoorwaarden koppelt aan mogelijke toekomstscenario's. Daarnaast genereert het een lijst van gebruiksmogelijkheden die ruimtelijk passen binnen de kerk, als inspiratie voor toekomstige trajecten.

Hieronder volgt het resultaat van deze oefening voor de Sint-Jozefkerk, dat richting kan geven aan een vervoltraject:

Kleurcode bij het invullen:

ERFGOEDWAARDEN	TOELICHTING
Juridische beschermingsstatus	De kerk is vastgesteld bouwkundig erfgoed. De juridisch bescherming is matig, aanpassingen aan het gebouw zijn mogelijk. Voorgestelde ingrepen motiveren hoe ze omgaan met de erfgoedwaarden. Het eigenaarschap van de kerk is onduidelijk.
Onroerend erfgoed: architectuur	De kerk heeft vooral architecturale erfgoedwaarde door de gebouwtypologie en het materiaalgebruik. De openheid van de gebedsruimte is een troef. Het betreft een recentere zaalkerk in baksteen, met een naastgelegen kerktoeren, gebouwd voor de bewoners van de omliggende woonwijken.
Onroerend erfgoed: interieur	Vanuit erfgoedstandpunt zijn er geen bezwaren tegen ingrepen in het interieur.
Onroerend erfgoed context	De kerk is een visueel markant element binnen deze wijken en fungeert als oriëntatiepunt. Maar ingrijpen in de directe omgeving is mogelijk vanuit erfgoedstandpunt.
Roerend erfgoed	In de kerk bevindt zich beperkt roerend erfgoed, en er is geen beschermd orgel aanwezig. Er zijn geen bezwaren vanuit erfgoedstandpunt voor het verplaatsen of verwijderen van roerende elementen.
Immaterieel erfgoed	Er zijn geen immateriële erfgoedpraktijken bekend.
BOUWFYSISCHE TOESTAND	TOELICHTING
Bouwfysische toestand	De bouwfysische toestand van de kerk is redelijk goed, er zijn geen problemen te verwachten op korte termijn. Het inspectierapport van 2018 geeft aan dat er enkel onderhoudswerken nodig zijn voor een goede instandhouding en duurzaam onderhoud en enkele werken voor toegankelijkheid, bereikbaarheid en veiligheid.
Onderhoud	
Risico op gevolgschade	

RUIMTELIJK POTENTIEEL	TOELICHTING
Opdelen	Het opdelen of compartimenteren van de kerkruimte is mogelijk. Hierbij zijn ingrepen nodig met een beperkte impact op ruimtelijke kwaliteit. Door de beperkte oppervlakte van de kerk moet er bij compartimentering aandacht gaan naar de bruikbaarheid van de resulterende ruimtes. Ze mogen niet te klein worden. Er zijn ook geen zijbeuken die makkelijk afscheidbaar zijn. Gewenste afmetingen hangen sterk af van de aard van de activiteiten.
Integreren	Decoratieve elementen of symbolische elementen in het interieur kunnen verwijderd of verplaatst worden.
Uitrusten	De huidige uitrusting in het kerkgebouw is beperkt. Er zijn enkele nevenruimtes maar deze zijn beperkt in oppervlakte: er is een kleine ruimte vooraan, één toilet, een sacristie en een technische ruimte in de kelder. Nutsleidingen kunnen in de vloer weggewerkt worden.
Openen/ontsluiten	Afhankelijk van de aard van de activiteit kunnen bestaande openingen vergroot worden om de connectie en interactie met de buitenruimte/publieke ruimte te bevorderen. Er is voldoende ruimte rond de kerk om hoogteverschillen tussen binnen en buiten op te vangen worden.
Toevoegen/wegnemen	Er zijn geen later toegevoegde gebouwdelen die afgebroken kunnen worden. De verharde parking rondom het gebouw biedt wel mogelijkheden voor een eventuele aanbouw.
Activeren	In de directe omgeving van de kerk zijn er kansen en kwaliteiten die kunnen ingezet worden bij nieuw programma in de kerk. De groene ader van de Sint-Jansbeek biedt mogelijk heel wat kwaliteiten. Net als de trage doorsteek langs het perceel.
Linken	Potentieel voor functionele, programmatorische of ruimtelijke wisselwerking tussen het kerkgebouw en de ruimere omgeving is beperkt. Er kan mogelijk een functionele link gelegd worden met het Minnehuis / Viktor's Vitrine van 'Vondels vzw'. Zij grenzen met hun perceel ook aan de trage doorsteek naar de Sint-Jansstraat.

Het bestemmingsprofiel genereert automatisch een lijst van gebruiksmogelijkheden, gebaseerd op de specifieke ruimtelijke kenmerken van het kerkgebouw, ook wel "matchmaking" genoemd. Deze matchmaking biedt louter inspiratie en helpt bij het verkennen van passende functies voor de kerk.

MATCHMAKING (IN FUNCTIE VAN 19 POTENTIËLE PROGRAMMA'S)			
1		Begraafplaats	Columbarium, begraafplaats van urnen, begroetingsruimte bij kerkhof...
2		Commercieel gebruik (S)	Kleine handelszaak
3		Commercieel gebruik (L)	Grote handelszaak (supermarkt, meubelzaak, kringloopwinkel,...)
4		Gemeenschapsgebruik / cultuur (S)	Polyvalente ruimte voor kleine tentoonstellingen, voordrachten, concerten,...
5		Gemeenschapsgebruik / cultuur (L)	Tentoonstellingsruimte/ museum/ concertzaal met kantoorruimte, archief, loges, stockageruimte, ...
6		Kantoren (S)	Beperkte kantoorruimte praktijkruimte, atelierruimte,...
7		Kantoor (L)	Meerdere kantoren, administratief centrum, bedrijf,...
8		Onderwijs (S)	Workshopruimte, beperkte aantal klaslokalen,...
9		Onderwijs (M)	Refter, studiezaal, overdekte speelplaats, bewegingruimte
10		Onderwijs (L)	Meerdere klaslokalen en polyvalente ruimten
11		(Overdekte) onverwarmde ruimte	Markthal, overdekte buitenruimte...
12		Spiritueel gebruik	Liturgie, bezinningsruimte, stilte ruimte, luwte plek,...
13		Sociaal/diensten (S)	Polyvalente ruimte met beperkt sanitair, berging, kitchenette,...
14		Sociaal/diensten (L)	Polyvalente ruimte met vestiaire, loges, backstage, foyer, keuken,...
15		Sport (S)	Sportruimte voor kleinere sporten zoals tafeltennis, fitness,...
16		Sport (M)	Turnzaal, trampoline, circusschool, dans,...
17		Sport (L)	Balsporten: basket, volleybal, handbal,...
18		Wonen (S)	1 wooneenheid of meerdere kleine wooneenheden
19		Wonen (L)	Meerdere wooneenheden

Legende: 100% -70% 60%-40% 40% -0% niet van toepassing

2.4. Sint-Dionysiuskerk

2.4.1. IDENTIFICATIE

LIGGING	
Straat	Sint-Denijsplaats
Wijk	Centrum Geluwe
Deelgemeente	Geluwe
Provincie	West-Vlaanderen
EIGENAAR EN PLAATS IN KERKELIJKE STRUCTUUR	
Eigenaar	stad Wervik
Beheer	kerkfabriek Sint-Dionysius
Bisdom	Brugge
Dekenaat	Menen
Parochie	Sint-Dionysiusparochie
STATUUT	
De kerk is niet beschermd, maar is wel aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 14-09-2009 (hervastgesteld: 14-05-2024)	

aanduiding ligging Sint-Dionysiuskerk
Bron: inventaris onroerend erfgoed

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Foto's tijdens plaatsbezoek (04/11/2019)

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Foto's tijdens plaatsbezoek (04/11/2019)

2.4.2. BESCHRIJVING

A) Cultuurhistorische waarde

BOUWKUNDIGE GEGEVENS	
Datering	vermoedelijk oorsprong van 11e eeuw
Stijl	In oorsprong romaans
Kerktype	Kruiskerk
Torentype	Transepttoren
BESCHRIJVING	
Historische beschrijving	In oorsprong romaanse kruiskerk met driebeukig basilicaal schip en kruisingstoren. 1555: oprichting van het O.-L.-Vrouwekoor ten N. van het hoofdkoor. 1565 en 1568: schade tengevolge van de beeldenstorm vnl. m.b.t. het kerkmobilaire en de toren (brand). Herstellings- en uitbreidingswerken o.m. verlengen van hoofdkoor en bouw van Z-zijkoor in 1717; mogelijk ook in de loop van XVIII, verbreden van de zijbeuken indien hier aangetroffen jaarstenen gelezen worden als 1740 (Z.) en 1754 (N.). 1911-1912: slopen van de kruisingstoren, verlengen van het transept met een uitspringende N- en Z-trav. waarbij l.g. bekroond met toren, en bouw van nieuwe Z.O.-sacristie, naar ontwerp van architect J. Carette (Kortrijk). Na de zware schade tijdens W.O. I herstelt architect A. Latte (Kortrijk) het vooroorlogse uitzicht echter met weglating van de torenspits.
Architecturale beschrijving	Plattegrond en typering Hallekerk met Z-transepttoren. Exterieur architecturaal aanleunend bij het neoromaans met regionale inslag; de hallekoren bewaren grosso modo. hun oorspronkelijk (laat-)gotisch uitzicht. De plattegrond ontvouwt: een driebeukig schip van drie trav., een uitspringend transept met armen van twee trav. -o.m. Z-transepttoren met halfronde hoektoren-, een hoofdkoor van twee trav. + een halve trav. en twee zijkoren van een rechte trav., ten N. met bijkomend half rond traporentje en alle met driezijdige sluiting; een Z.O.-sacristie en een N.-doopkapelletje. Omgeving Ten Zuiden van de kerk: oorlogsmonument ter nagedachtenis van de Geluwse gesneuvelden, naar ontwerp van architect H. Hoste (Brugge) van 1925. Kubistische "baksteensculptuur" met voorstelling in halfreliëf van de Vrede en Vlaamse leeuw resp. op de voor- en achterzijde. Sinds 2001 Monument ter ere van William Leggett. Staat op klein pleintje ten zuiden van de kerk. Naast de Sint-Dionysiuskerk bevindt zich een Bastiaanplaque, ontworpen door de Australische dr. Ross Jan Bastiaan. Deze Bastiaanplaque herdenkt William Thomas Leggett van het 1st Life Guards, naar verluidt de eerste Australiër die omkwam in de omgeving van leper op 14 oktober 1914. Er naast staat een kunstwerk uit staal, eveneens ter herinnering aan William Thomas Leggett.

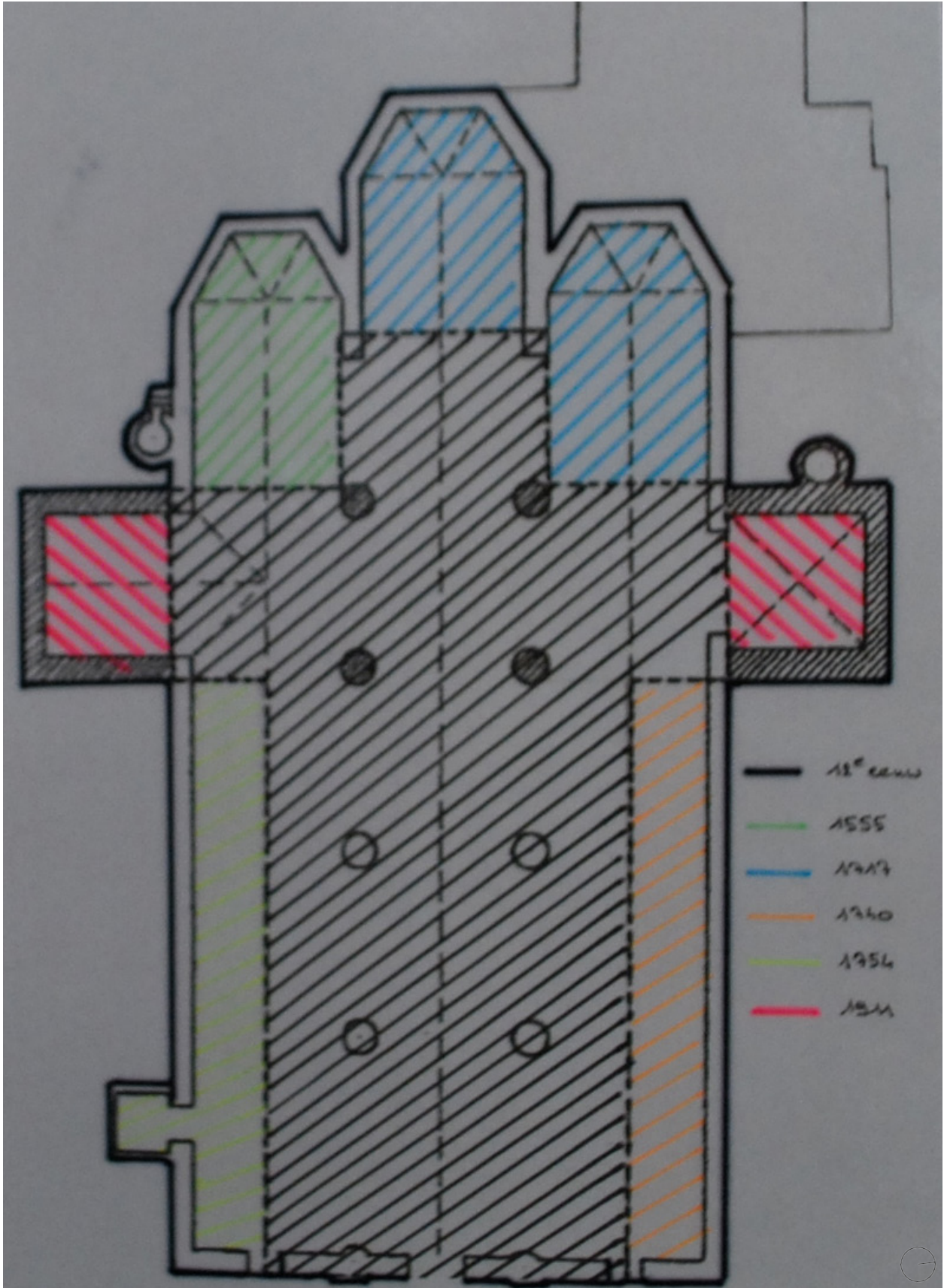
Architecturale beschrijving	Exterieur Kerkgebouw opgetrokken uit ijzerzandsteen -deels hergebruikt romaans bouw materiaal- op sokkel van Atrechtse zandsteen; koorpartij evenwel met opgaand metselwerk van donkere bakstenen afgewisseld met gele o.m. voor vensteromlijstingen en hoekbanden. Gebruik van natuursteen met homogener uitzicht voor omlijstingen van muuropeningen, vensters, tracteringen, dekplaten. Leien bedaking. Midden- en zijbeuken onder gelijklopende zadeldaken. Drie W.-puntgevels afgezet door steunberen, op de hoeken voorzien van versnijdingen. De centrale puntgevel herneemt grosso modo zijn romaans uitzicht van vóór 1911: de nauwelijks verjongende steunberen tot op dakhoogte, de soortgelijke steunbeertjes weerszijden het portaal, en de typische versiering van de geveltop met nagenoeg rechth. nis verdeeld door drie halfronde zuiltjes met teerlingkapiteel onder keperboogjes. Voorts neoromaans geïnterpreteerde muuropeningen: W.-rondboogportaal met drieledige archivolt opgevangen door driekwartzuiltje met bladkapiteel, centrale ronde oculus met ingeschreven veellobbige vierpas. Aansluitende bouwtrant voor de flankerende puntgevels met rechth. deur voorzien van imposten waarboven hogervermelde jaarstenen, rondbogig tweelicht, en gesuperposeerde lichtgleuven waarvan de grootste bekroond met driepas. Zelfde neoromaanse uitwerking voor zijgevels en N.-transeptpuntgevel cf. rondbogige muuropeningen tussen versneden steunberen; ook voor de vierkante Z.-transepttoren van drie geledingen o.m. met gekoppelde rondbogige galmgaten en afgelijnd met blinde rondboogarcade onder het tentdak. Anderzijds (neo-)gotische koorpartij met nog oorspronkelijke muurpartijen cf. o.m. N.-zijkoor met datering 1555 d.m.v. lichtere bakstenen. Steunberen, bij het N.-zijkoor enkel ter ondersteuning van de sokkel. Rond- en spitsbogige tweelichten met minder of meer uitgewerkte tracteringen resp. van bak- en natuursteen. Z.O.-sacristie in aansluitende bouwtrant; zijtrapgevels. Interieur Bepoeterd interieur met ruim karakter eigen aan een hallekerk. Brede spitsbogige scheibogen van baksteen op zuilen van Atrechtse zandsteen met achzijdige sokkel en kapiteel. Houten tongewelven met geschilderde versieringen; de gordelbogen rusten op consoles met hoofdje. In het Z.-transept onder de toren: bakstenen kruisgewelf met (simili-?) natuurstenen ribben en gat.
Roerend religieus erfgoed	Mobilair Bepoeterd interieur met ruim karakter eigen aan een hallekerk. Brede spitsbogige scheibogen van baksteen op zuilen van Atrechtse zandsteen met achzijdige sokkel en kapiteel. Houten tongewelven met geschilderde versieringen; de gordelbogen rusten op consoles met hoofdje. In het Z.-transept onder de toren: bakstenen kruisgewelf met (simili-?) natuurstenen ribben en gat. Het huidige orgel is een werk van Jules Anneessens uit 1928. <i>Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Parochiekerk Sint-Dionysius [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32991 (geraadpleegd op 8 november 2024).</i>
Immaterieel erfgoed	Tradities en gebruiken Zijn er geen specifieke tradities, gebruiken, processies verbonden aan de Sint-Dionysiuskerk

B) Gebouw en architecturale mogelijkheden

BOUWKUNDIGE KENMERKEN	
Footprint kerkgebouw	ca. 1200 m ²
Oppervlakte terrein	De kerk wordt omgeven door publiek domein. De kerk en de aanpalende groenruimte hebben een totale oppervlakte van ca. 2.900 m ² .
Weekkapel	De ruime sacristie wordt regelmatig gebruikt voor weekdagmissen en voor vergaderingen
Uitbreidingsmogelijkheden	De voorkant van de kerk paalt aan een straat. Aan de achterzijde is een parkeerstrook en een straat aanwezig. Ten zuiden van de kerk is er een klein plein aanwezig (gedeeltelijk groen, gedeeltelijk verhard) palend aan de gewestweg. Ten noorden van de kerk is de Sint-Denijsplaats aanwezig, die gebruikt wordt als parking. Uitbreiding aan de hand van een aanbouw betekent een aanpassing van de inrichting van het publiek domein rondom de kerk. De meeste mogelijkheid ligt ter hoogte van de Sint-Denijsplaats maar zou een vermindering in parkeerplaatsen betekenen.
Afzonderlijke deelruimtes	Ruime sacristie en bergruimte Twee bergruimtes aan de zijkant van de kerk
Mogelijkheden tot compartimentering	Een ruime kruiskerk. Er is een mogelijkheid voor het scheiden van de zijbeuken met het schip. Aandachtspunt: bij compartimenteren (horizontaal/verticaal) van de kerk: Het is minder wenselijk, gezien de kerk als klankkast fungeert voor het bestaande orgel. Het orgel is niet beschermd, wel vastgesteld erfgoed.
WAARDEVOLLE ROERENDE GOEDEREN	
Opsomming waardevolle roerende goederen	Schilderijen op doek uit XVIII: Kruisafneming (ca. 1705), Aanbedding der Herders, Marteldood van St.-Sebastiaan, Jezus met de Emmaüsangers. XIX-schilderij: H. Dionysius met zijn rechters. Houten XVIII-beelden van H. Rochus en H. Dionysius. Meubilair: altaren van nà W.O. I, houten communiebank van ca. 1700, barokke biechtstoel gedateerd 1696 en repliek van nà W.O. I, koorgestoelte uit XVIII b, preekstoel van ca. 1700 en twee broederschapslijsten uit XVIII. Verder is er ook aanwezig: – Schilderij uit 1861 door Louis Taymans Fisene (1826-1877): “St. Dionysius en zijn rechters”– Boven altaar: gekruisigde Christus boven het altaar uit 1969, vervaardigd in hard Zairees balingahout door Gustaaf Delafontaine uit Menen– Kruisafneming door Nicolaas van de Velde (1649-1732)– Preekstoel met vier medaillons die de evangelisten voorstellen, in 1925 aangekocht in Ruddervoorde Omschrijving: zie “cultuurhistorische waarde” Er is een uitgebreid inventariseringstraject gelopen met ondersteuning van de erfgoedcel Zuidwest zonder waardebeoordeling. De inventaris is ontsloten via archiefpunt.be - collectienummer BE/002100/1 (263 objecten in totaal) Meer info: https://www.zuidwest.be/collecties/sint-dionysiuskerk-geluwe In samenwerking met de kerkfabriek Sint-Dionysius en 't Erfgoed Geluwe heeft de erfgoedcel Zuidwest deze collectie toegankelijk gemaakt via een publieke tentoonstelling en gebundeld in een publicatie. De collectie heeft geen waarderingsstraject doorlopen. Bij interesse kan de erfgoedcel Zuidwest hierin ondersteuning bieden.

VOORZIENINGEN	
Verwarming	Aanwezig: gasinstallatie op warme lucht sinds 2010 Laatste keuring in 2023
Sanitair	Eén toilet bij de sacristie
Elektriciteit	Aanwezig
Verlichting	Aanwezig. In de berging wordt gewerkt met LED-verlichting. In de andere ruimtes met spaarlampen. Er is veiligheidsverlichting aanwezig.
Audiosysteem	Aanwezig. De kerk staat gekend voor zijn goede akoestiek.
Beeldscherm(en)	1 groot beeldscherm aanwezig
Keuken	Gootsteen aanwezig in de sacristie
Gsm-operatoren	Er is een straalverbinding / internet via Proximus
Aandachtspunten technieken	De kerkvloer heeft geen uniek patroon en een beperkte erfgoedwaarde. Aanpassingen aan de vloer zijn mogelijk i.f.v. nieuwe leidingen.
TOEGANKELIJKHEID	
Toegangen	Eén hoofdingang aan de voorzijde van de kerk. Twee zijdeuren vooraan de kerk (normaal niet worden gebruikt). Eén oostelijke zij-toegang naar de sacristie.
Voorzieningen andersvaliden	De oostelijke zij-toegang naar de sacristie is rolstoeltoegankelijk. Binnenin zijn er geen hellende vlakken voorzien aan de verhoogde delen.
VEILIGHEID	
Diefstal- en brandveiligheid	Er is geen calamiteitenplan aanwezig. Er zijn pictogrammen en rookmelders aanwezig.
Bliksembeveiliging	Aanwezig (interne als externe bliksembeveiliging aanwezig). Jaarlijkse controle.
DUURZAAMHEID MET BLIK OP DE TOEKOMST	
Duurzaam stroomverbruik	Vandaag zijn er nog geen zonnepanelen aanwezig. Het plaatsen van zonnepanelen zou de energiekost voor stroom kunnen verminderen. Dit mogelijk in combinatie met batterijen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken van vastgesteld erfgoed dient per erfgoedobject verder onderzocht te worden of dit wenselijk is. Meer info afwegingskader zonne-energie in een erfgoedcontext: https://oar.onroenderfgoed.be/publicaties/AKOE/5/AKOE005-001.pdf De Energiesparen-app toont alvast aan dat het dak van de kerk bijzonder geschikt is voor zonnepanelen.
Regenwateropvang	Huidige toestand bevragen? De opportuniteit voor hergebruik en vertraagde afvoer zijn te onderzoeken tijdens een duurzaamheidsstraject.
Dakisolatie	Niet aanwezig
Groendak	De kerk heeft geen platte daken waardoor het installeren van een groendak geen optie is.

Duurzaam verwarmen	Op korte termijn kan er fossielvrij verwarmd worden door gebruik te maken van een warmtepomp. Hierbij zijn de meest voor de hand liggende systemen een lucht-waterwarmtepomp of een geothermische warmtepomp. Een lucht-waterwarmtepomp haalt warmte uit de buitenlucht via een buitenunit. Een geothermische warmtepomp is efficiënter en vereist geen buitenunit. Hierbij dient naast het kerkgebouw wel een beo-veld te worden aangelegd. Volgens de regionale ruimtelijke energiestrategie voor Zuid-West-Vlaanderen is er potentieel voor een warmtenet in het centrum van Wervik. De Sint-Dionysiuskerk bevindt zich niet in deze zone met potentie voor het ontwikkelen van een lokale warmtenet. Andere warmtesystemen, zoals zonneboilers lijken niet aan de orde. Een energiescan lijkt opportuun om het meest geschikte verwarmingssysteem te kiezen.
BIODIVERSITEIT	
Aanwezigheid van dieren / vliegopeningen	De nestkasten en openingen in de kerktoren, die als schuil- of broedplaatsen voor dieren dienden, werden verwijderd vanwege de vervuiling binnenin de kerk. Er kan altijd advies gevraagd worden aan Regionaal Landschap Leie en Schelde mbt biodiversiteit in en rond de kerk.

Grondplan Sint-Dionysiuskerk - weergave tijdens een tentoonstelling in de kerk

C) Bouwfysische toestand

Inspectie monumentenwacht	Er zijn verslagen van 1999 // 2005 // 2009 // 2012. Het laatste verslag dateert van 27 januari 2020. Inspectienummer: 50378/2020/B
Resultaten inspectie en urgentie problemen	Sedert vorige inspecties werden heel wat onderhoudswerken goed uitgevoerd. Het kerkgebouw is goed onderhouden en heeft een goede bouwfysische toestand. Enkel het oprispen van de binnenafwerking in de kerk is één van de grotere werken die best worden gepland. De dakbedekking is algemeen in goede staat. Mogelijks is er evenwel een lokaal daklek in dakvlak 36. De afvoeren werden waar nodig vernieuwd. Tijdens de inspectie werd opgemerkt dat meerdere van de ladderhaken op de sacristiedaken niet veilig bevestigd werden. Gezien de onbetrouwbaarheid van de ladderhaken wordt aangeraden om ze tijdens dakwerken niet te gebruiken! Dringend: - De afgebroken klepel van de grote klok vernieuwen.- De iets verschoven treden van de trap naar de hoofdinkom herplaatsen.- Leuningen aan de trappen naar de sacristiezolder aanbrengen.- De doorgetrapte houtvezelplaat op het gat in de plankenvloer op de bovenste torenverdieping vervangen door een steviger exemplaar.- De oorzaak van de waterinsijpeling tussen de toren en de kerk, dakvlak 36, opsporen. Tijdens dit nazicht ook alle uitgeschoven leien en gebroken nokpannen vervangen. Korte termijn (1-3 jaar): - De verflagen op de kerkwanden oprispen en waar nodig eerst het pleisterwerk herstellen.- Het plafond in de gang naar het toilet opnieuw schilderen.- Regelmatig, minstens 2x per jaar, de goten en platte daken reinigen en de afvoeren en ontvangers nazien op verstoppingen.- De brandblusapparaten laten keuren.- De schouw van de stookinstallatie laten reinigen.- De klokkeninstallatie en torenuurwerken laten onderhouden en nazien door een gespecialiseerde firma.
Voorziene investeringswerken in meerjarenbegroting	Werken in functie van waterinsijpeling: er is een afspraak voor jaarlijks onderhoud met de loodgieter. Recent opnieuw problemen vastgesteld; verdere opvolging volgt. Er zijn plannen voor een vernieuwd sanitair aan de sacristie in opmaak

Stand van zaken: de enige dringende aanbeveling werd onmiddellijk in orde gebracht, de eerste twee punten op termijn zijn al uitgevoerd of bezig.

2015

- herstelling voegwerken zuid-westflank van de toren

2017

- Buitenschilderwerken hout kerk

2019

- verklikkerlampjes op het elektrisch bord hersteld

2021

- sturing van de verwarming en convector vernieuwd

2021 - 2022

- binnenschilderwerken (voorlopige oplevering april 2022),

Uitgevoerde werken in de laatste 10 jaar

2022

- Het leggen van een nieuw tapijt onder altaar
- Het reinigen van de gordijnen en de ventilo
- Het keuren van de verwarming
- het plaatsen hydrofuge van de zuidgevel en de klokkentoren van de kerk

2023

- Het plaatsen van verluchttingsroosters in de bergruimtes van de kerk
- Uitvoeren van enkele herstellingswerken aan o.a. het tabernakel, de verlichting aan de achterdeur, het moeilijk opengaan van de voordeur rechts en het lek in het toilet.
- Werken ifv brandveiligheid: De richtlijnen omtrent de veiligheid in het kerkgebouw, ons bezorgd door de brandweer Westhoek, worden zo goed mogelijk opgevolgd. Het elektriciteitsnet werd onlangs gekeurd. Er is noodverlichting. De oude spots zullen worden weggenomen. Rookmelders worden geplaatst.
- Werken laten uitvoeren aan de interne bliksembeveilig

2024

- Problemen verwarming: nieuwe magnetische klep
-

Dakvlak 8, gecorrodeerde zalinggoot

Voorbeeld van enkel op de leibebording vastgezette ladderhaak: zie drie schroeven

Verschoven trede

Grote klok

Afgebroken klepelbol

Bron: Declercq P. & Hoornaert A. (27 januari 2020). *Bouwkundige advies Sint-Dionysiuskerk [verslag]*. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer 50378/2020/B

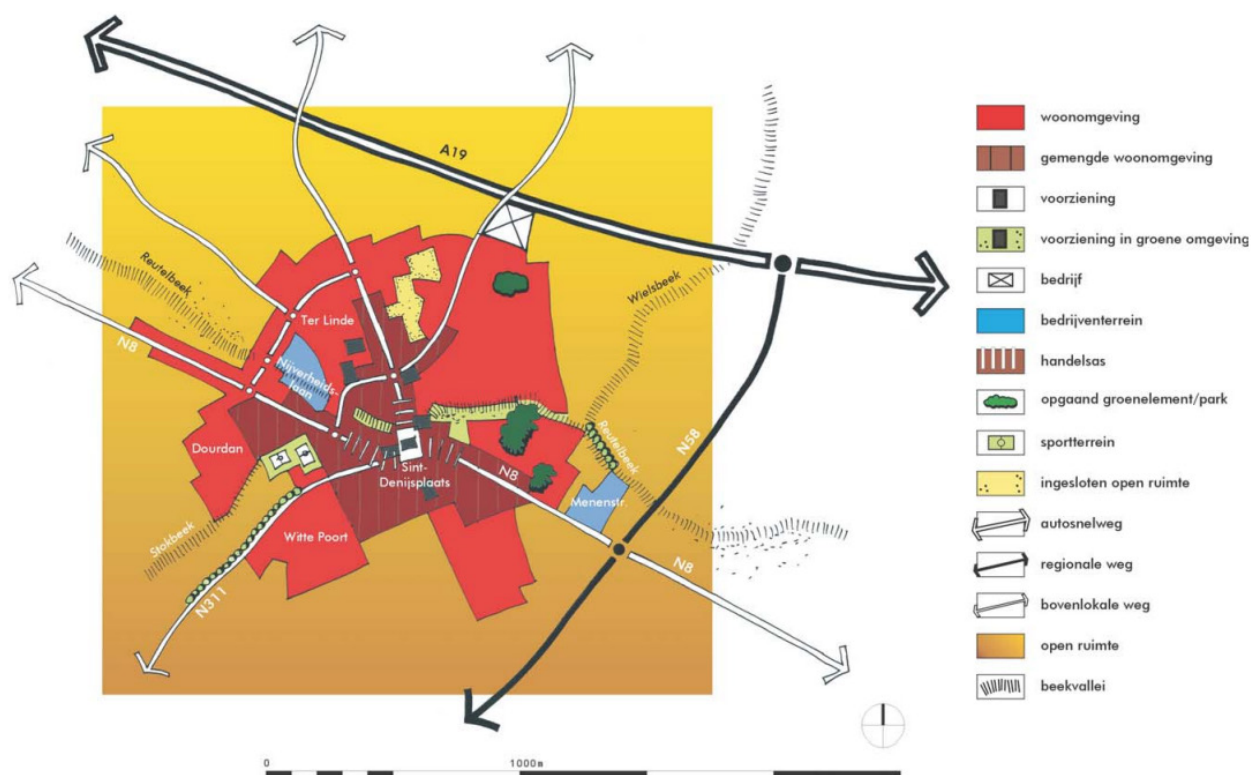
2.4.3. SITUERING VAN HET GEBOUW IN ZIJN RUIMTELIJKE OMGEVING

RUIMTELIJKE CONTEXT	
Rol van de kerk t.o.v. stedelijk weefsel	De kerk ligt centraal in het dorp Geluwe, naast de centrale Sint- Denijs-plaats.
Beschermde stads- of dorpszichten of beschermde landschappen	/
Stedenbouwkundige bestemming kerkgronden	Gewestplan: woongebied
Nabijheid andere gebedsruimten (kapel, klooster...)	Het geboortehuis van de Zusters van het Werk, Moerput, 7 te Geluwe. Kleine ruimte (ongeveer 15 m ²) op 2 km afstand van de kerk Sint-Medarduskerk: ca. 5 km Sint-Jozefkerk ca. 5,7 km Heilig Hartkerk: ca. 5,5 km
NABIJE FUNCTIES	
Kerkhof	De kerk is niet direct omgeven door een kerkhof. Wel bevindt zich in de nabije omgeving (op 350 m) van de kerk zich de begraafplaats van Geluwe.
Pastorie	De pastorie bevindt zich nabij de kerk: Sint-Denijsplaats 25. Het gebouw is eigendom van de kerkfabriek. Het gebouw is opgesplitst, en wordt deels gebruikt door de parochie en kerkbestuur (er is een vergaderruimte voor de kerkfabriek), het ander deel is privaat (woning voormalige priester).
Klooster	Niet aanwezig
Erfgoed	In de omgeving zijn verschillende waardevolle panden aanwezig die vastgesteld zijn in de inventaris bouwkundig erfgoed (o.a. Neoclassicistische eenheidsbebouwing, gemeentehuis van Geluwe, brouwerij Belle vue, brouwerswoning met tuin, kunstenaarswoning R. Ghesquiere...)
Scholen (kleuterscholen, basisscholen, secundair onderwijs, volwassenonderwijs, deeltijds onderwijs)	Scholen binnen 1 km van de kerk: – Graankorrel Geluwe vestiging Schoolstraat 1 – Graankorrel Geluwe vestiging Beselarestraat 33 op zelfde adres Academie voor muziek en woord (verhuis naar nieuwe gebouw Kloosterstraat schooljaar '21-'22) – Sint-Jorisschool, secundair (Kloosterstraat 15) – GO! basisschool voor buitengewoon onderwijs - Futura Geluwa (Guido Gezellestraat 91) – Stedelijke academie voor beeldende kunst (Sint-Denijsplaats 11)
Cultuur	/
Andere	Woonzorgcentrum Ter Beke (Beselarestraat 1) Jeugdhuis en gemeenschapscentrum (Sint-Denijsplaats 11)
BEREIKBAARHEID	
Openbaar vervoer	Bushalte vlakbij de kerk: Geluweplaats: lijnen 80 en 81 en flexbus.
Parkeerplaatsen	75 parkeerplaatsen (in de toekomst zou het aantal parkeerplaatsen eventueel verminderen mocht de Sint-Denijsplaats worden heringericht)

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Luchtfoto Parochiekerk Sint-Dionysius(2024)
Bron: streetsmart.cyclomedia.com

Bestaande ruimtelijke structuur Geluwe zoals aangegeven in het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (bron: Gemeentelijk Structuurplan Wervik 2006)

2.4.4. BESCHRIJVING VAN HET ACTUEEL GEBRUIK EN DE ACTUELE FUNCTIE

LITURGISCHE ACTIVITEITEN (GEGEVENS VAN 2018 - REPRESENTATIEF OVERZICHT VAN VÓÓR CORONA (VÓÓR 2020))		AANTAL BEZOEKERS PER VIERING
Aantal weekvieringen	1 x per weekend, uitzonderlijk 2 x per weekend	ca. 30
Dag weekvieringen	Zaterdag, uitzonderlijk zondag	
Aantal weekdagvieringen	2x per week, 4 x per week op andere locaties (buiten de kerk: bij de Geestelijke Familie Het Werk en het WZC Ter Beke)	ca. 10-20
Dag weekvieringen	Woensdag en vrijdag, op andere locaties dinsdag en donderdag Gelegenheidsvieringen: Sint-Eloois, Sint-Cecilia, familievieringen, vieringen van verenigingen, viering Zusters van het Werk... Bezoekersaantal kan oplopen tot 200 personen.	ca. 200
Eerste communievieringen	2 x per jaar	ca. 300-400
Aantal vormselvieringen	2 x per jaar	ca. 300-400
Groepsactiviteiten ter voorbereiding van eerste communie of vormsel	20 x per jaar	
Aantal doopvieringen	2018=20	
Trend doopvieringen: aantallen in 2010, 2015, 2020 en 2023	2010=75/ 2015=40/ 2020=9/ 2023=30/ 2024=14	
Aantal huwelijken	2 à 3 x per jaar (wordt vaak gekozen als trouwkerk)	ca. 100-300
Trend huwelijken: aantallen in 2010, 2015, 2020 en 2023	2010=5/ 2015=3/ 2020=0/ 2022=3/ 2023=3 / 2024= 6	
Aantal begrafenissen	2018=39	ca. 30-300
Trend begrafenissen: aantallen in 2010, 2015, 2020 en 2023	2010=54/ 2015=38/ 2020=30/ 2022=24/ 2023=31/ 2024=24	
Aantal schoolvieringen	min. 4 x per jaar	ca. 350
Bezoek leerlingen in groep	24	
Aantal zitplaatsen in de kerk	330 (+ 198 klapstoelen voor speciale gelegenheden)	
Openingsuren kerk buiten vieringen	In principe elke dag van 8u30 tot 17u Tijdens de vakantieperiode is de kerk in de namiddag om veiligheidsredenen meestal gesloten.	
Aantal priesters	Voor de pastorale eenheid Fratelli Tutti (Menen-Wervik) zijn er tot september 2025 2 pastoors en, na september 2025 is er 1 pastoor. Daarnaast is er 1 parochie-assistent en 1 meewerkende priester. Deze bedienaars gaan de viering voor in verschillende kerken binnen de federatie.	
Gebruik door andere gemeenschappen	De Geestelijke Familie Het Werk, de tridentijnse kerk	

Aantrekkingskracht voor bepaalde ceremonies	De sacristie wordt gebruikt als weekkapel op woensdag en vrijdagavond. Ze wordt bij momenten ook als doopkapel, voor vergaderingen, als repetitielokaal van het koor, voor bijeenkomsten van de vormelingen en de repetities hierbij, gebruikt. De kerk zelf wordt ook gebruikt door de tridentijnse Kerk en sporadisch door de evangelische kerk. Daarnaast wordt ze vaak gevraagd voor allerhande optredens omwille van de interessante ligging, de goede akoestiek: zoals optredens van zangers, koren, sociale evenementen...
NIET-LITURGISCHE ACTIVITEITEN	
Toeristisch karakter van de kerk	De kerk wordt sinds jaren gebruikt voor vele nevenactiviteiten, die vooral worden georganiseerd door verenigingen. Er gaat in de laatste 10 jaar geen jaar voorbij zonder een of ander gastoptreden. Als toeristisch karakter: er zijn regelmatig rondleidingen in de kerk voor scholen, voor verenigingen (Femma...). De kerk wordt meer en meer als tentoonstellingsruimte voor kerkelijke gelegenheden gebruikt. Voorbeelden daarvan zijn: – concerten door de koninklijke harmonie St . Cecilia Geluwe – concerten door het plaatselijke koor A Lieta Vita – gastoptredens van buitenlandse koren: Filipijns koor, koor uit Oekraïne, koor uit Halluin, koor uit St. Marienkirchen Oostenrijk – nacht van de geschiedenis - organisatie Davidsfonds – de bestanden (organisatie cultuurdienst Wervik e.a.) – oorlog en vrede (verschillende verenigingen samen) – aperitiefconcert - gastoptreden bij Ontdek Geluwe Ontdekt – Tentoonstelling op Open kerkendag 2024 – Optreden koor Asem
Aard van de activiteit	Twee tot driemaal per jaar een activiteit ofwel 's avonds ofwel in het weekend (concerten, repetities, toneelopvoeringen, gastoptredens...)
Wanneer vinden die plaats?	's Avonds of in het weekend
Initiatiefnemers niet-liturgische activiteiten	Scholen en verenigingen
Socio-culturele organisaties die de kerk niet gebruiken, maar daar wel interesse toe zouden (kunnen) hebben	De evangelische kerk - ook niet-liturgische organisaties die tot nu toe geweigerd werden (vb. Gent-Wevelgem)

2.4.5. BESTEMMINGSPROFIEL

Als aanvulling op de kerkenfiche werd een bestemmingsprofiel opgesteld. Dit profiel werd ontwikkeld door het studieteam Endeavour, RE-ST architecten en Sven Sterken (KU Leuven), in opdracht van het Agentschap Onroerend Erfgoed en het Platform Toekomst Parochiekerken. Het bestemmingsprofiel geeft inzicht in de ruimtelijke kwaliteiten en toekomstmogelijkheden van de kerk, en ondersteunt lokale en kerkbesturen bij het nemen van gestructureerde en objectieve beslissingen over de toekomst van hun parochiekerken.

Deze tool is vooral nuttig voor kerken waar een vaste niet-religieuze bestemming in de toekomst wordt overwogen, omdat het randvoorwaarden koppelt aan mogelijke toekomstscenario's. Daarnaast genereert het een lijst van gebruiksmogelijkheden die ruimtelijk passen binnen de kerk, als inspiratie voor toekomstige trajecten.

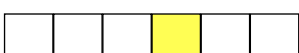

Hieronder volgt het resultaat van deze oefening voor de Sint-Dionysiuskerk, dat richting kan geven aan een vervolgtraject:

Kleurcode bij het invullen:

ERFGOEDWAARDEN	TOELICHTING
Juridische beschermingsstatus	De kerk is vastgesteld bouwkundig erfgoed. De juridisch bescherming is matig. Aanpassingen aan het gebouw zijn mogelijk. Voorgestelde ingrepen motiveren hoe ze omgaan met de erfgoedwaarden.
Onroerend erfgoed: architectuur	Het is een hallekerk met Z.-transepttoren. Exterieur architecturaal aanleunend bij het neoromaans met regionale inslag; de hallekoren bewaren grosso modo. hun oorspronkelijk (laat-)gotisch uitzicht.
Onroerend erfgoed: interieur	Bepлеisterd interieur met ruim karakter eigen aan een hallenkerk. Brede spitsbogige scheibogen van baksteen op zuilen van Atrechtse zandsteen met achzijdige sokkel en kapiteel. Houten tongewelven met geschilderde versieringen; de gordelbogen rusten op consoles met hoofdje.
Onroerend erfgoed context	Georiënteerd bedehuis te midden van grastuin afgezoomd met bomen, ter hoogte van het in 1806 opgeheven kerkhof toen overgebracht op circa 250 meter ten oosten. Overluid kuisbeeld tegen de westgevel van het zuidelijk transept. Pastorie voorheen ten noordoosten van de kerk; gesloopt in 1969.
Roerend erfgoed	Ten zuiden van de kerk: oorlogsmonument ter nagedachtenis van de Geluwse gesneuvelden, naar ontwerp van architect H. Hoste (Brugge) van 1925. Er zijn enkele erfgoedobjecten aanwezig in de directe omgeving van de kerk het gaat om neoclassicistische eenheidsbebouwing, het gemeentehuis van Geluwe en de kunstenaarswoning van R. Ghesquiere.
Immaterieel erfgoed	Naast enkele kunstschaten (bv: kelken), zijn er ook enkele schilderijen uit de 18de en 19de eeuw, alsook 18de eeuwse standbeelden. Het meubilair dateert van de 17de, 18de en 19de eeuw. Het huidige orgel is een erfgoedobject op de inventaris gemaakt door Jules Anneessens uit 1928.
	Geen immaterieel erfgoed aanwezig.

BOUWFYSISCHE TOESTAND	TOELICHTING
Bouwfysische toestand	Er zijn verslagen van 1999 // 2005 // 2009 // 2012. Het laatste verslag dateert van 27 januari 2020. Inspectienummer: 50378/2020/B. Sedert vorige inspecties werden heel wat onderhoudswerken goed uitgevoerd. Het kerkgebouw is goed onderhouden en heeft een goede bouwfysische toestand. Enkel het opruimen van de binnenafwerking in de kerk is één van de grotere werken die best worden gepland.
Onderhoud	
Risico op gevolgschade	

RUIMTELIJK POTENTIEEL	TOELICHTING
Opdelen	De kerk beschikt over kleinere deelruimten zoals de sacristie. Er is een orgel aanwezig dat vermeld wordt op de inventaris. Het middenschip moet behouden blijven. De zijbeuken kunnen niet afsplitst worden met een tussenwand en de kerk kan niet opgedeeld worden met een tussenvloer omdat dit een te grote impact zou hebben op de akoestiek van de kerk. Schilderijen en beelden die verwijzen naar de heilige Sint-Dionysius waar de kerk naar werd vernoemd. Idealiter te behouden. Altaren, communiebank, biechtstoel en preekstoel bevinden zich al lange tijd in het kerkgebouw. Idealiter behouden. Ingrepen kunnen zo ontworpen worden dat ze mooi aansluiten bij het huidige interieur. De sacristie is voldoende groot om zowel een kitchenette, vestiaire, onthaal en opbergruimte voor stoelen, klaptafels en podiumelementen in onder te brengen. De vloer bestaat uit natuursteentegels, onder de vloer zit al een verwarmingssysteem ingebouwd om hete lucht de ruimte in te blazen. De geschiktheid van kelder of zolders voor het plaatsen van nieuwe technische installaties is moeilijk in te schatten zonder meer gedetailleerde opmetingen. Achteraan de kerk is er een achterdeur die kan ingezet worden bij leveringen. De ramen met rondboog kunnen niet verbreed worden omdat de rondbogen dan verloren gaan die net typerend zijn voor de neoromaanse stijl. De neogotische ramen met spitsboog ter hoogte van het koor zijn breder, een verbreding is niet mogelijk. Deze ramen naar beneden open werken kan eventueel maar is minder opportuun. Ter hoogte van het koor zijn er waardevolle glas in lood ramen met neogotisch stenen ribben. De mogelijkheden om de toegangen te verplaatsen is beperkt. De zijdeuren aan de voorgevel zouden wel verbreed kunnen worden. De hoofdingang bevindt zich tussen twee steunberen en is niet te verbreden. De zijgevels bieden weinig mogelijkheden voor nieuwe toegangen. De vloerpas van de kerk ligt een viertal treden hoger dan zijn omgeving. Er is echter voldoende publiek domein aanwezig om dit hoogteverschil te overbruggen. Een beperkte uitbreiding in harmonie met de architecturale stijl van het gebouw is mogelijk. Er zijn geen later toegevoegde gebouwdelen. Vanwege de nabijgelegen straat, het kerkhof en omliggende bebouwing zijn uitbreidingsmogelijkheden voor deze kerk beperkt. Enkel bij grondige heraanleg van de dorpsparking naast de kerk zouden er uitbreidingsmogelijkheden ontstaan. Er is weinig plaats tussen de voorgevel van de kerk en de straat, ook aan de achterkant van de kerk is de ruimte beperkt. Aan de zuidkant van de kerk is er een klein pleintje en een groenzone tegen de gevel van de kerk. Ten noorden van de kerk is er een grote dorpsparking met potentieel om te activeren als publieke ruimte. Er is weinig plaats tussen de voorgevel van de kerk en de straat, ook aan de achterkant van de kerk is de ruimte beperkt. Aan de zuidkant van de kerk is er een klein pleintje en een groenzone tegen de gevel van de kerk. Ten noorden van de kerk is er een grote dorpsparking met potentieel om te activeren als publieke ruimte. Het toeristisch potentieel van de toren is beperkt. De kerk vormt één van de wanden van de dorpskom ter hoogte van de dorpsparking en gaat op die manier in interactie met heel wat dorpsgebouwen. Aan de overkant van de parking ligt het woonzorgcentrum Ter Beke. Er zijn verschillende scholen aanwezig binnen een straal van 1 km. Daarnaast bevinden zich een woonzorgcentrum, jeugdhuis en gemeenschapscentrum op korte afstand van de kerk. Niet specifiek, buiten dat de kerk gelinkt is aan de historie van de wereldoorlogen. De akoestiek van de kerk is opmerkelijk ten opzichte van de andere kerken op het grondgebied.
Integreren	
Uitrusten	
Openen/ontsluiten	
Toevoegen/wegnemen	
Activeren	
Linken	

Het bestemmingsprofiel genereert automatisch een lijst van gebruiksmogelijkheden, gebaseerd op de specifieke ruimtelijke kenmerken van het kerkgebouw ook wel “matchmaking” genoemd. Deze matchmaking biedt louter inspiratie en helpt bij het verkennen van passende functies voor de kerk.

MATCHMAKING (IN FUNCTIE VAN 19 POTENTIËLE PROGRAMMA'S)		
1	Begraafplaats	Columbarium, begraafplaats van urnen, begroetingsruimte bij kerkhof...
2	Commercieel gebruik (S)	Kleine handelszaak
3	Commercieel gebruik (L)	Grote handelszaak (supermarkt, meubelzaak, kringloopwinkel,...)
4	Gemeenschapsgebruik / cultuur (S)	Polyvalente ruimte voor kleine tentoonstellingen, voordrachten, concerten,...
5	Gemeenschapsgebruik / cultuur (L)	Tentoonstellingsruimte/ museum/ concertzaal met kantoorruimte, archief, loges, stockageruimte, ...
6	Kantoren (S)	Beperkte kantoorruimte praktijkruimte, atelierruimte,...
7	Kantoor (L)	Meerdere kantoren, administratief centrum, bedrijf,...
8	Onderwijs (S)	Workshopruimte, beperkte aantal klaslokalen,...
9	Onderwijs (M)	Refter, studiezaal, overdekte speelplaats, bewegingruimte
10	Onderwijs (L)	Meerdere klaslokalen en polyvalente ruimten
11	(Overdekte) onverwarmde ruimte	Markthal, overdekte buitenruimte...
12	Spiritueel gebruik	Liturgie, bezinningsruimte, stilte ruimte, luwte plek,...
13	Sociaal/diensten (S)	Polyvalente ruimte met beperkt sanitair, berging, kitchennette,...
14	Sociaal/diensten (L)	Polyvalente ruimte met vestiaire, loges, backstage, foyer, keuken,...
15	Sport (S)	Sportruimte voor kleinere sporten zoals tafeltennis, fitness,...
16	Sport (M)	Turnzaal, trampoline, circusschool, dans,...
17	Sport (L)	Balsporten: basket, volleybal, handbal,...
18	Wonen (S)	1 wooneenheid of meerdere kleine wooneenheden
19	Wonen (L)	Meerdere wooneenheden
Legende: 100% -70% 60%-40% 40% -0% niet van toepassing		

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Foto's tijdens plaatsbezoek (28/10/2019)

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.2. BESCHRIJVING

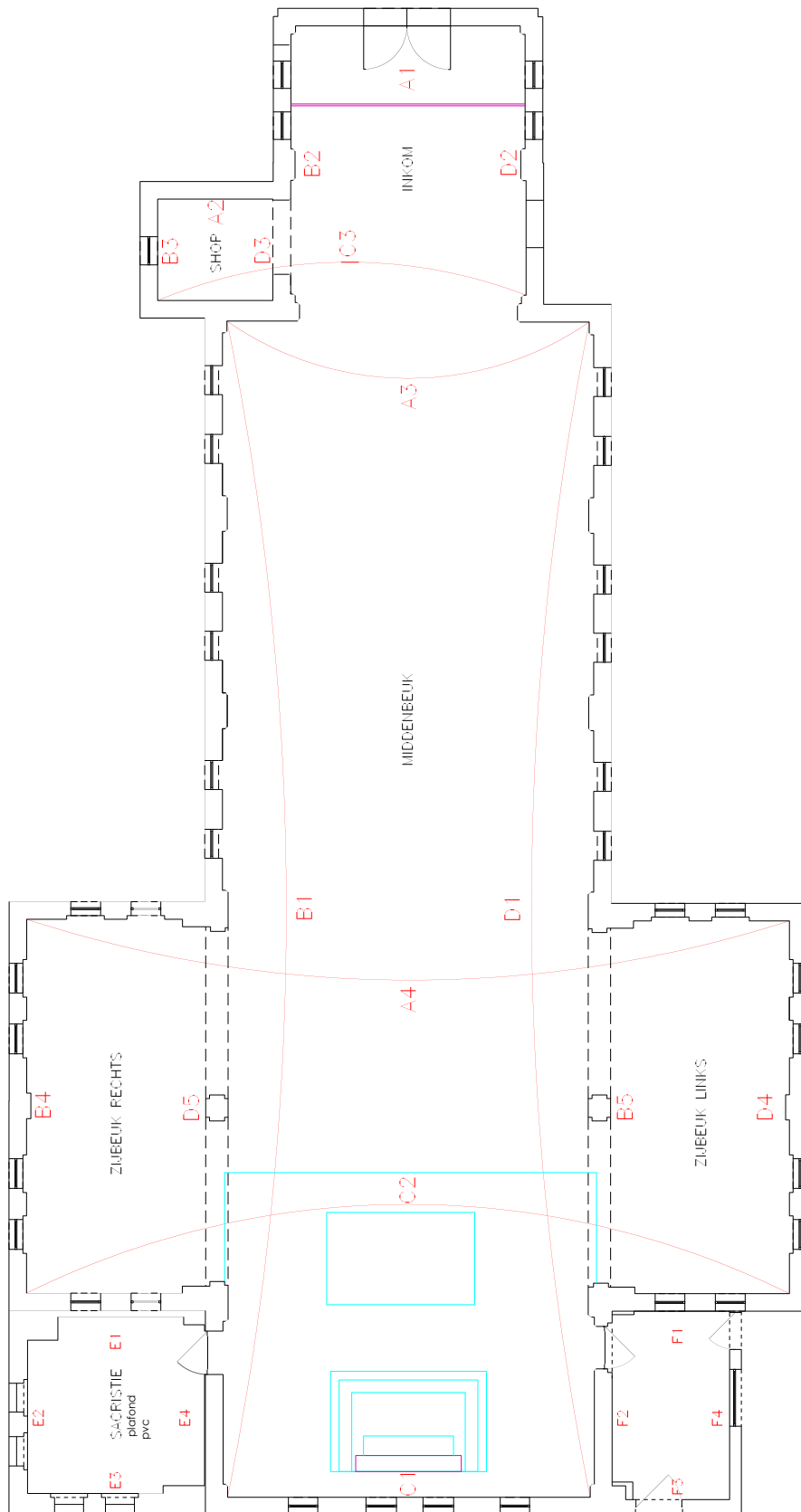
A) Cultuurhistorische waarde

BOUWKUNDIGE GEGEVENS	
Datering	1928-1929
Stijl	Neoromaans
Kerktype	Kerk met schip en toren aansluitend op voorgevel
Torentype	Zuidoosttoren (nevenstaand)
BESCHRIJVING	
Historische beschrijving	De bouw van de kerk in Kruseke werd mogelijk na een schenking van de familie Eden, een familie uit Groot-Brittannië. Luitenant John Eden sneuvelde aan de voet van de Amerikaberg tijdens de Eerste Wereldoorlog. Na de schenking werd een eenvoudige éénbeukige kerk opgericht naar een ontwerp van architect J. Bosschaert (Wervik). In 1929 werd de eerste eucharistieviering opgedragen in het kerkje. In de beginjaren 50 werd de kerk uitgebreid met de toren, de sacristie en de twee zijbeuken. In 1936 werd het altaar van de oostelijke kant naar de westelijke kant verplaatst, waardoor de ingang aan de straat kwam.
Architecturale beschrijving	Plattegrond en typering Heropgebouwd westelijk georiënteerd bedehuis in "schoolse" neoromaanse stijl met regionale inslag naar ontwerp van architect J. Bosschaert (Wervik) van 1927; toren en transept mogelijk iets recenter (begin jaren 50); voorliggende parking en achterliggend kerkhof met een metalen kruis. Omgeving Aan de rechterzijde van de kerk staat een monument ter nagedachtenis aan de oorlogsslachtoffers van Kruseke. Achter de kerk is een begraafplaats gelegen. Exterieur De gevels van de kerk zijn afgewerkt met baksteen. Enkel ter hoogte van de achtergevel is de betonnen structuur zichtbaar. De toren van de kerk bevindt zich vooraan aan de linkerzijde. Tegen de torengevel bevindt zich een Christusbeeld onder een luifel. Het beeld is een schenking van Marjorie Lady Brooke, de zus van luitenant John Eden. Interieur De betonnen structuur is zichtbaar in de kerk. Er zijn geen kolommen aanwezig in de gehele beuk van de kerk.
Roerend religieus erfgoed	Mobilair De kruisweg bestaat uit etsen. Er is een biechtstoel aanwezig, die niet aan de structuur van de kerk gehecht is. Verder zijn een altaar, doopvont en enkele standbeelden aanwezig, waaronder het standbeeld van de Heilige Rita. <i>Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Parochiekerk Heilig Hart met kerkhof [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32856 (geraadpleegd op 8 november 2024).</i>
Immaterieel erfgoed	Tradities en gebruiken – Heilige Rita processie (vroeger, eind jaren 60)– De bedevaart vindt traditioneel plaats op Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart, doorgaans de veertigste dag na Pasen, wat meestal in mei valt. Deze bedevaart wordt traditioneel in de namiddag gehouden.

B) Gebouw en architecturale mogelijkheden

BOUWKUNDIGE KENMERKEN	
Footprint kerkgebouw	ca. 600 m ²
Oppervlakte terrein	ca. 1.550 m ²
Weekkapel	Niet aanwezig, wel ruimte met 15-tal stoelen bij Heilige Rita.
Uitbreidingsmogelijkheden	Tussen de kerk en de straat is een klein pleintje aanwezig. Ook aan de twee zijden van de kerk is er weinig ruimte. Aan de achterzijde van de kerk is het kerkhof gelegen. Aan beide zijden grenst het perceel van de kerk aan eigendommen van de lokale afdeling van de school de Graankorrel. Vanwege de nabijgelegen straat, het kerkhof en omliggende bebouwing zijn uitbreidingsmogelijkheden voor deze kerk beperkt tot onmogelijk.
Afzonderlijke deelruimtes	Sacristie Twee bergruimtes
Mogelijkheden tot compartimentering	Het is mogelijk om de kerk zowel horizontaal als verticaal te compartimenteren, met aandacht voor het behoud van het ruimtelijke karakter van het gebouw.
WAARDEVOLLE ROERENDE GOEDEREN	
Opsomming waardevolle roerende goederen	Geen kunstschaten aanwezig, wel verschillende beelden, waaronder beeld Heilige Rita, Kruisweg: etsen Het christusbeeld - kruisbeeld staat buiten en is een schenking van Lady Brooke, Marjorie Eden. Zij schonk dit kruis een eeuw geleden want haar oudste broer luitenant John Jack Eden was in oktober 1914 te Kruiseke gesneuveld. De stoffelijke resten van haar broer waren reeds naar een definitieve rustplaats gebracht. Dit kruis wilde ze bij het graf van haar broer plaatsen maar het graf was weg. Daar er in Kruiseke een nood aan een kerk was, wist ze dit via de vrouw van de gouverneur van West-Vlaanderen en van de pastoor van Wervik. Hierdoor heeft ze een som geld aan Kruiseke geschonken voor de bouw van de kerk. Het kruisbeeld werd dan ook aan de kerk geschonken. Het staat niet in de kerk maar buiten voor de huidige toren. De kerk beschikt niet over een inventaris roerende goederen. De kerkfabriek neemt in 2025 contact op met de erfgoedcel Zuidwest om de opstart van een inventarisatie traject te bespreken. Omschrijving: zie "cultuurhistorische waarde"
VOORZIENINGEN	
Verwarming	Aanwezig: gasinstallatie op warme lucht. De installatie dateert van 2010 en is laatst gekeurd in 2024.
Sanitair	Eén toilet via koertje bereikbaar
Elektriciteit	Aanwezig, Om de 5 jaar controle. Elektriciteitskeuring wordt in 2025 vernieuwd.
Verlichting	Aanwezig. In hoofdzaak is er LED-verlichting, met uitzondering van de lusters en zijanten. Veiligheidsverlichting is niet aanwezig
Audiosysteem	Aanwezig. Nieuwe muziek- en geluidsinstallatie werd eind 2021 geplaatst.

Beeldscherm(en)	Niet aanwezig.
Keuken	Niet aanwezig
Gsm-operatoren	Niet aanwezig
Aandachtspunten technieken	De vloer heeft een uniek patroon in het midden, waardoor aanpassingen aan de vloer voor de aanleg van nieuwe leidingen niet vanzelfsprekend zal zijn.
TOEGANKELIJKHEID	
Toegangen	Eén hoofdingang aan de voorzijde van de kerk Eén zijdeur achteraan in de berging
Voorzieningen andersvaliden	Aan de hoofdtoegang is er geen niveaunderschil. De kerk is rolstoeltoegankelijk.
VEILIGHEID	
Diefstal- en brandveiligheid	Er is geen diefstalbeveiliging. Wel controle van de brandveiligheid. Pictogrammen zijn aanwezig.
Bliksembeveiliging	Aanwezig (externe bliksembeveiliging aanwezig) Om de vier jaar controle. De keuring wordt vernieuwd in 2025.
DUURZAAMHEID MET BLIK OP DE TOEKOMST	
Duurzaam stroomverbruik	Vandaag zijn er nog geen zonnepanelen aanwezig. Het plaatsen van zonnepanelen zou de energiekost voor stroom kunnen verminderen. Dit mogelijk in combinatie met batterijen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken van vastgesteld erfgoed dient per erfgoedobject verder onderzocht te worden of dit wenselijk is. Meer info afwegingskader zonne-energie in een erfgoedcontext: https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/AKOE/5/AKOE005-001.pdf De Energiesparen-app toont alvast aan dat het dak van de kerk bijzonder geschikt is voor zonnepanelen.
Regenwateropvang	De opportuniteit voor hergebruik en vertraagde afvoer zijn te onderzoeken tijdens een verduurzaamheidsstraject.
Dakisolatie	Niet aanwezig (vermoeden)
Groendak	De kerk heeft nauwelijks platte daken (enkel sacristie) waardoor het installeren van een groendak geen optie is.
Duurzaam verwarmen	Op korte termijn kan er fossielvrij verwarmd worden door gebruik te maken van een warmtepomp. Hierbij zijn de meest voor de hand liggende systemen een lucht-waterwarmtepomp of een geothermische warmtepomp. Een lucht-waterwarmtepomp haalt warmte uit de buitenlucht via een buitenunit. Een geothermische warmtepomp is efficiënter en vereist geen buitenunit. Hierbij dient naast het kerkgebouw wel een beo-veld te worden aangelegd. Volgens de regionale ruimtelijke energiestrategie voor Zuid-West-Vlaanderen is er potentieel voor een warmtenet in het centrum van Wervik. De Heilig-Hartkerk bevindt zich niet in deze zone met potentie voor het ontwikkelen van een lokale warmtenet. Andere warmtesystemen, zoals zonneboilers lijken niet aan de orde. Een energiescan lijkt opportuun om het meest geschikte verwarmingssysteem te kiezen.
BIODIVERSITEIT	
Aanwezigheid van dieren / vliegopeningen	Er zijn geen nestkasten of openingen in de kerktoren voorzien als schuil- of broedplaatsen voor dieren Er kan altijd advies gevraagd worden aan Regionaal Landschap Leie en Schelde mbt biodiversiteit in en rond de kerk.

Bron: K. Vanderpe (2023) ontwerp schilderwerken Heilig Hartkerk

C) Bouwfysische toestand

Inspectie monumentenwacht	Er zijn verslagen van 2006//2012. Het laatste verslag dateert van 24 april 2019. Inspectienummer: 50839/2019/B Daarnaast werd er op 7 september 2020 een inspectie uitgevoerd naar aanleiding van bezorgdheid over het interieur van de kerk, meer bepaald over de toestand van de wand- en plafondafwerking. Recent is een stuk pleisterwerk van het plafond achter het altaar naar beneden gevallen. Inspectienummer: 50839/2020/AB
Resultaten inspectie en urgentie problemen	Uitgevoerd tijdens de inspectie: Overbodig stuk zink uit goot van dakvlak 12 verwijderd. Dit was blijven zitten onder de leien na de laatste gootvernieuwing en was uitgeschoven. Bouwfysisch staat de kerk in goede staat. Recent werden de glas-in-loodramen van het schip en het portaal gerestaureerd. Het dak van de calvarie is in erbarmelijke staat en dient dringend aangepakt te worden. De overige daken zijn in behouden staat. Samen met het 2x per jaar reinigen van de goten is het wenselijk dat er nagekeken wordt of er geen dakpannen of leien zijn uitgeschoven. Voorname de goten rond het portaal hebben te lijden onder de permanente aanwezigheid van vogels. Dit zorgt voor ophoping van uitwerpselen en nestmateriaal. Hierdoor loopt op dit moment de goot van dakvlak 2 over waardoor er water in het metselwerk dringt. Door de verstopte riolering vergroot ook de kans op verstopping van de standpijpen. Dringend: - Het afgefallen pleisterwerk van het plafond achter het altaar herstellen en omliggende delen controleren of het niet los hangt.- Bij aanwezigheid van een hoogwerker is het aangewezen om na te zien of de bodemplaat in de klokkennis waterdicht is (bv. open voegen of de opening van het vroeger luitouw)- De eik die dicht tegen de westgevel staat, regelmatig insnoeien zodat de takken niet tot tegen de gevel reiken. Termijn (1-3 jaar): - Alle losse of holklinkende en door vocht beschadigde delen pleisterwerk in de kerk verwijderen en herpleisteren.- De roetaanslag op wanden en plafonds afwassen en ontvetten (bv. met ammoniak sterk verdund met water). Op de westelijke muur, achter het altaar, wordt best een scheuroverbruggend vliesbehang geplaatst. Na het volledig herstellen van het pleisterwerk en afwassen van de roetaanslag, de wanden en plafonds herschilderen met een dampopen verfsysteem. Voorafgaand kan best een primer of isolator worden aangebracht.- Het plafond in de sacristie volledig verwijderen en vervangen door nieuwe gipsplaten om vervolgens te schilderen.- De rotte delen van de uitstekende gordingbalk herstellen en de rotte spondeplanken van het klokkentorentje vervangen door nieuwe planken.
Voorziene investeringswerken in meerjarenbegroting	- Pleisterwerk en schilderwerken aan het interieur

Uitgevoerde werken in de laatste 10 jaar

Sinds de vorige inspectie zijn volgende werken uitgevoerd:

2015:

- De glas-in-loodramen van het schip en het portaal werden gerestaureerd.
- Het afgevalen pleisterwerk op de oostelijke wand van dakvlak 11 werd hernomen
- De onderkant van de betonnen verdiepingsvloeren in de toren werden hersteld

2020:

- Herstel Calvariekruis en Kap (begin van de werken)
- Begin restauratie en vernissen van de gekruisigde Christus
- Begin van de werken in de toren: reinigen binnen de toren (verwijderen mest, de nesten van duiven of kauwen, de kadavers...)

2021:

- Afwerken werken aan en in de toren (reiniging afwerken, leuning aanbrengen, thv de galmopeningen aan de buitenkant netten aanbrengen om innesteling van duiven of kauwen te verhinderen)
- Afwerking Calvariekruis met kap
- Christusbeeld volledig gerestaureerd
- Het orgel werd op een podium geplaatst.
- Plafonds van sacristie en toilet aangepakt
- Nieuw toilet geplaatst
- Aanpassingen aan de elektriciteit ifv nieuwe muziek- en geluidsinstallatie

2022:

- Uitvoeren van nodige dakwerken, voegwerken en werken aan het lood onderaan de vensters ifv vochtproblemen.
- Installeren van een afzuigsysteem boven de verering van de Heilige Rita in de rechter zijbeuk geplaatst ifv roetafzetting. Vooraf aanpassingen aan de elektriciteitstoevoer.
- Plaatsen van een glazen wand om de zijbeuk af te schermen zodat het roet lokaler kan gehouden worden voor de afzuiging.

2023:

- Opstart dossier schilderwerken (dossier naar mei 2025 uitgesteld door Vlaamse overheid)
- Stoelen door tweedehands stoelen vervangen

2024:

- Kruisweg niet gerestaureerd maar vervangen door tweedehands kruisweg Harelbeke (De Bron).
-

S Dakvlak 1p. stookplaats

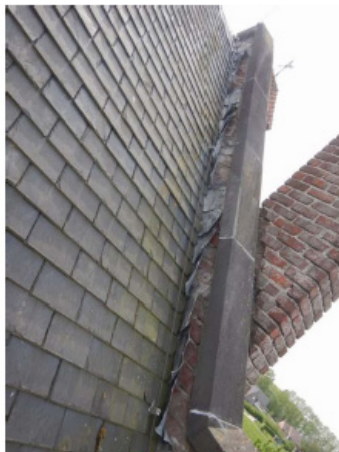
Verstopte afvoer en sterk vervuild dakoppervlak.

S Uitgezakt of losgekomen loketlood

1. Aan de westelijke topgevel van dakvlak 12 zijn de loden slabben uitgezakt.
2. Aan het zuidelijk schouderstuk van dakvlak 15.
3. Aan het noordelijk schouderstuk van dakvlak 14.

(1) Dakvlak 12

(2) Dakvlak 15

S Dakversteek: schilderwerken

De verf op de spondeplank aan de westgevel staat zeer schraal.

M Gebreken aan het klokkentorentje

- In de dakversteek is een opening (aangeduid op foto)
- De windveer staat schraal in de verf.
- Er ontbreken enkele pannen, zie ook 1.1.1. Pannen.

2.5.3. SITUERING VAN HET GEBOUW IN ZIJN RUIMTELIJKE OMGEVING

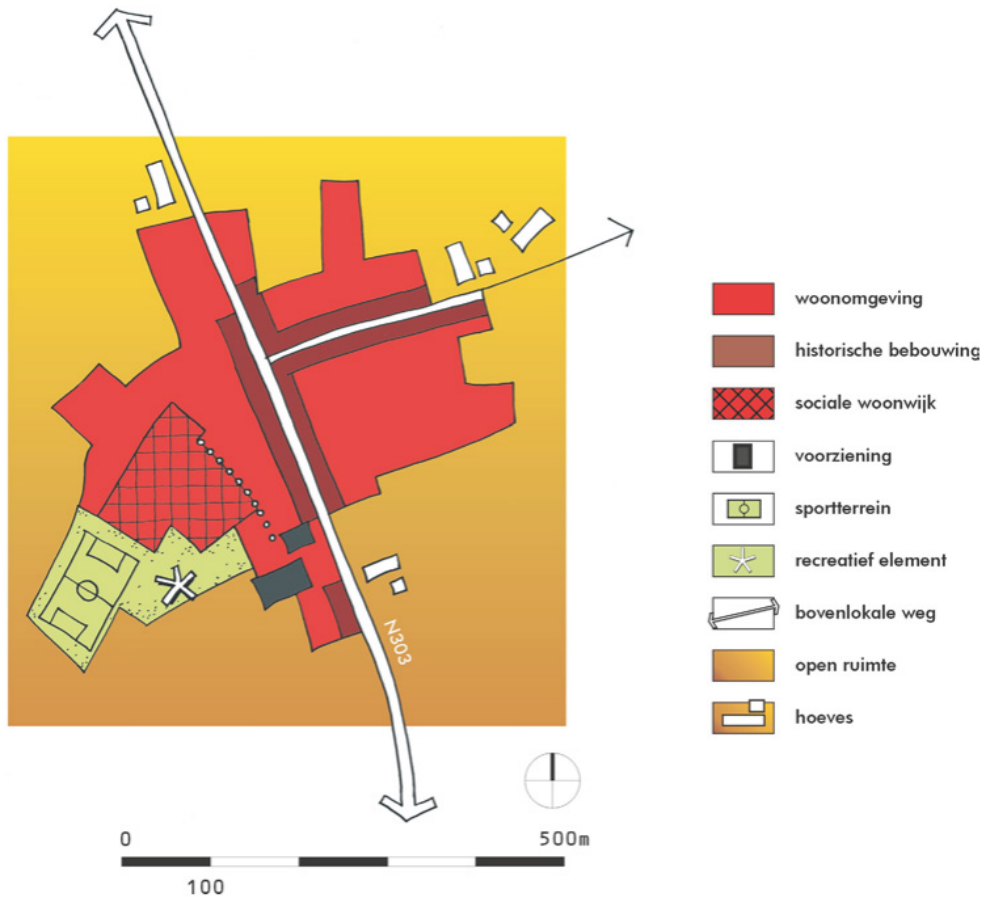
RUIMTELIJKE CONTEXT	
Rol van de kerk t.o.v. stedelijk weefsel	De kerk ligt centraal in het dorp Kruseke, naast de kleuter en lagere school.
Beschermde stads- of dorpszichten of beschermde landschappen	/
Stedenbouwkundige bestemming kerkgronden	Gewestplan: woongebied met landelijk karakter
Nabijheid andere gebedsruimten (kapel, klooster...)	Sint-Medarduskerk: ca. 5,5 km Sint-Jozefkerk ca. 3,8 km Sint-Dionysiuskerk: ca. 5,3 km
NABIJE FUNCTIES	
Kerkhof	Het kerkhof bevindt zich achteraan de kerk
Pastorie	De pastorie werd verkocht aan Parochiale Werken VZW (ten behoeve van plaatselijke school). Krusekestraat 461
Klooster	Niet aanwezig
Erfgoed	In de omgeving zijn nauwelijks waardevolle panden aanwezig die vastgesteld zijn in de inventaris bouwkundig erfgoed. Enkel schuin tegenover de kerk is een wederopbouwhoeve gelegen.
Scholen (kleuterscholen, basisscholen, secundair onderwijs, volwassenonderwijs, deeltijds onderwijs)	Scholen binnen 1 km van de kerk: – De Graankorrel Kruseke (vlak naast de kerk, Krusekestraat 461A)
Cultuur	/
Andere	Gemeenschapscentrum Kruseke (Hoogland 19)
BEREIKBAARHEID	
Openbaar vervoer	Bushalte vlakbij de kerk: Wervik Kruseke kerk. De bushalte biedt geen vaste buslijn. Ze bevindt zich in het flexgebied Wervik - Mene - Wevelgem, binnen de regio Westhoek.
Parkeerplaatsen	Er zijn een 13-tal parkeerplaatsen aanwezig, die gedeeltelijk ook door de school gebruikt worden

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Luchtfoto Parochiekerk Heilig Hart (2024)
Bron: streetsmart.cyclomedia.com

Bestaande ruimtelijke structuur Kruseke zoals aangegeven in het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (bron: Gemeentelijk Structuurplan Wervik 2006)

2.5.4. BESCHRIJVING VAN HET ACTUEEL GEBRUIK EN DE ACTUELE FUNCTIE

LITURGISCHE ACTIVITEITEN (GEGEVENS VAN 2018 - REPRESENTATIEF OVERZICHT VAN VÓÓR CORONA (VÓÓR 2020))		AANTAL BEZOEKERS PER VIERING
Aantal weekvieringen	1 x per weekend	ca. 30
Dag weekvieringen	Zondag	
Aantal weekdagvieringen	Geen	
Dag weekvieringen	Geen	
Eerste communievieringen	2 x per jaar	Verscheiden
Aantal vormselvieringen	2 x per jaar	Verscheiden
Groepsactiviteiten ter voorbereiding van eerste communie of vormsel	ja, 9 x per jaar	Verscheiden
Aantal doopvieringen	4	
Trend doopvieringen: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010=9 / 2015=5 / 2023=6/ 2024=5	
Aantal huwelijken	0	nvt
Trend huwelijken: aantallen in 2010, 2015, 2023 en 2024	2010=1 / 2015=1 / 2023=1/ 2024=0	
Aantal begrafenissen	4	Verscheiden
Trend begrafenissen: aantallen in 2010, 2015, 2020 en 2023	2010=3 / 2015=5 / 2016= 8/ 2020=10/ 2023=7	
Aantal schoolvieringen	op feestdagen, lagere school komt 4 x per jaar	Verscheiden
Bezoek leerlingen in groep	Gebeurd ad hoc	
Aantal zitplaatsen in de kerk	220 zitplaatsen	
Openingsuren kerk buiten vieringen	Van 8u tot 17u in de winter, tot 19u in de zomer Afhankelijk van het seizoen, korte of lange dagen.	
Aantal priesters	Voor de pastorale eenheid Fratelli Tutti (Menen-Wervik) zijn er tot september 2025 2 pastoors en na september 2025 is er 1 pastoor. Daarnaast is er 1 parochie-assistent en 1 meewerkende priester. Deze bedienaars gaan de viering voor in verschillende kerken binnen de federatie.	
Gebruik door andere geloofsgemeenschappen	/	
Aantrekkingskracht voor bepaalde ceremonies	Novenen van de Heilige Ritaviering, tijdens noveenperiode iedere dag en dit 9 dagen lang. Hangt samen met bedevaart. Dagelijks is de kerk open voor bedevaarten. Eén keer per jaar een viering van Ferm (vroegere vzw KVLV)	

NIET-LITURGISCHE ACTIVITEITEN

Toeristisch karakter van de kerk Donatie vooraanstaande Engelse familie

Aard van de activiteit Kerstverhaal door school en voorbereidingen. Opbouw podium.

Wanneer vinden die plaats? Weekend, 's avonds of overdag

Initiatiefnemers niet-liturgische activiteiten School De Graankorrel Kruiseke

Socio-culturele organisaties die de kerk niet gebruiken, maar daar wel interesse toe zouden (kunnen) hebben School, verenigingen van Kruiseke

2.5.5. BESTEMMINGSPROFIEL

Als aanvulling op de kerkenfiche werd een bestemmingsprofiel opgesteld. Dit profiel werd ontwikkeld door het studieteam Endeavour, RE-ST architecten en Sven Sterken (KU Leuven), in opdracht van het Agentschap Onroerend Erfgoed en het Platform Toekomst Parochiekerken. Het bestemmingsprofiel geeft inzicht in de ruimtelijke kwaliteiten en toekomstmogelijkheden van de kerk, en ondersteunt lokale en kerkbesturen bij het nemen van gestructureerde en objectieve beslissingen over de toekomst van hun parochiekerken.

Deze tool is vooral nuttig voor kerken waar een vaste niet-religieuze bestemming in de toekomst wordt overwogen, omdat het randvoorwaarden koppelt aan mogelijke toekomstscenario's. Daarnaast genereert het een lijst van gebruiksmogelijkheden die ruimtelijk passen binnen de kerk, als inspiratie voor toekomstige trajecten.

Hieronder volgt het resultaat van deze oefening voor de Heilig Hartkerk, dat richting kan geven aan een vervolgtraject:

Kleurcode bij het invullen:

ERFGOEDWAARDEN	TOELICHTING
Juridische beschermingsstatus	De kerk is vastgesteld bouwkundig erfgoed. De juridisch bescherming is matig, aanpassingen aan het gebouw zijn mogelijk. Voorgestelde ingrepen motiveren hoe ze omgaan met de erfgoedwaarden. De kerk is eigendom van de kerkfabriek.
Onroerend erfgoed: architectuur	De kerk heeft vooral architecturale erfgoedwaarde door de traditionele vormgeving, versneden steunberen, spitsbogige muuropeningen, oculus in oostelijke geveltop, aflijnende baksteenfriezen, bepleisterd interieur met onder meer geknikte tongewelven. De kerk werd ontworpen naar een ontwerp van lokale architect J. Bosschaert uit Wervik.
Onroerend erfgoed: interieur	De betonnen structuur is zichtbaar in de kerk. Er zijn geen kolommen aanwezig in de gehele beuk van de kerk.
Onroerend erfgoed context	In de directe omgeving van de kerk zijn er weinig andere erfgoedpanden aanwezig. Schuin tegenover de straat is er een hoeve die op de inventaris onroerend erfgoed staat. Verder is het achterliggende kerkhof meegenomen in de afbakening van de bescherming van de kerk. In de straat staan wel heel wat bakstenen gebouwen met een dorpse uitstraling. Het Christusbeeld - kruisbeeld staat buiten en is van Lady Brooke, Marjorie Eden ter ere van haar tijdens de wereldoorlog overleden broer. Ze heeft een som geld geschonken aan Kruikeke voor de bouw van de kerk net als het kruisbeeld zelf. Het staat niet in de kerk maar buiten voor de huidige toren.
Roerend erfgoed	Er is een bijzondere verering van de Heilige Rita aanwezig en hieraan gekoppeld is de kerk een bedevaartslocatie.
Immaterieel erfgoed	Er is een bijzondere verering van de Heilige Rita aanwezig en hieraan gekoppeld is de kerk een bedevaartslocatie.

BOUWFYSISCHE TOESTAND	TOELICHTING
Bouwfysische toestand	
	Er zijn verslagen van 2006//2012. Het laatste verslag dateert van 24 april 2019. Inspectienummer: 50839/2019/B
Onderhoud	
	Daarnaast werd er op 7 september 2020 een inspectie uitgevoerd naar aanleiding van bezorgdheid over het interieur van de kerk, meer bepaald over de toestand van de wand- en plafondafwerking. Recent is een stuk pleisterwerk van het plafond achter het altaar naar beneden gevallen. Inspectienummer: 50839/2020/AB
Risico op gevolgschade	

RUIMTELIJK POTENTIEEL	TOELICHTING
Opdelen	
	De kerk beschikt over kleinere deelruimten zoals de sacristie, bergruimte en stookplaats. Daarnaast kunnen de zijbeuken van het driebeukige schip afgezonderd worden. Deze zijbeuken lopen niet over de volledige lengte van de kerk. Het is mogelijk om de kerk verticaal te compartimenteren in kleinere deelruimten door het plaatsen van wanden. De eigenschappen van de kerk blijven behouden bij plaatsing van een transparante vast wand. Het is mogelijk om de kerk horizontaal te compartimenteren, door het plaatsen van een tussenvloer of mezzanine. De kerk heeft voldoende vrije hoogte. Een eventuele verticale als horizontale ruimte houdt rekening met de ruimtelijkheid van het gebouw. Er is geen veelvoudig gebruikt orgel aanwezig in de kerk. De schaal van de kerk is te beperkt om er een bruikbaar kleiner volume in te plaatsen.
Integreren	
Uitrusten	
	De weinige interieurafwerking dient in principe niet in het gebouw behouden te blijven. Er kunnen eenvoudig een vloer of wand geplaatst worden zonder afbreuk te doen aan de bestaande interieurafwerking. Nagelvaste objecten en niet nagelvaste objecten dienen niet behouden te blijven in het gebouw. Zolang de kerk dient als bedevaartsoord voor de verering van de Heilige Rita blijven de objecten die hieraan gelinkt zijn best in het kerkgebouw aanwezig.
Openen/ontsluiten	
Toevoegen/wegnemen	
	De kerk beschikt over een stooklokaal dat voldoende groot is om een berging in onder te brengen. De kerk beschikt over een voldoende grote berging om stoelen, klaptagels of podiumelementen in op te bergen. De kerkvloer bevat geen specifieke erfgoedwaarde die de plaatsing van nieuwe nutsleidingen bemoeilijkt. De kerk beschikt niet over een kelder, de vrije hoogte van de valse plafonds van de kerk is beperkt. Achteraan de kerk is een kleine aparte toegang. De toegang is direct verbonden met de bergruimte. De deur van de achteringang is bereikbaar via een oprit met beperkte maximale breedte van ongeveer 3m.
Activeren	
	De ramen in de kerk zijn vrij smal. Ze kunnen naar beneden toe aangepast worden. De spitsboog ramen staan telkens per twee in de gevel onder een gezamenlijke rondboog. De ramen zouden samen genomen kunnen worden onder de bestaande rondboog. Enkele glasramen tonen bijbelse taferelen en blijven best behouden. Het gaat niet om uitzonderlijk waardevolle glasramen. Het hoogteverschil tussen binnen- en buiten is beperkt.
Linken	
	Vanwege de beperkte ruimte omwille van de dichtbij gelegen straat, het kerkhof en omliggende bebouwing zijn uitbreidingsmogelijkheden voor deze kerk beperkt tot onmogelijk.
	Er is een voorpleintje tussen de kerk en de straat op het eigen perceel. Achteraan en naast de kerk is er minder ruimte op het eigen perceel. De kerk grenst aan de school, gebruik van de speelplaats zou interessant kunnen zijn voor breder gebruik. De kerk heeft geen heel hoge toren waardoor het toeristisch potentieel beperkt is.
	Er is heel veel potentie om bij een toekomstige ontwikkeling een koppeling te maken met de aangrenzende school. Achter het kerkhof zijn een kinderopvang en iets verder het gemeenschapscentrum van Kruiseke gelegen. Een vlottere verbinding voor voetgangers en fietsers naar de gemeente infrastructuur kan een opportuniteit zijn. Er is heel veel potentie om bij een toekomstige ontwikkeling een koppeling te maken met de aangrenzende school. Het toeristische potentieel van de kerk is beperkt, buiten de functie als bedevaartsplaats.

Het bestemmingsprofiel genereert automatisch een lijst van gebruiksmogelijkheden, gebaseerd op de specifieke ruimtelijke kenmerken van het kerkgebouw ook wel “matchmaking” genoemd. Deze matchmaking biedt louter inspiratie en helpt bij het verkennen van passende functies voor de kerk.

MATCHMAKING (IN FUNCTIE VAN 19 POTENTIËLE PROGRAMMA'S)		
1	Begraafplaats	Columbarium, begraafplaats van urnen, begroetingsruimte bij kerkhof...
2	Commercieel gebruik (S)	Kleine handelszaak
3	Commercieel gebruik (L)	Grote handelszaak (supermarkt, meubelzaak, kringloopwinkel,...)
4	Gemeenschapsgebruik / cultuur (S)	Polyvalente ruimte voor kleine tentoonstellingen, voordrachten, concerten,...
5	Gemeenschapsgebruik / cultuur (L)	Tentoonstellingsruimte/ museum/ concertzaal met kantoorruimte, archief, loges, stockageruimte, ...
6	Kantoren (S)	Beperkte kantoorruimte praktijkruimte, atelierruimte,...
7	Kantoor (L)	Meerdere kantoren, administratief centrum, bedrijf,...
8	Onderwijs (S)	Workshopruimte, beperkte aantal klaslokalen,...
9	Onderwijs (M)	Refter, studiezaal, overdekte speelplaats, bewegingruimte
10	Onderwijs (L)	Meerdere klaslokalen en polyvalente ruimten
11	(Overdekte) onverwarmde ruimte	Markthal, overdekte buitenruimte...
12	Spiritueel gebruik	Liturgie, bezinningsruimte, stilte ruimte, luwte plek,...
13	Sociaal/diensten (S)	Polyvalente ruimte met beperkt sanitair, berging, kitchenette,...
14	Sociaal/diensten (L)	Polyvalente ruimte met vestiaire, loges, backstage, foyer, keuken,...
15	Sport (S)	Sportruimte voor kleinere sporten zoals tafeltennis, fitness,...
16	Sport (M)	Turnzaal, trampoline, circusschool, dans,...
17	Sport (L)	Balsporten: basket, volleybal, handbal,...
18	Wonen (S)	1 wooneenheid of meerdere kleine wooneenheden
19	Wonen (L)	Meerdere wooneenheden

Legende: 100% -70% 60%-40% 40% -0% niet van toepassing

3. Naar een toekomst

3.1. Mogelijke toekomsttrajecten

In Vlaanderen worden er verschillende toekomstscenario's voor kerkgebouwen ontwikkeld, waarbij de vraag centraal staat of een kerk haar religieuze functie behoudt en of er eventueel een vaste, niet-religieuze functie aan toegevoegd kan worden. PARCUM, het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, heeft een aantal mogelijke toekomsttrajecten voor kerken gedefinieerd, die gebaseerd zijn op deze keuzes. Dit kader zorgt voor een uniforme terminologie die door heel Vlaanderen gehanteerd wordt.

In dit kerkenbeleidsplan is voor elke kerk in de gemeente afgestemd welk toekomsttraject het best aansluit bij de gezamenlijke visie van het kerkbestuur en het gemeentebestuur. Hieronder zijn de mogelijke toekomsttrajecten opgesomd:

Parochiekerk

Een parochiekerk staat ter beschikking van een plaatselijke geloofsgemeenschap die deel uitmaakt van de katholieke Kerk. De parochiekerk is er voor gebed, bezinning, liturgie en sacramentele vieringen. Daarnaast kan de plaatselijke geloofsgemeenschap de parochiekerk ook gebruiken voor bijvoorbeeld catechese of diaconie.

Valorisatie

Valorisatie heeft betrekking op initiatieven die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten kunnen versterken en bevorderen (religieuze en culturele, historische en kunsthistorische, architecturale en landschappelijke aspecten). Dit kan bijvoorbeeld een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen zijn. De hoofdactiviteit blijft de religieuze functie, waarbij occasioneel niet-religieuze activiteiten mogelijk zijn. De toestemming om occasioneel gebruik te maken van de kerk gebeurt steeds op aanvraag bij de kerkfabriek.

Medegebruik

Medegebruik is de terbeschikkingstelling van het kerkgebouw voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen. In geval van medegebruik blijven de kerkrechtelijke en burgerrechtelijke bevoegdheden van de pastoor over de parochiekerk gelden, met inachtneming van wat in de gebruiksovereenkomst hierover is bepaald.

Nevenbestemming

Wanneer een parochiekerk nog wel voor religieuze activiteiten gebruikt wordt, maar te groot is voor de plaatselijke geloofsgemeenschap, kan men een nevenbestemming overwegen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een multifunctioneel gebruik en een gedeeld gebruik. In tegenstelling tot valorisatie betreft nevenbestemming geen occasioneel gebruik, maar een vaste nevenactiviteit. Afspraken voor regelmatig terugkerende momenten worden in een gebruiksovereenkomst vastgelegd. Dit zorgt voor een duidelijke structuur en voorkomt misverstanden, terwijl de religieuze functie van de kerk gewaarborgd blijft.

Nevenbestemming in tijd (multifunctioneel gebruik)

Multifunctioneel gebruik is een nevenbestemming in de tijd. Het kerkgebouw kan in dit geval occasioneel, buiten de uren van de religieuze activiteiten, voor andere doeleinden of door andere instanties gebruikt worden. In geval van multifunctioneel gebruik blijven de kerkrechtelijke en burgerrechtelijke bevoegdheden van de pastoor over de

parochiekerk gelden, met inachtneming van wat in de gebruiksovereenkomst hierover is bepaald.

Nevenbestemming in ruimte (gedeeld gebruik)

Gedeeld gebruik is een nevenbestemming in de ruimte. Het kerkgebouw wordt architecturaal zodanig heringericht dat er een nieuwe en kleinere liturgische ruimte ontstaat, met daarnaast ruimte voor één of meerdere lokalen die, op een permanente basis, een andere bestemming kunnen krijgen. Een gedeeld gebruik veronderstelt dus dat de liturgische ruimte en de andere ruimten bouwkundig volledig van elkaar gescheiden zijn, zodat een gedeeld gebruik mogelijk wordt, zonder dat de afzonderlijke activiteiten elkaar hinderen of doorkruisen. In geval van gedeeld gebruik blijven de kerkrechtelijke en burgerrechtelijke bevoegdheden van de pastoor over de parochiekerk gelden, met inachtneming van wat in de gebruiksovereenkomst hierover is bepaald.

In geval van medegebruik, multifunctioneel gebruik of gedeeld gebruik van de parochiekerk moet het kerkbestuur met de gebruikers een gebruiksovereenkomst voor een bepaalde duur sluiten, waarin onder meer volgende bepalingen worden opgenomen:

- Omschrijving van de ruimte die voor medegebruik of een nevenbestemming ter beschikking wordt gesteld
- Afspraken in verband met het gebruik van de ruimte, meubilair, schoonmaak, veiligheid, uren van gebruik
- Afspraken om de rust en de stilte tijdens de liturgische diensten te verzekeren
- Regeling voor deelname in de kosten van het kerkgebouw
- Regeling van aansprakelijkheid in geval van schade en de verzekering
- Aanduiding van de instantie die bemiddelt of beslist in geval van betwisting

Om geldig te zijn, behoeft deze overeenkomst bovendien de handtekening van de pastoor en de bisschop (cf. Codex Iuris Canonici, can. 1257)

Herbestemming

Wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan zij definitief aan de eredienst onttrokken worden en een nieuwe functie krijgen. Daarvoor moet de voorgeschreven kerkrechtelijke procedure gevolgd worden. Van kerkelijke zijde is de schriftelijke goedkeuring van de bisschop vereist. De bisschop kan zijn goedkeuring tot herbestemming slechts verlenen wanneer er een duidelijk en aanvaardbaar plan voor de herbestemming van de kerk voorhanden is. De herbestemming van het kerkgebouw moet op voldoende juridische garanties voor een consequente toepassing in de toekomst kunnen steunen.

3.2. Pastoraal plan

Naast de basisinventaris van de kerken vormt het pastoraal plan van de pastorale eenheid een belangrijke basis voor het kerkenbeleidsplan. In dit plan bepaalt de pastorale ploeg voor de komende jaren welke pastorale activiteiten in welke kerken zullen doorgaan. Bij aanvang van de opmaak van dit kerkenplan was er nog geen pastoraal plan voorhanden. Sinds februari 2024 is de Pastorale Eenheid Fratelli Tutti opgestart. Dit betekent dat er een nieuw pastoraal plan met deken Johan Loones moest worden opgemaakt in functie van de vieringen en diensten in de kerken en parochies van Menen, Lauwe, Rekkem, Wervik, Kruseke en Geluwe.

De zeven kerkgebouwen zijn overdag geopend als een stilteplek, een 'open kerk'. De St.-Medarduskerk is enkel in de voormiddag geopend. In het toeristisch/zomerseizoen is de St.-Medarduskerk op zondagnamiddag geopend. Bij elk kerkgebouw is er een verantwoordelijke die zorgt voor de 'open kerk'. Dit willen we in de toekomst zeker zo behouden.

Heilig Hart (Kerk in Wervik – Kruseke) Bedevaart en devotie ter ere van de heilige Rita. Eén keer per maand is er een gebedsmoment op donderdagnamiddag. Elke donderdagnamiddag is er wel permanentie (pr Stefaan Demarcke) en kans tot ontmoeting.

Er wordt gewerkt met een doopkalender en vaste doopmomenten. Er zijn 3 vaste doopmomenten per maand waarbij elke kerk minstens 1 keer aan bod komt.

De vieringen met eerste communie gebeuren op momenten door de school gekozen. Het team van de pastorale eenheid heeft ervoor gekozen om de vieringen met eerste communie te plannen tijdens de reguliere zondagsvieringen tussen Pasen en Pinksteren, en niet op kerkelijke hoogdagen.

Gezien de grootte van de pastorale eenheid (de steden Menen en Wervik) wordt momenteel geopteerd om 2 gemeenschapskerken vooruit te schuiven. Binnen 'Kerk in Wervik' wordt dat de St.-Medarduskerk. Bij deze kerken wordt ook de ruimte (dekenij of pastorie) voorzien als secretariaat en onthaalruimte voor de mensen. In de gemeenschapskerken gaan alle belangrijke vieringen van het kerkelijk jaar door, bv 1 paaswake en 1 middernachtmis van Kerstmis. Hierbij wisselen we jaarlijks van gemeenschapskerk tussen de gemeenschapskerk in Wervik en de gemeenschapskerk in Menen. De andere kerken noemen we buurtkerken. Wat vindt de pastorale eenheid zeker nodig in een gemeenschapskerk?

- Ruimte: Ruimte voor ontmoeting, voor dialoog met mensen en samenleving, ruimte om tot rust te komen. Vandaar het voorstel van een 'lege' ruimte bij het binnenkomen van de kerk. Daar kan bv een hedendaags kunstwerk, een tentoonstelling, een babbelhoek, uitnodigen om met elkaar in gesprek te gaan. In elke gemeenschapskerk is ook een mooie ruimte in het hoogkoor waar in de toekomst met een kleinere groep de zondag kan worden gevierd.
- Aanbod: In het kerkgebouw is het nodig dat het aanbod van en voor de gemeenschap zichtbaar is. Zo voelen mensen wat er leeft binnen de gemeenschap. Bv Leerhuis, gebedsgroep, Welzijnsschakel,... Hierbij is de vermelding van contactpersonen van belang.
- Participatie: Deze bouwsteen richt zich specifiek op de liturgie. Liturgie vieren gebeurt niet voor toeschouwers. Wie meeviert wordt uitgenodigd te participeren, actief deel te nemen (bv samen zingen...). Zo krijgt het 'samen' vieren een uitstraling.

Met deze 3 bouwstenen wilt de pastorale eenheid in de heel nabije toekomst (de eerstkomende jaren) werk maken van deze onthalande en gastvrije gemeenschapskerken. Wanneer hierbij nodige investeringen zijn, dan zal dit besproken worden in overleg met het centraal kerkbestuur en de burgerlijke overheid. We kunnen van de overheid financieel niet alles meer verwachten. Wel willen we samen zoeken hoe deze 2 gemeenschapskerken voor Wervik en Menen zinvolle ruimten kunnen worden en blijven, als het hart van kerkelijk leven.

Aan de St.-Medarduskerk is een koster-organist verbonden. Er zijn lectoren. Er is echter nog werk om de liturgische ruimte aanspreekbaar te maken. Er worden nog mensen gezocht om mee de liturgie te dragen. Hier is overleg nodig met de kerkraad en de burgerlijke overheid om de liturgische ruimte wat meer eigentijds en aanspreekbaar te maken.

Er wordt ook verder gezocht om bij bepaalde gelegenheden een gemeenschappelijke viering aan te bieden. Bv een gezamenlijke viering ter nagedachtenis van de overledenen van de pastorale eenheid op Allerzielen vanaf 2026. De inzet van het team is om (verder) werk te maken van het 'samen vieren' op belangrijke momenten in het kerkelijk jaar. De bewustmaking tot mentaliteitsverandering bij de mensen blijft hierbij het aandachtspunt bij uitstek.

Verder staan alle kerken open voor nevenactiviteiten (concert, tentoonstelling, optreden van de school, ...), dit in overleg met de lokale kerkfabriek.

Voor liturgische vieringen, kernplaats van de geloofsgemeenschap, leggen we het accent op de (voormalig decanale) St.-Medarduskerk. Het liturgisch gebruik van de buurtkerken wordt bekeken al naar gelang de mogelijke nevenactiviteiten die er kunnen doorgaan.

De Heilig Hartkerk (Kruiseke) wordt verder bewaard als bedevaartsplaats voor de devoties ter ere van de heilige Rita. We voorzien in de toekomst een wekdagviering. Het ontmoetingsmoment op donderdagnamiddag blijft behouden, alsook 1 keer per maand en gebedsmoment op donderdagnamiddag. Er wordt verder gezocht hoe het bedvaartsgebeuren een zinvolle invulling te geven. De noveen ter ere van de heilige Rita (rond haar feest op 22 mei) blijft behouden.

3.3. Gedragen lange termijnvisie op het toekomstig gebruik en functie

DEELGEMEENTE	KERK	TOEKOMSTVISIE
Wervik	Sint-Medarduskerk	Valorisatie Lange termijn: Nevenbestemming in de tijd
Wervik,	Sint-Jozefkerk	Nevenbestemming in de tijd
Wervik, Geluwe	Sint-Dionysiuskerk	Valorisatie Lange termijn: Nevenbestemming in de tijd
Wervik, Kruiseke	Heilig Hartkerk	Nevenbestemming in de tijd Lange termijn: nevenbestemming in de ruimte

Sint-Medarduskerk

De Sint-Medarduskerk is de grootste kerk op het grondgebied van de gemeente. Uit gebruikscijfers blijkt dat de Sint-Medarduskerk vandaag de meeste bezoekers trekt van de vier kerken en dat hier ook de meeste weekvieringen plaatsvinden, deze gaan door in de weekkapel. Het aantal bijzondere vieringen zoals huwelijken, begrafenissen en doopsels ligt hoger dan in de andere kerken. In de jaren 2017-2018 nam het aantal begrafenissen tijdelijk af door een verminderde bereikbaarheid tijdens de bouw van een nieuwe grensbrug en erna omwille van de daaropvolgende weg- en rioleringswerken in de buurt. Hierdoor werd de Sint-Jozefkerk vaker gebruikt voor begrafenissen en reguliere vieringen. Uit de gebruikscijfers kan echter ook geconcludeerd worden dat er maar een klein deel van de kerk effectief gebruikt wordt bij weekvieringen, weekendvieringen en intieme speciale vieringen. Enkel bij grote speciale vieringen en specifiek communievieringen en vormselvieringen wordt de totale capaciteit bereikt. Het gebouw wordt gedurende het grootste deel van het jaar dus niet efficiënt gebruikt. Hierdoor zijn de kosten voor het gebouw niet in verhouding met het gebruik.

In het pastoraal plan wordt de Sint-Medarduskerk naar voren geschoven als gemeenschapskerk met een focus op liturgische vieringen als kern van de geloofsgemeenschap. Concreet stelt men hier voor om het aantal wekelijkse vieringen te verhogen. Elke dag van de week wordt een weekviering georganiseerd. Daarnaast komt er een weekendviering op zondagvoormiddag. Op termijn worden de vormselvieringen gebundeld en hier georganiseerd. Net als in de andere kerken gaan hier persoonlijke vieringen (huwelijken, begrafenissen, schoolvieringen) en vaste doopmomenten door. Als gemeenschapskerk worden de belangrijke vieringen van het kerkelijk jaar hier georganiseerd afgewisseld met de andere gemeenschapskerk van de pastorale eenheid namelijk de Sint-Vedastus in Menen. Daarnaast worden het secretariaat en een onthaalruimte georganiseerd in de pastorie. Ten slotte denkt men over een lege ruimte bij binnenkomst van de kerk waar ruimte is voor kunst, een babbelhoek, een gespreksplek...

De kerk blijft in hoofdzaak een gebouw voor eredienst. Om de onderbezetting van het gebouw tegen te gaan wordt verder ingezet op het toeristische karakter en de rol van het kerkgebouw als stadsicoon. Met de nodige afspraken kan de kerk open gesteld worden voor sociaal-culturele activiteiten. Reeds in een kerkplan voor de Sint-Medarduskerk in 2014 werd dit door de kerkraad geopperd. De erfgoedwaarde en grootte van het gebouw bieden hiertoe zeker mogelijkheden. Via het boekingsstelsel stadszalen van de stad zullen burgers een aanvraag voor gebruik van de kerk kunnen invoeren. Vragen worden zowel door de stad als door het kerkbestuur geëvalueerd op geschiktheid voor het kerkgebouw. Indien het kerkbestuur de aanvraag niet passend vindt in de kerk kan ze deze weigeren. Qua mogelijke activiteiten wordt gedacht aan: culturele activiteiten (bv: toneel, muziek, film, exposities...), activiteiten van het verenigingsleven (recepties...) of diensten van andere godsdiensten. Eetfestijnen, sportoptredens, vergaderingen, sportactiviteiten en blokruimte tijdens de examens zijn sowieso niet mogelijk. Het kerkgebouw leent zich omwille van uitdagingen rond verduurzaming minder voor kleinschalige activiteiten waarbij het gebouw moet verwarmd worden, maar eerder voor grote onverwarmde activiteiten. Op termijn kan de verhuur complementair georganiseerd worden met de verhuur van de Sint-Jozefkerk. Daarnaast is de kerk ook een sterke

toeristische troef voor de stad Wervik. De mogelijkheid voor het openstellen van de toren als uitkijkplatform werd onderzocht en voorlopig afgevoerd. De mogelijkheid voor de inrichting van een gedeelte vaste tentoonstellingsruimte kan verder onderzocht worden zeker in combinatie met de inkomruimte voorgesteld vanuit de functie als gemeenschapskerk. Voor de Sint-Medarduskerk zal op korte termijn ingezet worden op valorisatie in functie van liturgische vieringen en de uitbreiding als kern voor de geloofsgemeenschap. Ad hoc kunnen er ook sociaal-culturele en toeristische activiteiten doorgaan. Een eventuele uitbreiding van deze activiteiten en de rol van het gebouw als stadsmonument en potentiële trekpleister worden verder onderzocht.

Sint-Jozefkerk

Uit de gebruikscijfers blijkt dat er slechts één wekelijkse eucharistieviering plaats vindt in het weekend; er zijn geen weekvieringen, vormsel- of communievieringen. De opkomst tijdens de weekendvieringen lijkt in verhouding te staan tot de capaciteit van de kerk. Daarnaast worden er regelmatig speciale vieringen gehouden, zoals huwelijken, begrafenissen en doopsels. De kerk wordt onderbenut.

In het pastoraal plan is een verschuiving van de eredienst opgenomen, hierdoor zal de weekendviering in de Sint-Jozefkerk geschrapt worden. Deze kerk wordt gezien als buurtkerk. Naast een functie als stilteplek zal de kerk enkel nog dienst doen voor vaste doopmomenten, persoonlijke vieringen (uitvaarten, huwelijken schoolvieringen...), een nagedachtenisviering rond allerzielen en ten slotte gezamenlijke vieringen op belangrijke momenten in het kerkelijk jaar.

Daarnaast wordt de kerk via het boekingssysteem van de stad opengesteld voor sociaal-culturele activiteiten. Vragen worden zowel door de stad als door het kerkbestuur geëvalueerd op geschiktheid voor het kerkgebouw. Indien het kerkbestuur de aanvraag niet passend vindt in de kerk, kan ze deze weigeren. Het gebouw leent zich beter voor kleinschalige activiteiten en meer verschillende soorten activiteiten door de schaal van het gebouw en de mogelijkheid tot verduurzaming. Er wordt gedacht aan culturele activiteiten (bv: toneel, muziek, film, exposities...), activiteiten van het verenigingsleven (recepties...), vergaderingen (groot of klein), kleine sportactiviteiten (bv: yoga...), diensten van andere godsdiensten en ruimte om te blokken tijdens de examens. De Sint-Jozefkerk zal ingezet worden voor middelgrote en kleinschalige vieringen, geen regelmatige vieringen en enkel speciale vieringen. Daarbovenop zijn er als nevenbestemming in de tijd kleinschalige activiteiten mogelijk. In functie hiervan wordt het polyvalent karakter van het gebouw verder uitgebouwd door de verduurzaming van het gebouw, het uitbouwen van het sanitair, het voorzien van stoelen en tafels...

Sint-Dionysiuskerk

De kerk is gelegen in het dorp en de parochie van Geluwe en werd de afgelopen jaren reeds regelmatig gebruikt voor zowel socio-culturele activiteiten als eredienst. Uit de gebruikscijfers blijkt dat de kerk regelmatig wordt gebruikt voor weekendvieringen alsook voor speciale vieringen. Er gaan veel doopvieringen en begrafenissen door in deze kerk hoewel er een dalende trend te zien is.

In het pastoraal plan wordt de weekendviering van de kerk behouden. Daarnaast kunnen er vaste doopmomenten en persoonlijke vieringen doorgaan. Net als de andere buurtkerken wordt er een nagedachtenis mis georganiseerd alsook enkele vieringen op belangrijke momenten in het kerkelijk jaar.

Daarnaast wordt de kerk via het boekingssysteem van de stad opengesteld voor sociaal-culturele activiteiten. Vragen worden zowel door de stad als door het kerkbestuur geëvalueerd op geschiktheid voor het kerkgebouw. Indien het kerkbestuur de aanvraag niet passend vindt in de kerk, kan ze deze weigeren. De Sint-Dionysiuskerk was de sterkst bevroegde kerk voor gebruik door andere activiteiten. Voornamelijk culturele activiteiten die gebruik willen maken van de uitzonderlijke akoestiek van de kerk kwamen regelmatig voor tijdens de bevraging. Het lijkt een opportuniteit om in te zetten op het kerkgebouw als een locatie waar naast eredienst repetities en concerten kunnen doorgaan. De Sint-Dionysiuskerk blijft gebruikt worden voor zowel regelmatige als speciale vieringen. Er wordt ingezet op valorisatie. Dankzij de grootte van het gebouw is het geschikt voor middelgrote en kleine vieringen. Daarnaast wordt ad hoc ingezet op het polyvalent karakter van de kerk voor sociaal-culturele activiteiten zoals hierboven omschreven. Hierbij ligt er een focus op de verduurzaming van het gebouw, uitbreiding van het sanitair en verbetering van de akoestiek van de kerk

Heilig Hartkerk

De kerk is gelegen in het dorp en de parochie Kruseke. Uit de gebruikscijfers blijkt dat in deze kerk nog weinig huwelijken, doopvieringen en begrafenissen doorgaan. Wel zijn er nog communievieringen en vormselvieringen. De kerk heeft ook een wekelijkse viering.

Met het nieuwe pastoraal plan verschuift de wekelijkse viering uit de kerk. Er zullen enkel nog speciale vieringen doorgaan. Door de schaalgrootte van de kerk is dit beperkt tot kleinere speciale vieringen. Daarnaast wordt de kerk via het boekingssysteem van de stad opengesteld voor sociaal-culturele activiteiten. Vragen worden zowel door de stad als door het kerkbestuur geëvalueerd op geschiktheid voor het kerkgebouw. Indien het kerkbestuur de aanvraag niet passend vindt, in de kerk kan ze deze weigeren. Het is interessant om de kerk open te stellen voor divers occasioneel gebruik. Qua mogelijke activiteiten wordt gedacht aan: culturele activiteiten (bv: toneel, muziek, film, exposities...), activiteiten van het verenigingsleven (recepties...), sportactiviteiten, blokruijme tijdens de examens of diensten van andere godsdiensten. Eetfestijnen, sportoptredens en vergaderingen, zijn sowieso niet mogelijk. De focus voor de Heilig Hartkerk ligt op eredienst en de verering van de heilige Rita. Daarnaast staat de kerk open voor nevenbestemming in de tijd van sociaal-culturele activiteiten zoals hier omschreven. Op lange termijn kan een verdere samenwerking met de school vlak naast de kerk opportuun zijn of het onderbrengen van gemeentediensten in de kerk.

3.4. Maatschappelijke waarde

Kerkgebouwen hebben de voorbije eeuwen belangrijke maatschappelijke rollen vervuld. Een kerkgebouw is dan ook vaak sterk verbonden met de gemeenschap waar het gebouw staat. Een kerkgebouw kan heel wat maatschappelijke en emotionele waarde hebben, ondanks veranderingen in religieus gebruik. Daarom is het belangrijk om bij de opmaak van een kerkenbeleidsplan deze waarden te erkennen en mee te nemen bij het uitdenken van de toekomst van een kerkgebouw.

Maatschappelijke waarde

Een kerk fungeerde vroeger vaak als ontmoetingsplaats voor de gemeenschap, niet alleen voor religieuze doeleinden. Het is een herkenningspunt in het dorp of de wijk, een plek waar generaties samenkomen voor gemeenschappelijke vieringen, herdenkingen en sociale evenementen. Het kerkgebouw vormt vaak het hart van de gemeenschap, een plek waar mensen zich kunnen verbinden, ongeacht hun religieuze achtergrond. Bij herbesteding of gedeeltelijk ander gebruik kan het interessant zijn te zoeken naar invullingen waarmee de maatschappelijke rol en het open karakter behouden blijven.

Emotionele waarde

Voor veel mensen gaat de waarde van een kerkgebouw verder dan het gebouw zelf. Het gebouw is vaak doordrenkt met persoonlijke en collectieve herinneringen: huwelijken, begrafenissen, doopplechtigheden en andere belangrijke levensmomenten vinden hier plaats. Deze ervaringen maken een kerkgebouw tot een emotioneel geladen plek, die een gevoel van identiteit en verbondenheid met het verleden geeft. Zelfs voor wie niet meer actief deelneemt aan religieuze diensten, blijft de kerk een symbool van traditie, erfgoed en continuïteit in de gemeenschap.

Zowel tijdens de opmaak van het kerkenbeleidsplan als tijdens eventuele vervolgstappen moet er zorgvuldig worden afgewogen hoe deze maatschappelijke en emotionele waarden behouden kunnen blijven, ook wanneer een kerk gedeeltelijk een nieuwe invulling krijgt. Het behouden van deze waarden kan bijdragen aan een geslaagde herinvulling die de identiteit van de gemeenschap versterkt en het gebouw een nieuwe toekomst biedt, zonder het verleden uit het oog te verliezen.

Resultaten van de bevraging bij de bevolking

De ruimere bevolking werd op de hoogte gebracht van het kerkenbeleidsplan aan de hand van een enquête die zowel digitaal als fysiek verspreid werd. Inwoners van Wervik konden de enquête invullen van maart 2022 tot augustus 2022. In de enquête werd de bevolking bevestigd over hun eigen gebruik van de kerken alsook hun mening over het al dan niet behouden of herbesteden van de kerken in de gemeente. Inwoners konden ook hun persoonlijk engagement meegeven voor hetzij behoud, hetzij herbesteding van de kerkgebouwen.

Er was heel wat respons op de enquête, zo'n 463 inwoners vulden de bevraging in. Al de leeftijdscategorieën waren evenwichtig vertegenwoordigd variërend van 12-18 jaar tot 79 jaar en ouder. Vooral inwoners van het centrum van Wervik vulden de enquête in. De grootste groep inwoners die de enquête invulden, zijn occasionele bezoekers van de kerk. Een iets kleinere groep bezoekt regelmatig de kerk en deze groep is ongeveer even groot als de groep die amper tot niet de kerk bezoekt. De belangrijkste reden om kerken te bezoeken is met ruime voorsprong het bijwonen van speciale vieringen: doopvieringen, kerstvieringen, schoolvieringen, begrafenissen... De meningen zijn verdeeld over nieuwe vaste activiteiten in de kerken. Iets minder dan de helft van de inwoners wil blijvend eredienst in de kerken en slechts sporadisch andere activiteiten. Ongeveer 60% van de bevestigden staat er voor open om structureel andere activiteiten in de kerken te organiseren. Hiervan wil meer dan de helft een kerk herbesteden en iets minder dan de helft ziet vaste activiteiten in combinatie met de eredienst. Deze meningen zijn gelijk verdeeld over de leeftijdscategorieën.

Vervolgens werden er vragen gesteld per kerk. Afhankelijk van hun woonplaats konden mensen kiezen om vragen te beantwoorden: voor Kruiseke vragen over de Heilig Hartkerk, voor Geluwe over de Sint-Dyonisiuskerk ofwel voor Wervik zowel de Sint-Medarduskerk en de Sint-Jozefkerk.

Sint-Medarduskerk en Sint-jozefkerk (Wervik)

Evenveel mensen willen of minstens 1 kerk herbestemmen in het centrum van Wervik of beide kerken behouden. Er werd ook de vraag gesteld welke kerk de mensen zouden kiezen indien er slechts één kerk nog als kerk gebruikt zou kunnen worden. Men kon hierbij ook aangeven om geen voorkeur uit te spreken. Zo'n 66% gaf aan de Sint-Medardus te behouden als gebouw voor eredienst, 24% koos voor behoud van de Sint-Jozefkerk en slechts 10% gaf aan geen mening hierover te hebben. Zowel voor behoud als voor herinvulling konden er vrijwilligers gevonden worden. Tijdens de bevraging toonden 52 mensen interesse als vrijwilliger voor behoud en 30 mensen stelden zich vrijwilliger voor herbestemming. Voor beiden werden ook mensen gevonden die eventueel financieel willen bijdragen of initiatief nemen.

Sint-Dionysiuskerk (Geluwe)

Voor de kerk in Geluwe wil 85% van de bevroagden de kerk behouden en geen volledig andere bestemming geven. Een 36-tal mensen geeft aan vrijwilliger te willen zijn voor behoud, alsook zien 10 mensen het zitten om een financiële bijdrage te leveren. Hoewel veel minder mensen kiezen voor een herbestemming, zijn er voor een herbestemming toch een 27-tal vrijwilligers te vinden en 5 initiatiefnemers.

Heilig-Hartkerk (Kruiseke)

Het grootste deel van de bevroagden gaf aan de Heilig-Hartkerk te willen behouden voor eredienst en andere activiteiten enkel sporadisch te organiseren en niet vast. Een 12 mensen gaven aan vrijwilliger te willen zijn en 7 mensen willen eventueel financieel bijdragen aan het behoud van eredienst in de kerk. Er is minder interesse om zich te engageren voor een herbestemming van de kerk.

Tijdens de enquête wordt meermaals het belang aangehaald van de kerk als plek voor bezinning, stilte, troost... Zowaar een kwart van de bevroagden heeft zelfs interesse of ideeën om een kerkgebouw sporadisch of vast te gebruiken voor een andere activiteit. In lijn met de maatschappelijke waarden van de kerken zijn de paar ideeën voor herbestemming vaak gemeenschapsfuncties. Voor de Sint-Medarduskerk zijn de meest voorgestelde andere activiteiten concerten, tentoonstellingen, rondleidingen, museumruimte en evenement. Voor de Sint-Jozefkerk werden voornamelijk optredens, repetities, verenigingen, feestzaal en dienstencentrum gesuggereerd. Voor de kerk in Kruiseke waren er weinig suggesties voor andere activiteiten. Voor de Sint-Dionysiuskerk in Geluwe kwamen de meeste suggesties voor gebruik naast eredienst. Veel bevroagden vroegen de kerk te kunnen gebruiken voor zijn goede akoestiek en er werden zowel concerten, repetities en zanglessen voorgesteld. Daarnaast werd voor deze kerk ook meermaals tijdelijke tentoonstellingen en museumruimte voorgesteld.

Veel bevroagden vinden dat niet alle kerken moeten behouden worden voor eredienst. Welke kerk dan een herbestemming kan krijgen, ligt moeilijker. Iedereen wil zoveel mogelijk de eigen kerk behouden. Er sturen veel meer mensen aan op valorisatie (behoud voor eredienst) dan dat er mensen zich daartoe willen engageren. Uit de bevraging komt dat er in Wervik zeker draagvlak is om minstens één kerk te herbestemmen. Logischerwijs is het draagvlak het grootste in Wervik waar men de 'keuze' heeft tussen twee kerken en ligt herbestemming moeilijker in Geluwe en Kruiseke waar er telkens maar 1 kerk is. In het algemeen is er veel enthousiasme om kerken voor andere activiteiten te gebruiken los van of er eredienst behouden blijft.

3.5. Plan van aanpak: Hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

3.5.1. VALORISATIE SINT-MEDARDUSKERK EN SINT-DIONYSIUSKERK

De Sint-Dionysiuskerk en de Sint-Medarduskerk zullen als parochiekerken blijven functioneren. De focus ligt op de valorisatie van deze kerken, met als doel hun waarde voor de geloofsgemeenschap te vergroten. Deze invulling verschilt op basis van de ambitie uit het pastoraal plan waarbij de Sint-Medarduskerk als gemeenschapskerk een grotere rol opneemt. Uit de gebruikscijfers blijkt dat de Sint-Dionysiuskerk regelmatig gebruikt wordt voor speciale vieringen en daarnaast wordt er een wekelijkse viering behouden. Hierdoor heeft deze kerk meer potentieel voor de geloofsgemeenschap en wordt ook hier valorisatie voorgesteld. In functie van de valorisatie kunnen volgende actiepunten voorgesteld worden:

- Investerings oplijsten ter optimalisatie van de eredienst en vergroten van de waarde van de geloofsgemeenschap.
- Duurzaamheidsstraject: onderzoeken om het gebouw toekomstbestendig te maken op vlak van duurzaamheid kan helpen om de opportuniteiten en de uitdagingen voor het gebouw te schetsen bv. door het uitvoeren van een energiescan.
- Opmaak van een opmetingsplan: het kerkgebouw beschikt momenteel niet over een nauwkeurig grondplan en doorsnedes. Een professionele opmeting zou een meerwaarde bieden om oppervlaktes en afmetingen correct in kaart te brengen. Dit vormt een basis voor toekomstige renovaties of ingrepen.
- Inventarisatie van roerende goederen: de kerk beschikt over een basisinventaris van roerende goederen. De erfgoedcel Zuidwest kan ondersteuning bieden bij het verder professionaliseren van deze inventaris.
- Afspraken voor occasioneel gebruik: het vastleggen van heldere afspraken over occasioneel gebruik, bijvoorbeeld via een (eenmalige) gebruiksovereenkomst of huishoudelijk reglement. De kerkfabriek, als eigenaar, neemt hierin het voortouw. Een basissjabloon, opgesteld door Parcum, kan als hulpmiddel dienen: <https://www.parcum.be/nl/erfgoedadvies/gebruiksovereenkomsten>.
- Stimuleren van nieuwe initiatieven: het aanmoedigen van geschikte occasionele activiteiten en het aanbieden van suggesties voor gebruik, bijvoorbeeld via een boekingsstelsel vanuit de gemeente.

3.5.2. NEVENBESTEMMING IN DE TIJD SINT-JOZEFKERK

De Sint-Jozefkerk zal als parochiekerk blijven functioneren. De focus ligt op de combinatie van ruimte voor eredienst met in de tijd ruimte voor nevenbestemming. Er zullen inspanningen worden geleverd om de rol van deze kerken binnen de lokale gemeenschap te versterken en hun gebruik, naast de erediensten, te optimaliseren. Enkele mogelijke stappen die hierbij overwogen kunnen worden zijn:

- Investerings oplijsten ter optimalisatie van de eredienst en vergroten van de waarde van de geloofsgemeenschap.
- Afspraken voor nevenbestemmingsgebruik: het vastleggen van heldere afspraken over het gebruik door nevenbestemmingen, bijvoorbeeld via gebruiksovereenkomsten. De kerkfabriek, als eigenaar, neemt hierin het voortouw. Een basissjabloon, opgesteld door Parcum, kan als hulpmiddel dienen: <https://www.parcum.be/nl/erfgoedadvies/gebruiksovereenkomsten>.
- Het onderzoeken en in kaart brengen van de noodzakelijke infrastructuur om nevenbestemming mogelijk te maken, zoals bijvoorbeeld sanitaire voorzieningen.
- Stimuleren van nieuwe initiatieven: het aanmoedigen van geschikte nevenbestemmingsactiviteiten en het aanbieden van suggesties voor gebruik, bijvoorbeeld via een boekingsstelsel vanuit de gemeente.
- Duurzaamheidsstraject: onderzoeken om het gebouw toekomstbestendig te maken op vlak van duurzaamheid kan helpen om de opportuniteiten en de uitdagingen voor het gebouw te schetsen bv. door het uitvoeren van een energiescan.
- Opmaak van een opmetingsplan: Er zou een grondplan van de kerk aanwezig zijn in de pastorie. Dit moet nog verder worden nagegaan. Dit document kan ter aanvulling als bijlage aan het kerkenbeleidsplan toegevoegd worden. Indien het kerkgebouw niet beschikt over een nauwkeurig grondplan en doorsnedes zou een professionele opmeting een meerwaarde bieden om oppervlaktes en afmetingen correct in kaart te brengen. Dit vormt een basis voor toekomstige renovaties of ingrepen.
- Inventarisatie van roerende goederen: de kerk beschikt niet over een basisinventaris van roerende goederen. De erfgoedcel Zuidwest kan ondersteuning bieden bij het opmaken van deze inventaris.

3.5.3. NEVENBESTEMMING IN DE TIJD HEILIG HARTKERK

De Heilig Hartkerk zal verder ingezet worden als parochiekerk met ruimte voor een vaste nevenbestemming in de tijd. Hiermee wordt enerzijds ingespeeld op de blijvende vraag naar locaties voor begrafenissen, huwelijken en occasionele vieringen en op de behoefte aan plekken voor bezinning. Anderzijds biedt dit ruimte aan initiatieven van lokale verenigingen en andere initiatiefnemers die een meerwaarde kunnen betekenen voor Kruseke. Daarnaast biedt de kerk op lange termijn potentieel voor een nevenbestemming in de ruimte. De activiteiten in nevenbestemming in de tijd zullen na vijf jaar geëvalueerd worden, met de mogelijkheid dat ze de basis vormen voor een nieuwe, volwaardige vaste invulling in de ruimte, afgestemd op de behoeften van de gemeenschap.

Enkele mogelijke stappen voor een duurzame nevenbestemming:

- Investeringsoplijsten ter optimalisatie van de eredienst en vergroten van de waarde van de geloofsgemeenschap.
- Afspraken voor nevenbestemmingsgebruik: het vastleggen van heldere afspraken over het gebruik door nevenbestemmingen, bijvoorbeeld via gebruiksovereenkomsten. De kerkfabriek, als eigenaar, neemt hierin het voortouw. Een basissjabloon, opgesteld door Parcum, kan als hulpmiddel dienen: <https://www.parcum.be/nl/erfgoedadvies/gebruiksovereenkomsten>.
- Het onderzoeken en in kaart brengen van de noodzakelijke infrastructuur om nevenbestemming mogelijk te maken, zoals bijvoorbeeld sanitaire voorzieningen.
- Stimuleren van nieuwe initiatieven: het aanmoedigen van geschikte nevenbestemmingsactiviteiten en het aanbieden van suggesties voor gebruik, bijvoorbeeld via een boekingssysteem vanuit de gemeente.
- Duurzaamheidstraject: onderzoeken om het gebouw toekomstbestendig te maken op vlak van duurzaamheid kan helpen om de opportuniteiten en de uitdagingen voor het gebouw te schetsen bv. door het uitvoeren van een energiescan.
- Inventarisatie van roerende goederen: de kerk beschikt niet over een basisinventaris van roerende goederen. De erfgoedcel Zuidwest kan ondersteuning bieden bij het opmaken van deze inventaris.
- Analyse van noden en afstemming met ander patrimonium: het in kaart brengen van de behoeften van de omgeving en de afstemming met ander kerkelijk en gemeentelijk patrimonium kan helpen om bijkomend gebruik van de kerk te faciliteren. voor een nieuwe volwaardige invulling in de ruimte op lange termijn.

3.5.4. ACTIETABEL

Hieronder staan enkele mogelijke acties opgesomd om na de goedkeuring van het kerkenbeleidsplan stappen te zetten richting de toekomstvisies voor de vier kerken in Wervik:

ACTIES	KERK?	WAT?	VOOROPGESTELDE TIMING?	INITIATIEF?
Werkgroep Kerken	Alle kerken	– Werkgroep samenstellen en op frequente basis samenbrengen – De werkgroep coördineert de opvolging van de uitrol van het kerkenbeleidsplan (evaluatie)	Opstart 2025	Stad
Stroomlijnen occasioneel gebruik valorisatie	Sint-Medarduskerk en Sint-Dionysiuskerk	– Duidelijke communicatie en afspraken omtrent de mogelijkheden in de twee kerkgebouwen: verenigingen en stakeholders moeten weten dat nieuwe initiatieven mogelijk zijn. – Centrale locatie voor het vinden van de nodige informatie (via gemeentewebsite; uitrol boekingsysteem) – Opmaken van een eenmalige gebruiksovereenkomst voor occasioneel gebruik – Occasioneel gebruik in de kerken mogelijk maken (voldoende voorzieningen?)	2025-2026	Werkgroep Kerken
Haalbaarheidsstudie nevenbestemming	Heilig Hartkerk en Sint-Jozefkerk	– Architecturale scenario's en programmaonderzoek laten uitwerken – Participatiegroep / geïnteresseerden betrekken in het traject (bevraging) – Doorrekenen eventuele verbouwingwerken – Opmaken van een gebruiksovereenkomst voor nevenbestemming in de tijd	2025-2026	Werkgroep Kerken
Opmaak overeenkomst nevenbestemming	Heilig Hartkerk en Sint-Jozefkerk	– Afspraak vastleggen in een overeenkomst – Nevenbestemming in de kerken mogelijk maken (voldoende voorzieningen?)	Na haalbaarheidsstudie of uitvoering van de werken	Eigenaar kerk
Patrimoniumstudie	Alle kerken	Ruimte vraag geschikt voor kerken in de gaten houden/opsporen	Doorlopend	Werkgroep Kerken

4. Vervolg

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring van de bisschop van Brugge en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. In de wijziging van het eredienstendecreet van 10 november 2022 werd opgenomen dat een kerkenplan of herbevestiging van een kerkenplan niet ouder mag zijn dan 6 maanden wanneer het meerjarenplan voor de eredienst wordt ingediend.

5. Bibliografie

Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: *Parochiekerk Sint-Medardus* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32913> (geraadpleegd op 8 november 2024).

Onroerend Erfgoed 2024: Koninklijk besluit Sint-Medardus [online], <https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/533/bestanden/3940> (geraadpleegd op 8 december 2018)

Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: *Parochiekerk Sint-Jozef* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32854> (geraadpleegd op 8 november 2024).

Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: *Parochiekerk Heilig Hart met kerkhof* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32856> (geraadpleegd op 8 november 2024).

Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: *Parochiekerk Sint-Dionysius* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/32991> (geraadpleegd op 8 november 2024).

Lagae B. & Bertine L. (4 april 2023). *Interieurinspectie Parochiekerk Sint-Medarduskerk* [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer 50041/2023/l.

Bron: L. Lannoye, plattegrond Sint-Medarduskerk

Desmet P. & Rutten E. (4 augustus 2016). *Bouwkundige inspectie Sint-Medarduskerk* [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer W-57/50041/2016/B.

Vlaminck R., Inghelbrecht J-P & Hoornaert A. (23 oktober 2018). *Bouwkundige inspectie Sint-Jozefkerk* [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer W-57/50840/2018/B.

Vlaminck R. & Hoornaert A. (11 oktober 2024). *Bouwkundige inspectie Sint-Jozefkerk* [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer 50840/2024/B

Declercq P. & Hoornaert A. (27 januari 2020). *Bouwkundige advies Sint-Dionysiuskerk* [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer 50378/2020/B.

Declercq P. & Clictour B. (7 september 2020). *Bouwkundige inspectie Heilig Hartkerk* [verslag]. Monumentenwacht West-Vlaanderen vzw: Inspectienummer 50839/2020/AB.

PARCUM vzw, Platform Toekomst Parochiekerken: *2024 sjabloon Kerkenbeleidsplan* [online], <https://www.parcum.be/nl/erfgoedadvies/kerkenbeleidsplan-opstellen>, (geraadpleegd op november 2024).

K. Vandorpe (2023) ontwerp schilderwerken Heilig Hartkerk

WVI & WES (april 2006). Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Wervik.

PARCUM vzw, (2020-2022). Calamiteitenplan Sint-Medarduskerk Wervik

Kerkfabriek Sint-Medardus (2019). Erfgoedinzicht: *Collectie van de Sint-Medarduskerk* [online], https://erfgoedinzicht.be/collecties/?mode=gallery&view=list&sort=random%7B1731389719231%7D%20asc&page=1&fq%5B%5D=search_s_institution:%22PWV.1513%20-%20Wervik,%20Kerkbestuur%20Sint-Medardus%22&reverse=0&oldView=horizontal, (geraadpleegd op september 2024).

Kerkfabriek Sint-Dionysius Geluwe, Wervik, Geluwe (Wervik): Collectie van de kerk Sint-Dionysius Geluwe, Wervik. 1149-9998 / archief/5665-AE01-B99E-2870-515E29237AE9

Vlaamse Overheid, VEKA, Informatie Vlaanderen & VITO. Zonnekaart [online]. https://apps.energiesparen.be/modules/contrib/vea_solar_map/app/index.html, (geraadpleegd op september 2024).

BISDOM BRUGGE

Brugge, 17 maart 2025

Aan E.H. Johan Loones
Pastoor Pastorale Eenheid
Fratelli Tutti Menen – Wervik
Kerkomtrek 8 A bus 301
8930 Menen

Geachte heer pastoor,

Betreft :
kerkenbeleidsplan Wervik - uw mail van 10 maart 2025
goedkeuring door het erkend representatief orgaan

Het door u aan het bisdom Brugge overgemaakte kerkenbeleidsplan Wervik werd voorgelegd aan de bijeenkomst van de beleidsploeg van het bisdom Brugge van 14 maart 2025.

Het voorgelegde kerkenbeleidsplan voorziet voor de 4 kerken in de stad Wervik op heden in gebruik eredienst met inzet op valorisatie en voor 2 kerken tevens nevenbestemming in de tijd (polyvalent gebruik).

De diocesane beleidsploeg heeft geen bezwaren bij het voorgelegde kerkenbeleidsplan en de daarin opgenomen visie op het gebruik en de functie voor de 4 parochiekerken in de stad Wervik.

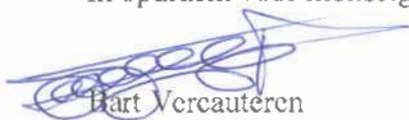
In het kerkenbeleidsplan wordt voor 2 kerken nevenbestemming in de tijd (polyvalent gebruik) voorzien mits voorafgaandelijke positieve beoordeling door het kerkbestuur bij een concrete aanvraag. Indien men het polyvalent gebruik wenst verder uit te breiden (bijvoorbeeld op bepaalde momenten op permanente basis voor één instantie), dient de vraag officieel gesteld te worden aan het bisdom en op dat moment zal de situatie in concreto beoordeeld worden overeenkomstig de richtlijnen van de Vlaamse bisschoppen.

Na de bespreking in de beleidsploeg verleent monseigneur Lode Aerts, bisschop van Brugge, in zijn hoedanigheid van erkend representatief orgaan goedkeuring aan het kerkenbeleidsplan Wervik.

Gelieve de stad, het centraal kerkbestuur, de kerkfabrieken en de pastoraal verantwoordelijken van deze goedkeuring op de hoogte te brengen.

Eventuele wijzigingen aan dit kerkenbeleidsplan dienen opnieuw ter goedkeuring aan de bisschop van Brugge voorgelegd te worden.

In opdracht voor monseigneur Lode Aerts,

Bart Vercauteren
Bisschoppelijk gedelegeerde

Bisdom Brugge - dienst kerkfabrieken

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

STAD WERVIK

UITTREKSEL UIT HET REGISTER VAN DE BESLISSINGEN VAN DE GEMEENTERAAD

Zitting van 6 mei 2025

Aanwezig : Philippe Deleu, voorzitter;
Youro Casier, burgemeester;
Bercy Slegers, Geert Bossuyt, Yves Obin, Tom Durnez, Lien Deblaere, schepenen;
Sanne Vantomme, Dominique Marecaux, Bert Verhaeghe, Kristof Vandamme, Nele Leroy, Jari Denorme, Jens Ugille, Hannes Decorte, Sarah T'Joens, Mathias Bruggeman, Aileen Feys, Hermien Koopman, Sabine Bille, Christel Verhaeghe, Nathalie Ramon, Jean-Philippe Vercruysse, Dino Malfait, Brecht Verstraete, raadsleden;
Annemie Vos, algemeen directeur

Afwezig :

Verontschuldigd :

Agendapunt: Kerkenbeleidsplan rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Wervik – goedkeuring.

Onderwerp

Een kerkenbeleidsplan is een schriftelijk document dat een lokaal gedragen langetermijnvisie bevat voor alle parochiekerken op het grondgebied van de gemeente. Het is goedgekeurd en ondertekend door het representatief orgaan van de rooms-katholieke eredienst en door het gemeentebestuur.

Tot voor kort was een gemeente niet verplicht om een kerkenbeleidsplan op te maken, maar een goedgekeurd plan was wel vereist als een gemeente een erfgoedpremie wou bekomen van het agentschap Onroerend Erfgoed voor werken aan een beschermde parochiekerk. Vanaf 2025 moet elke gemeente over een actueel en officieel goedgekeurd kerkenbeleidsplan beschikken.

Het Eredienstendecreet (nieuw artikel 33/2) verplicht iedere gemeente om over een actueel en officieel goedgekeurd kerkenbeleidsplan te beschikken in de eerste maanden van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode. Dat plan zal de basis vormen voor de meerjarenplannen van de kerkfabrieken (met daarin opgenomen de investeringsbehoeften) en de meerjarenplannen 2026-2031 van de gemeenten zelf. Iedere gemeente moet dus in de eerste jaarhelft van 2025 een kerkenbeleidsplan opmaken of een bestaand plan expliciet herbevestigen of bijsturen.

Het voorgelegde kerkenbeleidsplan, tot stand gekomen door middel van een participatief proces en in

overleg met de verschillende betrokken stakeholders, omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Wervik:

- de Sint-Medarduskerk, Sint-Medardusstraat, 8940 Wervik
- de Sint-Jozefkerk, Krusekestraat, 8940 Wervik
- de Sint-Dionysiuskerk, Sint-Denijsplaats, 8940 Wervik, Geluwe
- de Heilig Hartkerk, Krusekestraat, 8940 Wervik, Kruseke

Toepasselijke wetgeving

De wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motiveringsplicht van bestuurshandelingen, en wijzigingen.

Het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten zoals gewijzigd bij decreten van 20 januari 2006, 6 juli 2012, 22 december 2017, 22 oktober 2021 en 10 november 2022.

Het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria zoals gewijzigd bij decreten van 10 november 2022 en 9 februari 2024.

Het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en latere wijzigingen.

De omzendbrief BB 2014/2 van 28 maart 2014 met betrekking tot subsidies voor (niet-beschermd) gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria.

Voorgaande beslissingen

De gemeenteraadsbeslissing van 6 mei 2014 betreffende het kerkenplan (langetermijnvisie of parochiekerkenplan op basis van de resultaten van het pilootproject voor het grondgebied van de stad Wervik).

De beslissing van het college van burgemeester en schepenen van 17 maart 2025 met de beslissing om het kerkenbeleidsplan voor te leggen tijdens een volgende gemeenteraad.

De beslissing van het Bisdom Brugge van 17.03.2025 met de goedkeuring van het kerkenbeleidsplan voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Wervik.

Omwille van voormelde redenen;

Na beraadslaging;

BESLUIT, met 24 ja-stemmen en 01 onthouding :

Ja-stemmen :

Voorzitter Philippe Deleu

Burgemeester Youro Casier

Schepenen Bercy Slegers, Geert Bossuyt, Yves Obin, Tom Durnez en Lien Deblaere

Raadsleden Sanne Vantomme, Bert Verhaeghe, Kristof Vandamme, Nele Leroy, Jari Denorme, Jens Ugille, Hannes Decorte, Sarah T'Joens, Mathias Bruggeman, Aileen Feys, Hermien Koopman, Sabine

Bille, Christel Verhaeghe, Nathalie Ramon, Jean-Philippe Vercruyse, Dino Malfait en Brecht Verstraete

Onthouding :
Raadslid Dominique Marecaux

Artikel 1

De gemeenteraad neemt kennis van het kerkenbeleidsplan voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Wervik en keurt dit plan goed.

Artikel 2

De gemeenteraad beslist het Centraal kerkbestuur, de gouverneur van de provincie West-Vlaanderen en het bisdom Brugge onmiddellijk in kennis te stellen van deze beslissing.

NAMENS DE GEMEENTERAAD :

De algemeen directeur,

Annemie Vos

De voorzitter,

Philippe Deleu

VOOR EENSLUIDEND AFSCHRIFT :

De algemeen directeur,

De voorzitter,

Vos Annemie

Annemie Vos

Getekend door:DELEU PHILIPPE MARC
Getekend op:2025-05-13 12:43:57 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Deleu Philippe

Philippe Deleu